

Het Stimuleringsfonds voor Architectuur voert verschillende subsidieregelingen uit die zijn gericht op het verhogen van een kwalitatief hoogwaardige beroepsuitoefening van de ontwerpende disciplines en het (inter)nationaal vergroten van de belangstelling voor architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur. Het fonds stimuleert hoogwaardige aanvragen met de uitvoering van een flankerend programma. Het SfA heeft de opdracht om in 2012 een nieuw cultuurfonds te ontwikkelen, dat de werkterreinen architectuur, vormgeving en e-cultuur omvat. Het SfA is een van de landelijke cultuurfondsen en wordt financieel gevoed door de ministeries van OCW, I&M en BuZa.

Inhoudsopgave

Publieksverslag

Inleiding	7
Cijfers	9
Uitgelichte projecten	19
Programma SfA	93
SfA in de media	121

Jaaroverzicht

Spreiding	133
Gehonoreerde aanvragen	139
Afgewezen aanvragen	155
Afgeronde projecten	167
Organisatie	179
Bestuursverslag	183
Prestatieafspraken	195
Jaarrekening	203
Colofon	227

Publieksverslag

leeswijzer

Transparante verslaglegging en verantwoording zijn essentieel voor een cultuurfonds. In twee delen presenteert het SfA de resultaten van 2011. In het publieksverslag belichten we verschillende uiteenlopende projecten die met subsidie van het SfA zijn gerealiseerd en geven we inzicht in alle activiteiten die het fonds organiseert in zijn eigen programma. In het jaaroverzicht zijn alle toekenningen geordend in overzichten, naast de afgewezen en afgeronde projecten. Het jaarverslag is volledig digitaal én interactief. De kleur paars refereert consequent aan positieve toekenningen en gehonoreerde projecten. Ieder gehonoreerd project is gelinkt aan de projectdatabase. Zo is inhoudelijke toelichting voor elk project direct beschikbaar.

resultaten

In 2011 is het SfA erin geslaagd voor € 19.549.802 aan projecten te ondersteunen. Een stijging van meer dan drie miljoen euro ten opzichte van 2010. Gemiddeld lag de subsidiebijdrage op 27 procent en dus is opnieuw een cofinanciering gemiddelde van boven de 70 procent behaald. Opvallend is dat ontwerpers voldoende draagvlak weten te organiseren voor het verrichten van ontwerpend onderzoek (50 procent cofinanciering); opmerkelijk want de crisis in de bouw laat diepe sporen na bij alle betrokkenen in de architectuursector. Kennelijk fungeert subsidie ook tijdens een recessie als katalysator voor investeringen door anderen.

Het resultaat van het imago- en klanttevredenheidsonderzoek in het najaar van 2011 was zeer voldoende. Het SfA werd omschreven als 'zorgvuldig, prettig, transparant, toegankelijk en sympathiek'. Deze kwalificaties hopen wij ook in de toekomst te continueren als nieuw cultuurfonds voor alle ontwerpende disciplines.

naar een nieuw cultuurfonds

In juni 2011 verscheen het beleidskader 2013-2016, een brief waarin het ministerie van OCW de reeds eerder aangekondigde wijzigingen in het cultuurbeleid verder heeft uitgewerkt voor het SfA. Dit betekende het begin van een veranderingsproces. De opdracht aan het SfA is om een nieuw cultuurfonds op te zetten, dat opereert op het grensvlak van cultuur, maatschappij en economie. Dit nieuwe fonds voor creatieve industrie omvat de werkerterreinen architectuur, vormgeving en e-cultuur. Een grote nadruk komt te liggen op onderzoek en innovatie, waarbij maatschappelijke vraagstukken inhoudelijk sturing geven.

De voorbereiding van deze reorganisatie is direct gestart. Er zijn verschillende stakeholder bijeenkomsten georganiseerd om een zo breed mogelijk beeld te krijgen van nieuwe en bestaande werkvelden, gericht op toekomstige beleidsontwikkelingen. Ook in 2012 zijn deze bijeenkomsten voortgezet. De waardevolle input is richtinggevend voor het samenstellen van een nieuw subsidie-instrumentarium per 2013. Daarnaast zijn in 2011 voorbereidingen getroffen voor de overname per 1 januari 2012 van subsidieregelingen op het gebied van Bouwkunst en Vormgeving

van het (voorheen) FondsBKVB en de Mondriaan Stichting. Voor vier collega's verhuisde de werkplek naar Rotterdam.

Met ingang van 2012 zijn de Deelregeling Talentontwikkeling Architectuur en Vormgeving in werking, bedoeld voor het stimuleren van de verdere ontwikkeling van talenten binnen deze disciplines en het wekken van belangstelling hiervoor in binnen- en buitenland. De belangrijkste wijziging betreft het stopzetten van inkomenssubsidies; een consequentie van het generieke cultuurbeleid.

Binnen de kaders van het cultuurbeleid voor 2013-2016 is met ingang van 2012 ook de Deelregeling Meerjarige Programma's ingesteld. Meerjarige activiteitenprogramma's van instellingen binnen de sectoren architectuur, vormgeving en e-cultuur komen voor subsidiëring in aanmerking. De regeling is onder meer bedoeld voor instellingen die met ingang van 2013 geen deel meer uitmaken van de Basisinfrastructuur.

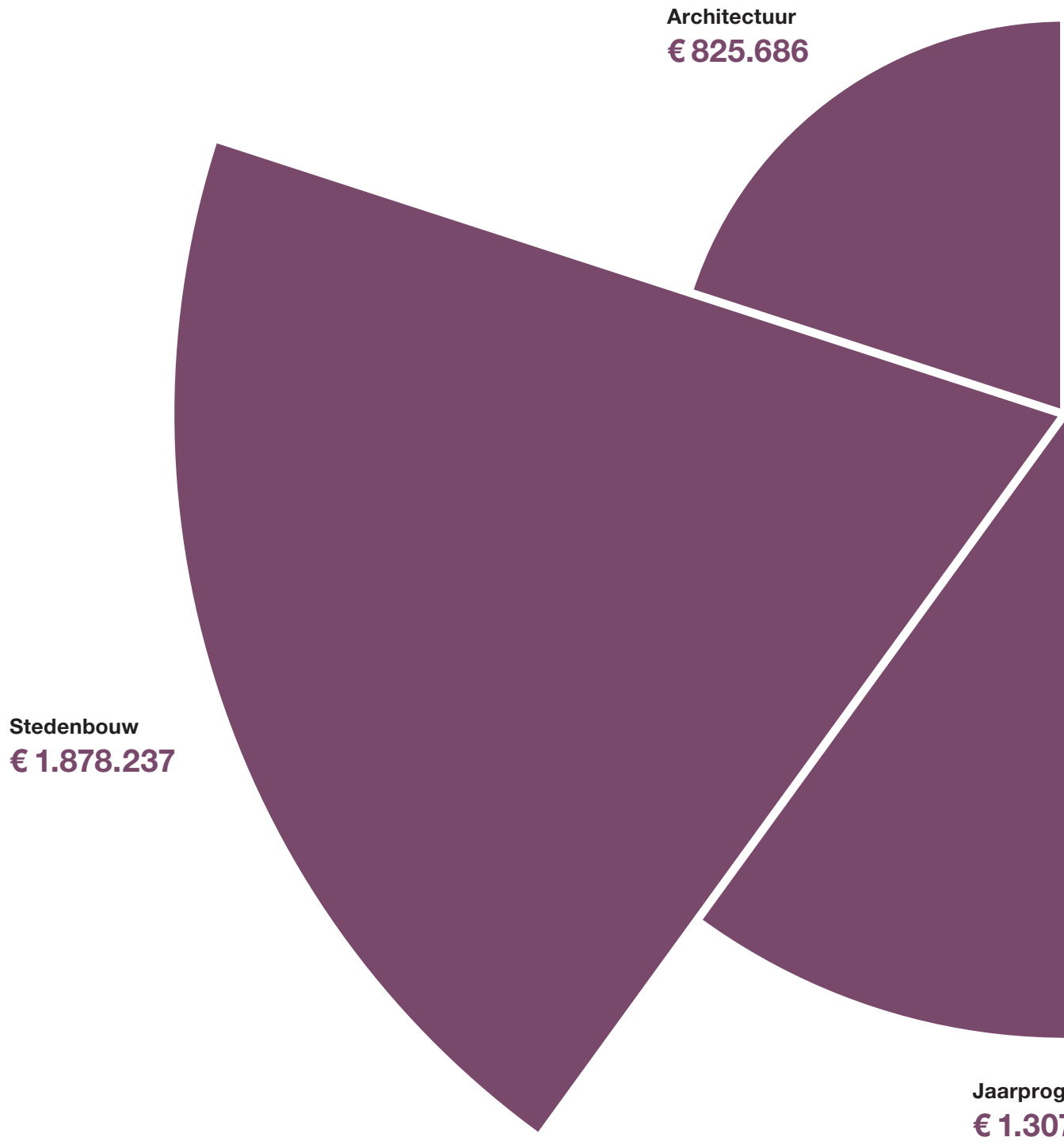
op de hoogte blijven? volg ons via
www.architectuurfonds.nl en

Cijfers

Cijfers

Verleende subsidies per regeling

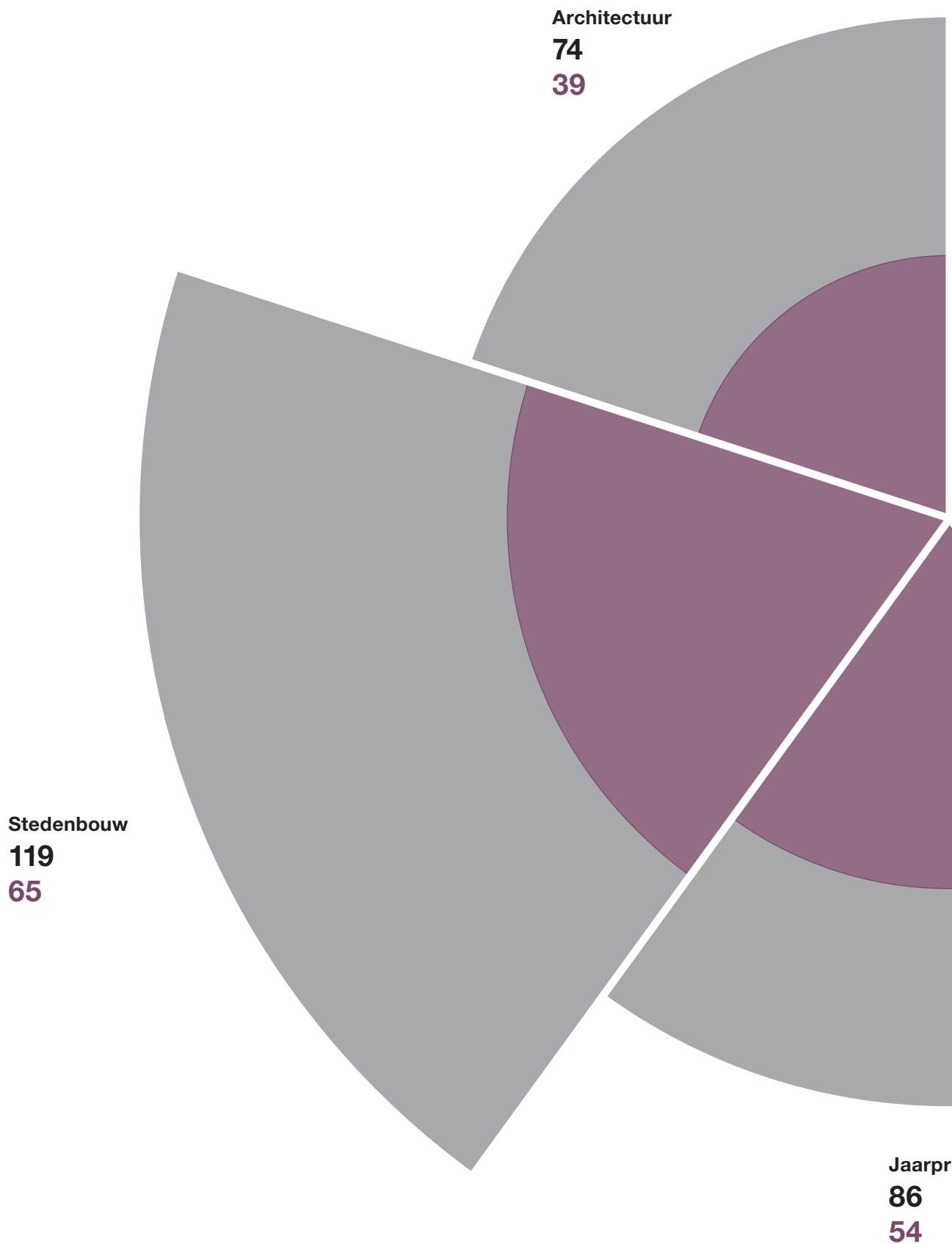
Onderzoek en Ontwerp
€ 907.531

Internationale Projecten
€ 329.430

gramma's
7.610

Cijfers

Aantal behandelde en toegewezen aanvragen

Onderzoek en Ontwerp

76

41

Internationale Projecten

30

22

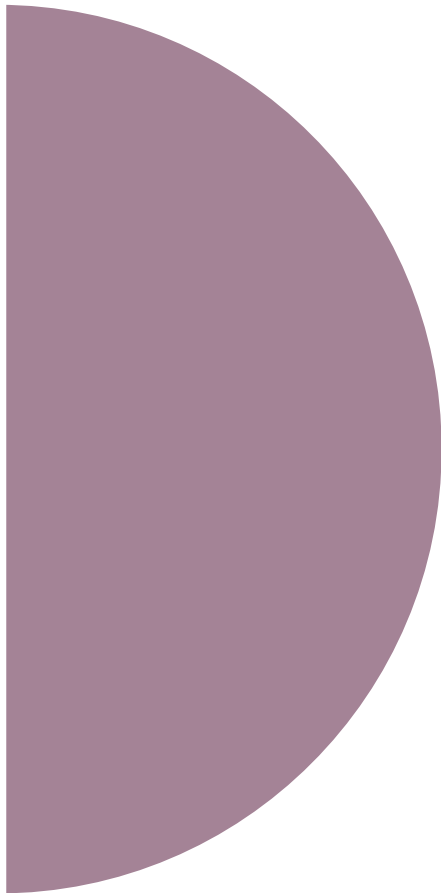
programma's

Cijfers

Aantal aanvragen t.o.v. nieuwe en bekende aanvragers

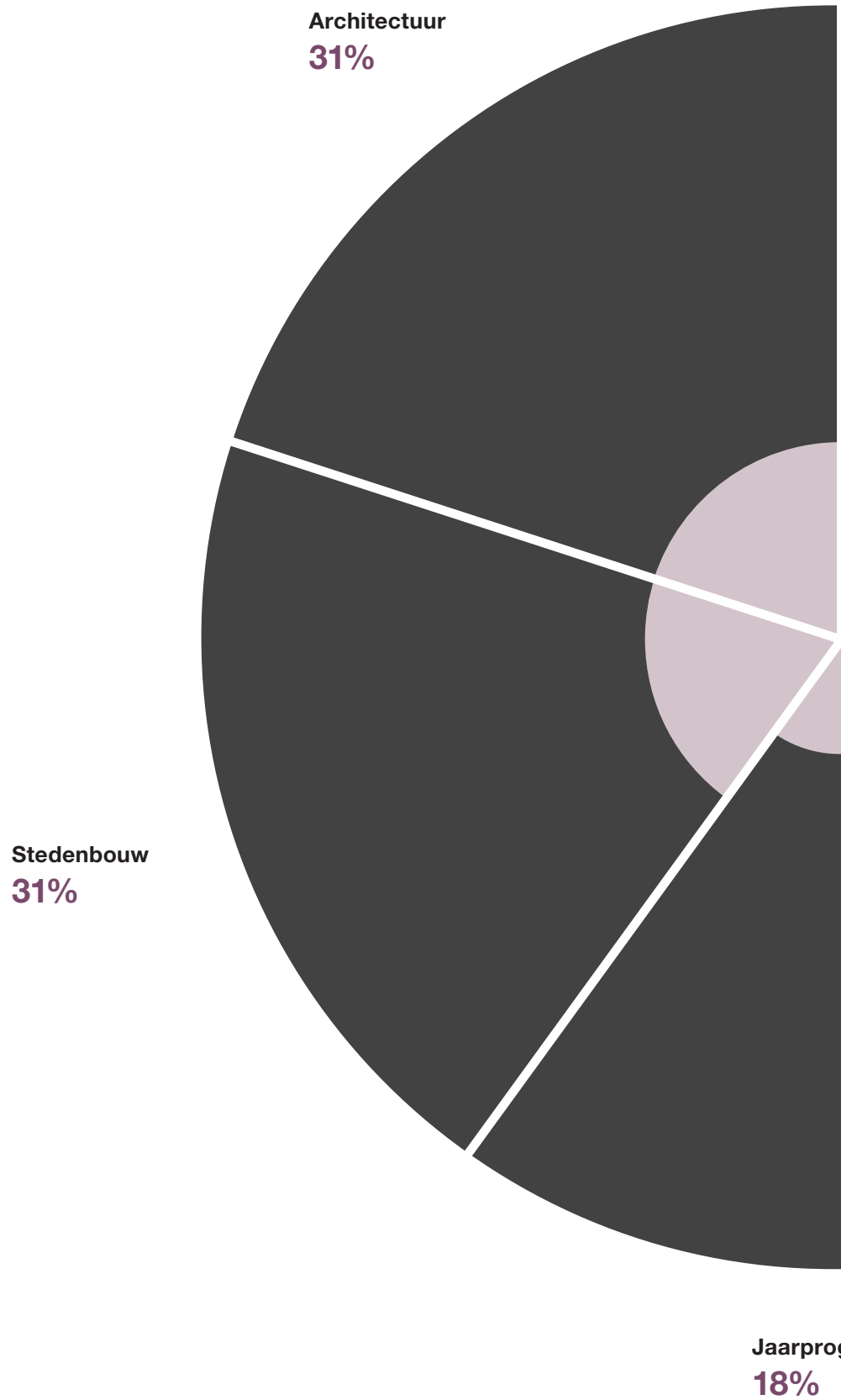
bekende aanvragers
63%

nieuwe aanvragers
37%

Cijfers

Percentage bijdrage Stimuleringsfonds t.o.v. cofinanciering

Onderzoek en Ontwerp
52%

Internationale Projecten
18%

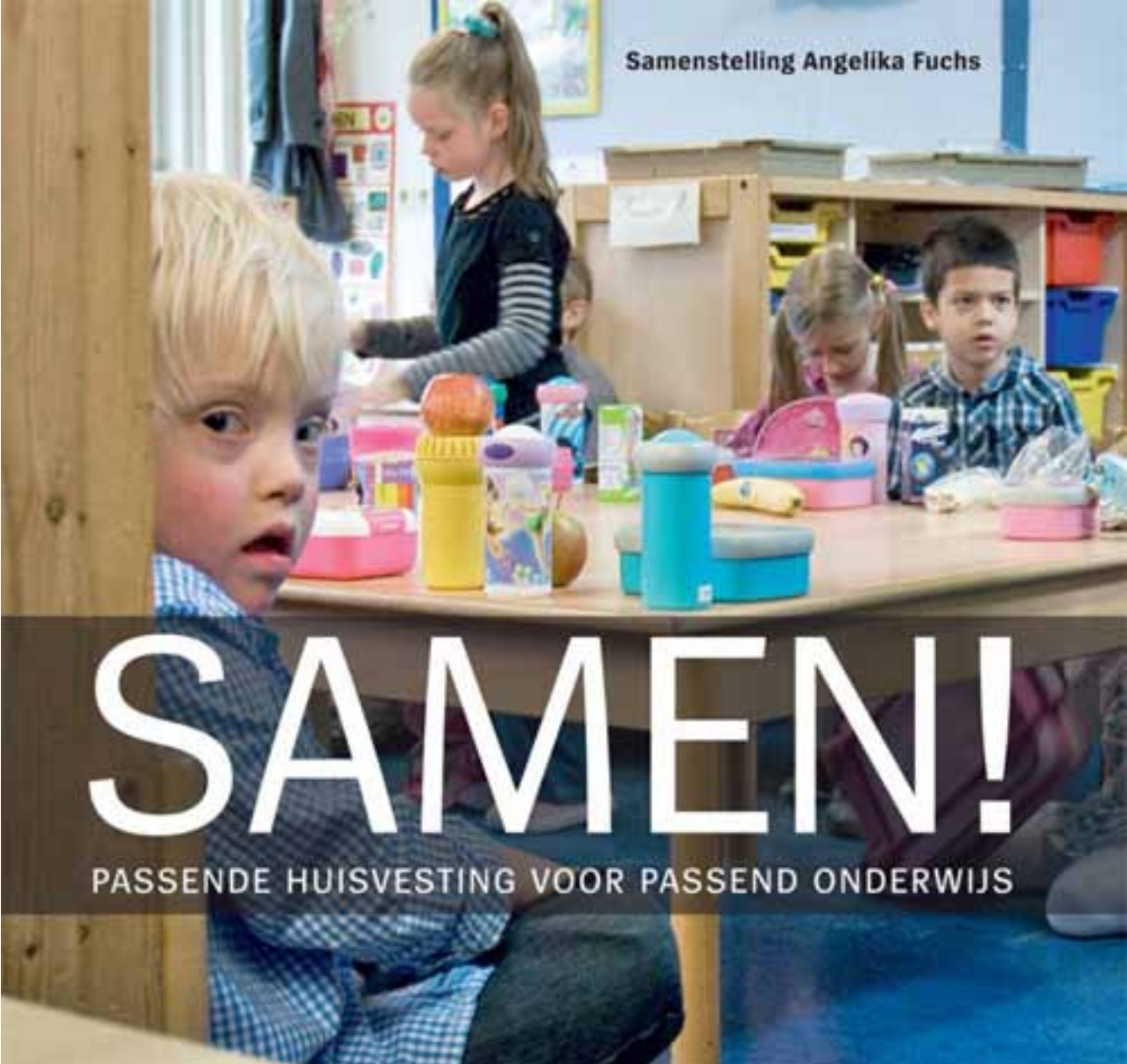
Uitgelichte projecten

Uitgeverij Thoth
***SAMEN! – Passende huisvesting
voor passend onderwijs***

De invoering van passend onderwijs in het programma van reguliere scholen, vraagt om allerlei aanpassingen. Niet in de laatste plaats een omgeving die hiermee rekening houdt. Fm architecten heeft onderzocht hoe het schoolgebouw door zijn ligging, organisatie en inrichting een bijdrage kan leveren aan inclusief onderwijs. Het onderzoek richtte zich op voorstellen voor nieuwbouw en voor aanpassingen van bestaande gebouwen aan regulier onderwijs, waarbij de toegankelijkheid, het gebruik en de (be)leefbaarheid van de school ook geschikt is voor kinderen met een handicap. In de publicatie ***SAMEN!*** zijn de onderzoeksresultaten samengebracht, aangevuld met essays.

€ 27.817

www.thoth.nl

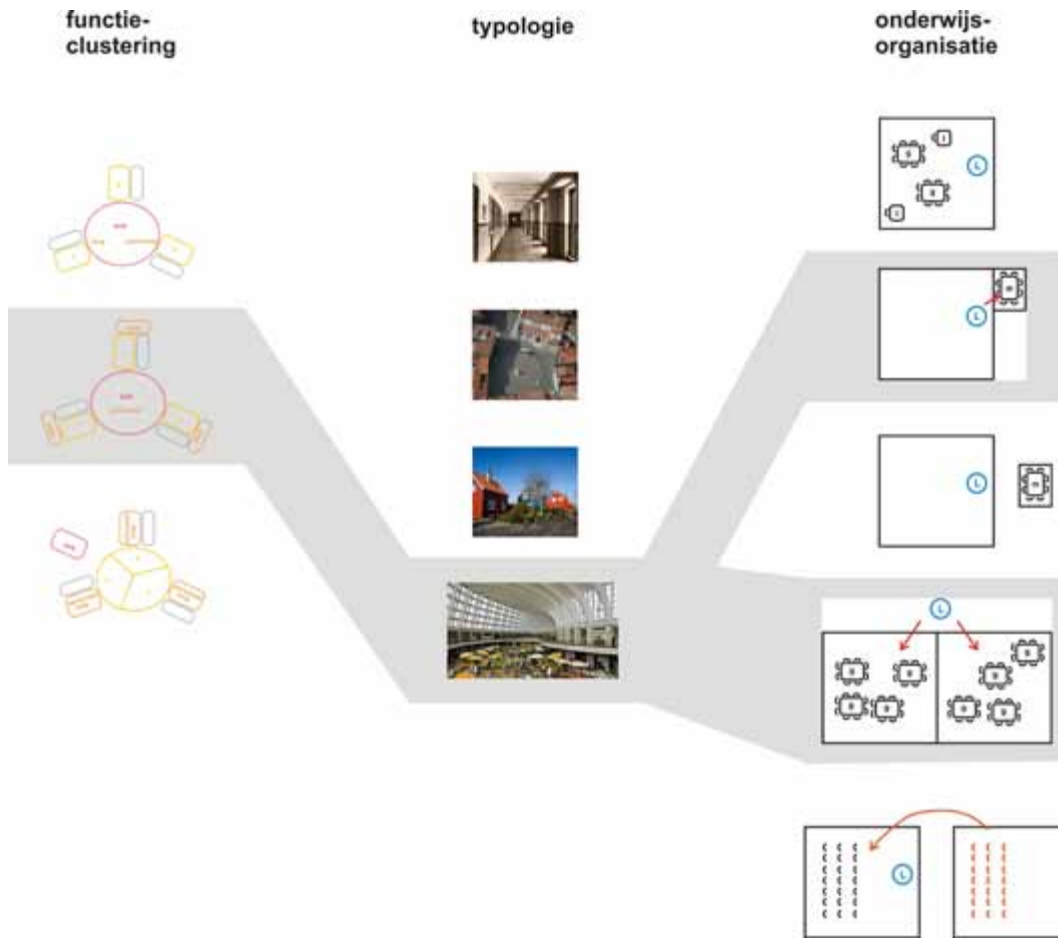

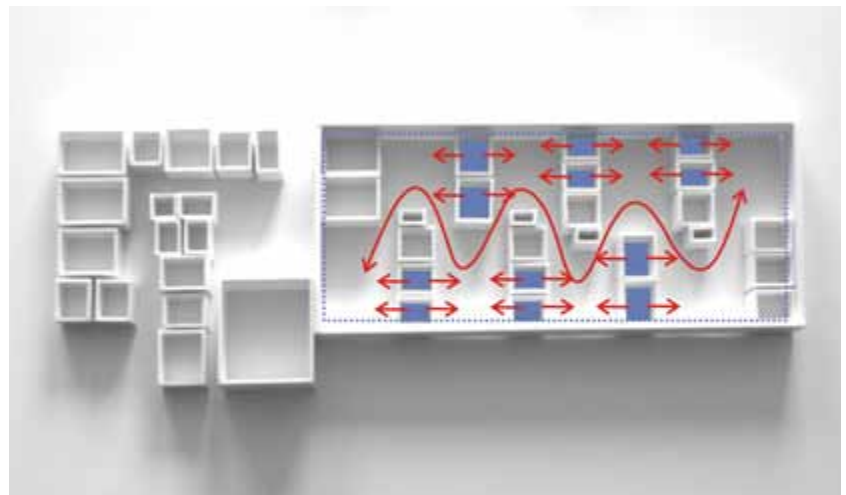
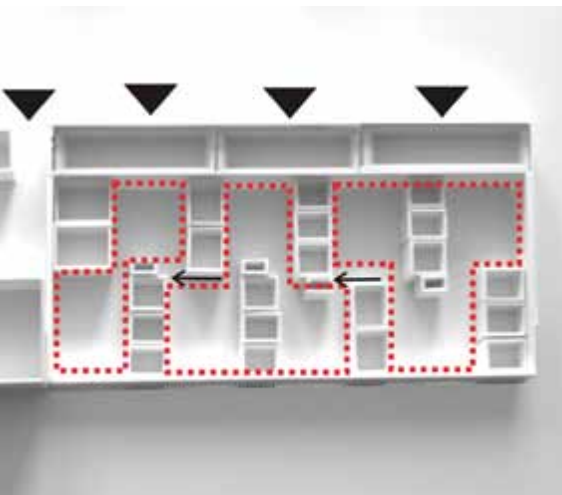
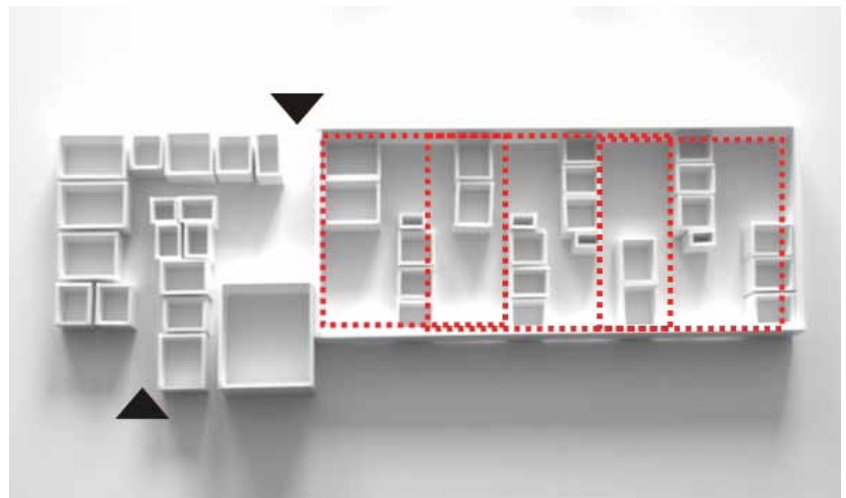
Samenstelling Angelika Fuchs

SAMEN!

PASSENDE HUISVESTING VOOR PASSEND ONDERWIJS

Uitgelichte projecten Architectuur

LINKSBOVEN TYPOLOGIE: DE SCHOOLHAL, ALLE KLASSEN BIJ ELKAAR, MINIMALE ONTSLUITING
 RECHTSBOVEN GEEN CLUSTERS, (LEEFTIJD)GROEPEN VLOEIEN IN ELKAAR OVER
 LINKSONDER ALTERNATIEVE ONTSLUITING MET EIGEN TOEGANG PAR CLUSTER
 RECHTSONDER DE GROTE RUIMTE LEENT ZICH VOOR GROEPSOVERSTIJGENDE WERKEN

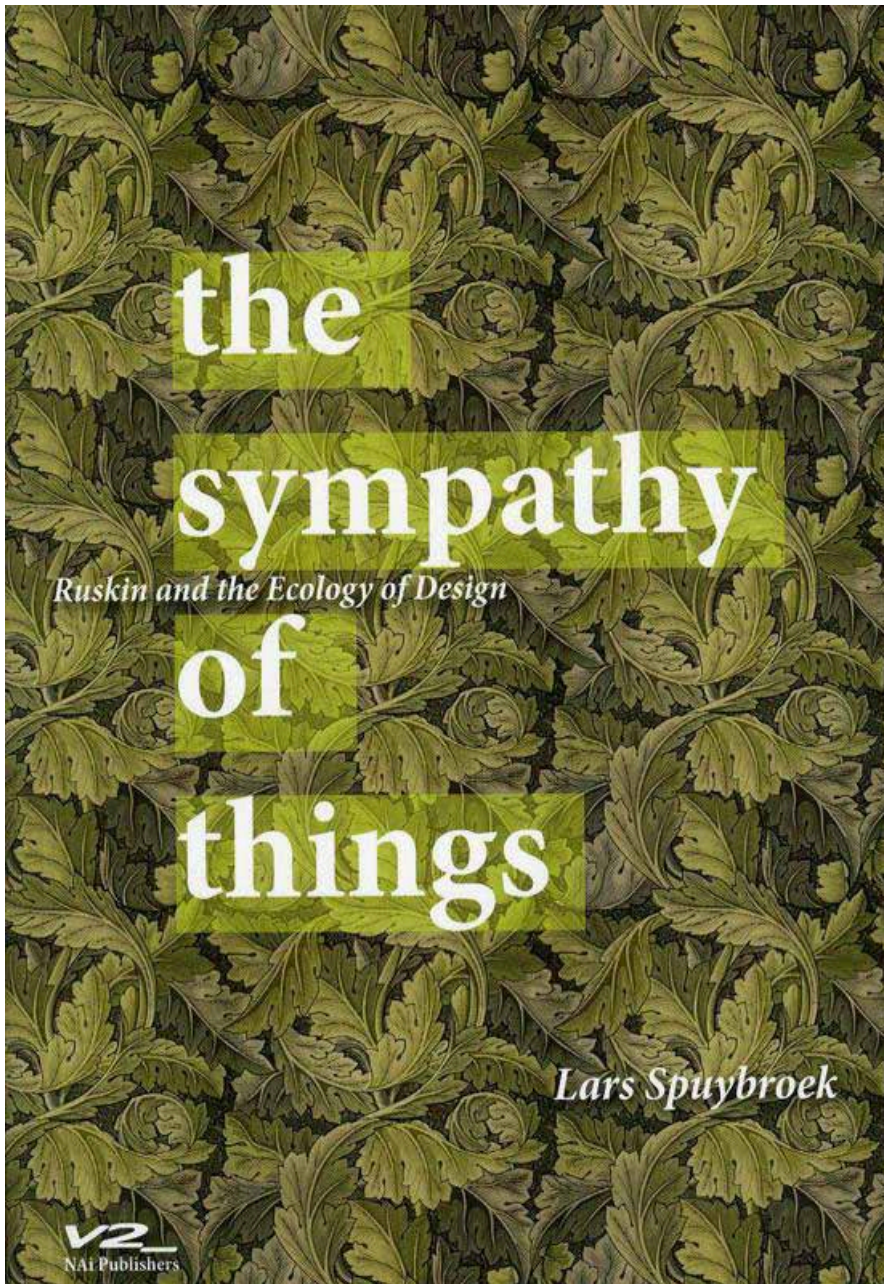
NAi Uitgevers
The Sympathy of Things

‘We have to find our way back to beauty’, schrijft Lars Spuybroek in *The Sympathy of Things*.

Spuybroek baseert zich op de esthetische inzichten van de negentiende-eeuwse Engelse kunstcriticus John Ruskin en distilleert er aanwijzingen uit voor onze tijd. De vier thema’s van Ruskin – gotiek, picturesque, ornament en ecologie – sluiten aan bij architectuur en bij de ethiek van imperfectie, variatie en het fragiele. In de publicatie wordt per hoofdstuk een thema uitgediept en ontdaan van negatieve meningen die hier later over zijn ontwikkeld.

€ 7.500

www.naipublishers.nl

Uitgeverij SUN
Rising in the East –
Contemporary New Towns
in Asia

In het westen is het ontwerpen van nieuwe steden altijd gebaseerd op een ideaalmodel overeenkomstig met de ideeën van die tijd. Maar bij de nieuwste generatie steden in Azië lijken alleen kwantitatieve principes een rol te spelen – hoeveelheden woningen, mensen en aantal vierkante meters – naast marketing principes: de groenste, mooiste of meest technologisch geavanceerde stad. *Rising in the East* toont de ontwerpprincipes waarop nieuwe steden en woongebieden in het Oosten zijn gebaseerd.

€ 32.619

www.sunarchitecture.nl

Boundary Unlimited *In de Rosse Buurt*

Amsterdam wil de Wallen transformeren. De strategie is: prostitutie uitkopen en het gebied geschikt maken voor een mix van hoogwaardige functies, zoals hotels en creatieve industrie. De Taiwanese Tsaijer Cheng laat met een alternatieve hands-on methode zien dat transformatie vandaag kan beginnen. Laat de prostitutie grotendeels ongemoeid, maar benut de vele leegstaande verdiepingen en kom zo tot een aantrekkelijke functiemix. Het onderzoek wordt gepresenteerd in een tentoonstelling met aanverwante lezingen en een discussieprogramma.

€ 8.500

www.boundaryunlimited.com

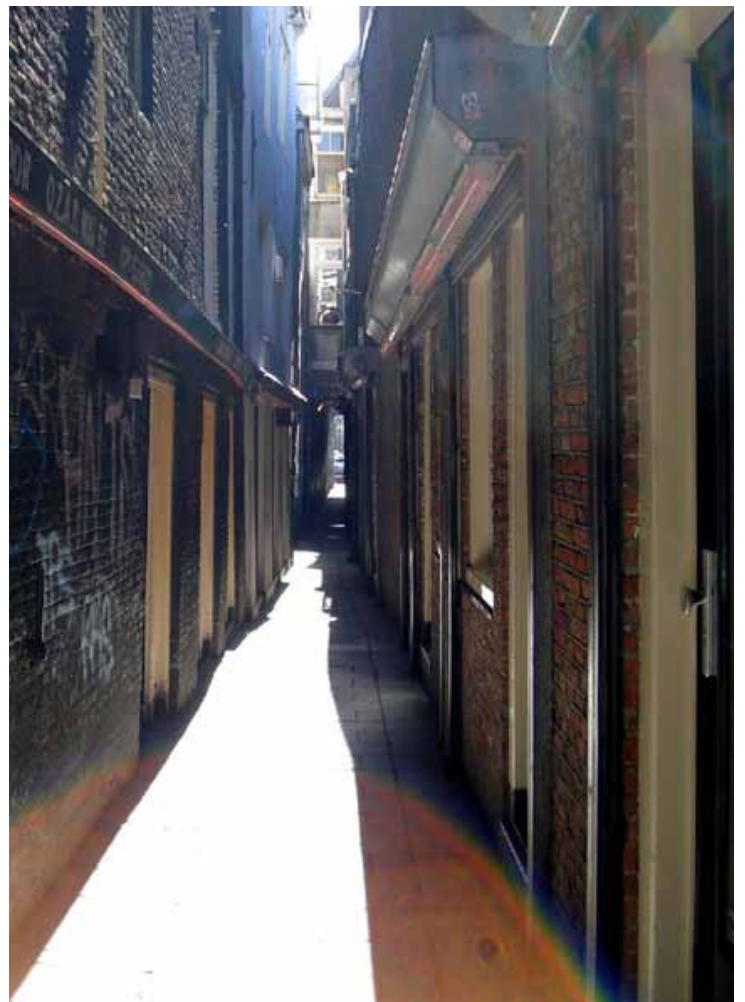
Boundary Unlimited
presenteert

Over de Rosse Buurt

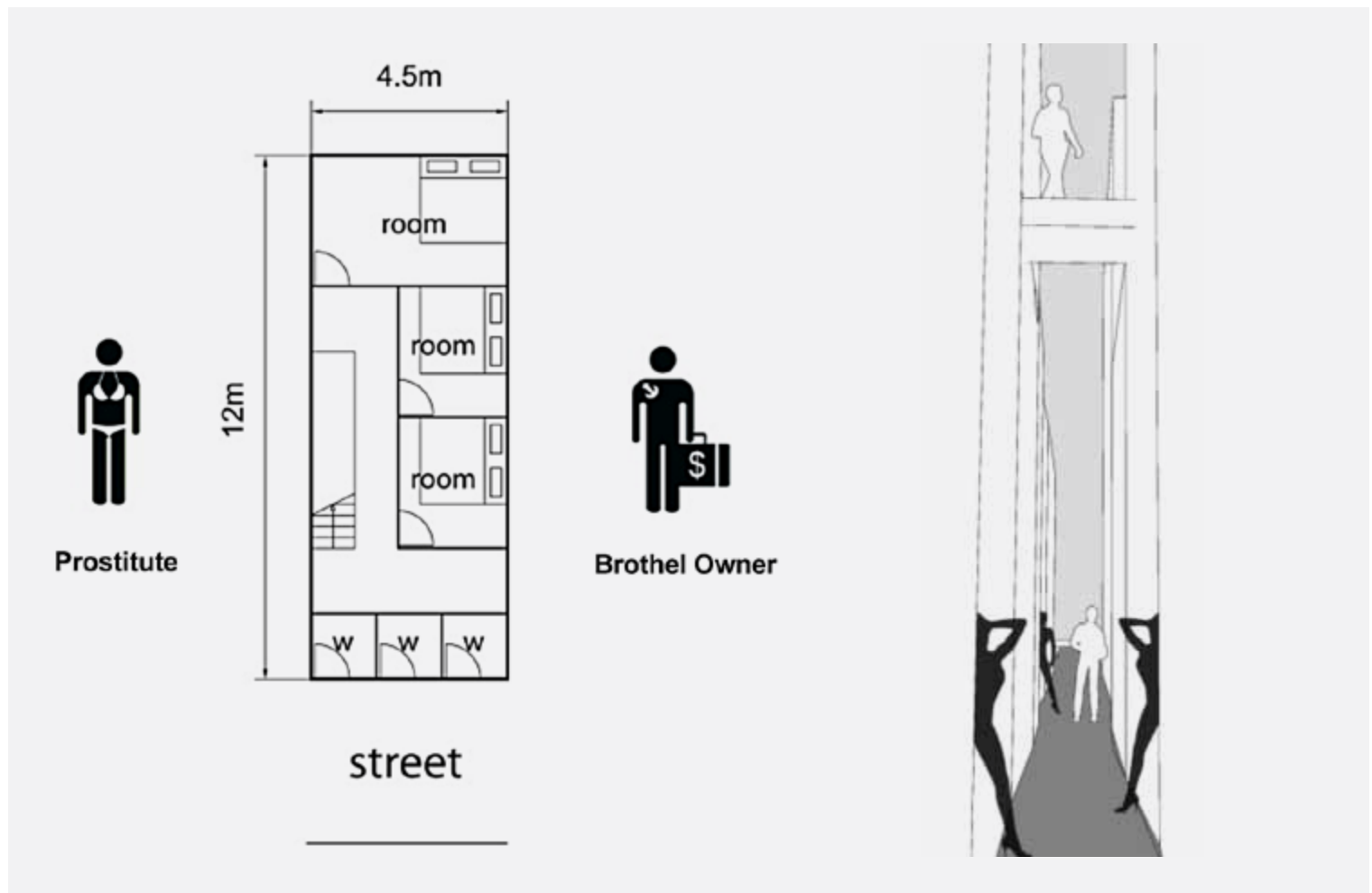
09.12.2011 – 20.01.2012

ARCAM

[<< naar inhoudsopgave](#)

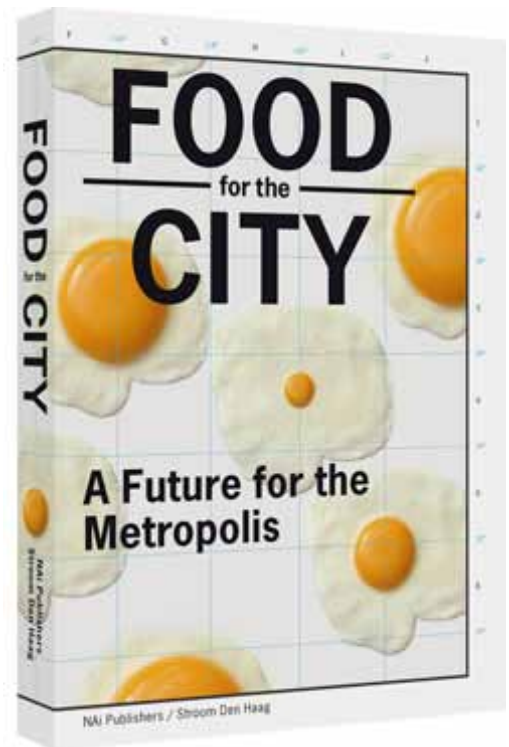

NAi Uitgevers
Food for the City

In 2050 wonen er negen miljard mensen op de aarde, waarvan 75 procent in steden. Uitbreiding van steden gaat ten koste van bruikbare landbouwgrond in vruchtbare delta's. Het boek *Food for the City – A Future for the Metropolis* onderzoekt hoe we onze steden kunnen blijven voeden. Twaalf experts vanuit diverse disciplines geven visionaire perspectieven op de voedselvoorziening van steden in het jaar 2050. NAI Uitgevers maakt de publicatie ter afsluiting van het driejarige Foodprint programma van Stroom Den Haag.

€ 13.519

www.naipublishers.nl

Schwarzpictures.com
***N. John Habraken – Towards an
Architecture of the Field***

De Nederlandse architect, theoreticus en professor N. John Habraken (*1928) is een van de meest controversiële architecten van zijn generatie. Zijn hoofdonderwerp is de massawoningbouw waarbij de ideeën en ervaringen van bewoners in het ontwerpproces worden geïntegreerd. In de internationale architectuur wordt Habraken gezien als initiator van gebruikersparticipatie in de woningbouw. Waar hij voor sommigen een goeroe is, wordt hij door anderen als een technocraat gezien. Om vat te krijgen op deze persoon wordt de kijker meegenomen op een ontdekkingsreis door Habraken's gedachtegoed. In gesprekken met Habraken zelf, zijn vrienden en anderen wordt stukje bij beetje een totaalbeeld opgebouwd. De film behandelt de verschillende niveaus van Habraken's ideeën en brengt uiteindelijk een herdefiniëring van de rol van de architect ter sprake.

€ 25.000

www.schwarzpictures.com

Fragments of a film about
John Habraken

NAi Uitgevers *How to Make a Japanese House*

Door gebruik te maken van een breed geheel van onderzoek, tekeningen en foto's laat *How to Make a Japanese House* zien dat Japanse huizen een totaal andere manier van denken over architectuur en ruimtelijke inrichting vertegenwoordigen. De naar westerse normen extreem krappe Japanse behuizing, kan maar amper comfortabel worden genoemd. Dat vraagt om kennis van het traditionele Japanse huis, de familiecultuur en de beperkingen van het bouwen in dichtbevolkte gebieden. De kracht van de Japanse behuizing blijkt niet te liggen in een rationele hoeveelheid vierkante meters, maar blijkt van spirituele aard te zijn.

€ 14.050

www.naipublishers.nl

'HOJO' VAN AKIRA YONEDA – FOTO TOMOHIRO SAKASHITA
MOSAIC HOUSE VAN 'TNA' – FOTO DAICI ANO
UIT HET ESSAY 'THE ROLE OF STRUCTURE' – FOTO IWAN BAAN

The new generation of modern Japanese architects is building housing

112

THE 1960S GENERATION

Just as modern as a modern Japanese architect's design

Just as modern as a modern Japanese architect's design

AKIRA YONEDA

113

Japanese housing is not as big as American houses, but it is more colorful and more functional

102

THE 1970S GENERATION

The new generation of modern Japanese architects is building housing

The new generation of modern Japanese architects is building housing

MAKOTO TAKEI + CHE NADESHIMA

103

Architects are not just building houses, they are also building a better life for people

306

THE ROLE OF STRUCTURE

**THE ROLE OF STRUCTURE
ON ARDUOUS SEISMIC CODES, DEDICATED DRAFTSMEN AND SMART ENGINEERS**

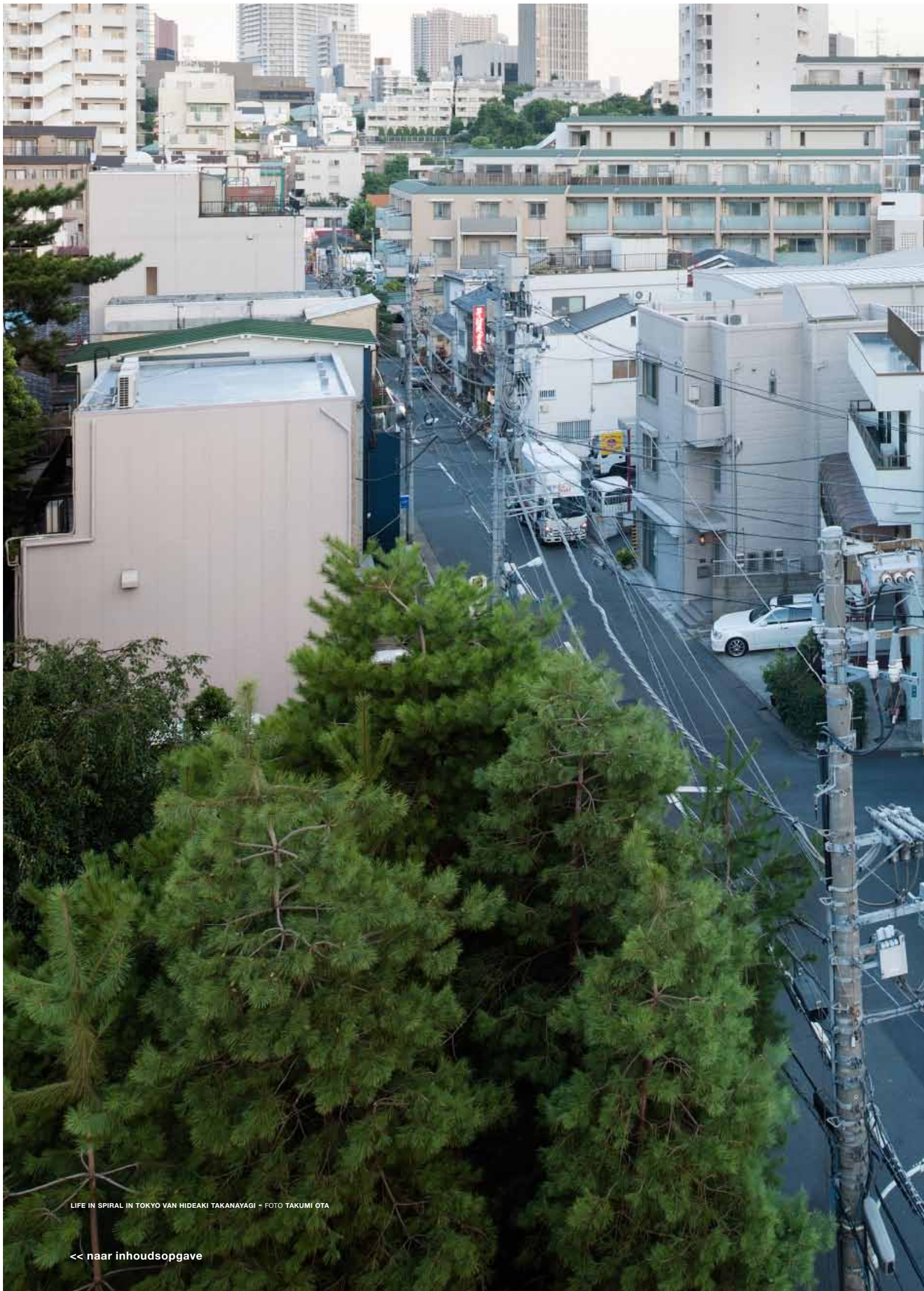
BASED ON INTERVIEWS WITH THE FOLLOWING EXPERTS:
Jun Sato • Hidefumi Ohno • Ryota Kidokoro

In the old days, the professions of structural engineer and architect did not exist in Japan. Traditional craftsmen called *mjo-shiku* designed and constructed wooden temples and shrines, the kind of architecture Japan became famous for around the world. "Workmen didn't solve architectural issues thanks to structural calculations but rather thanks to experience," explains the young independent structural engineer Hidefumi Ohno (b. 1974). "Their extensive knowledge and skills concerning wood joinery were passed down through the apprenticeship system." Today, there are roughly 10,000 structural engineers in Japan working for large construction companies. A mere 500 engineers work independently. In Europe, structural engineers are educated in a university's department of civil engineering, but in Japan engineers and architects are both educated in a department of architecture, structural engineer Jun Sato (b. 1970), who frequently collaborates with young Japanese architects, explains. Architects and engineers study the same subjects, such as architecture history, design and structure for the first two or three years. After that, engineering students go deeper into their own subjects. "The advantage of such a system is that architects learn about the importance of a good structure, while engineers can imagine what the architects are thinking," Sato says. "We communicate with each other in a common language." Without a doubt,

this system of education contributes to the enthusiastic collaborations between young independent architects and independent engineers we see happening in Japan today. **THE GROWING ROLE OF THE ENGINEER** According to Sato it was structural engineer Toshihiko Kimura (1926-2008) who advanced the role of structural engineers in a design project about 50 years ago. Kimura started the trend of working closely with Japanese architects, like Tsumihiko Maki (b. 1928), Arata Isozaki (b. 1931) and Yoshio Taniguchi (b. 1937). Stimulated by the Metabolism Movement, architects felt an urge to build tough and heavy structures, which they obviously could not design solely by themselves. "Structural engineering used to consist of calculating and drawing figures, with the engineers faithfully fulfilling their duty towards the architects," Sato asserts. "Architects didn't have many problems, but neither did they ask the engineers to develop the idea of structures further." Only a few specialists or professors at universities worked as advisors on a few exceptional architectural projects. In the last 20 years, the opportunities for independent structural engineers to be involved in the design process have significantly increased, because independent architects are designing more exceptional single-family houses. Instead of merely calculating the structure, structural engineers also take on the role of designers these days. Their structural concept is expected to

JUN SATO • HIDEFUMI OHNO • RYOTA KIDOKORO

307

LIFE IN SPIRAL IN TOKYO VAN HIDEAKI TAKANAYAGI - FOTO TAKUMI OTA

[<< naar inhoudsopgave](#)

OSHIKAMO IN TOYOTA VAN KATSUTOSHI SASAKI - FOTO TOSHIYUKI YANO

[<< naar inhoudsopgave](#)

**Stichting Kinderkunsthal,
Villa Zebra
*Bouwwereld***

In de tentoonstelling *Bouwwereld* bouwen kinderen van vier tot twaalf jaar met afvalmaterialen uit hun directe omgeving. De tentoonstelling bestaat uit zes bouwplaatsen met verschillende bouwmaterialen. Voor elke locatie wordt een kunstwerk gemaakt met het bijbehorende bouw materiaal. Op deze manier kunnen de kinderen spelenderwijs kennis maken met recycelen, architectuur en duurzaam bouwen. Daarnaast exposeert de stichting foto's van architectuur en kunstwerken waarin het onderwerp hergebruik aan bod komt. *Bouwwereld* is georganiseerd door Villa Zebra in samenwerking met 2012 Architecten.

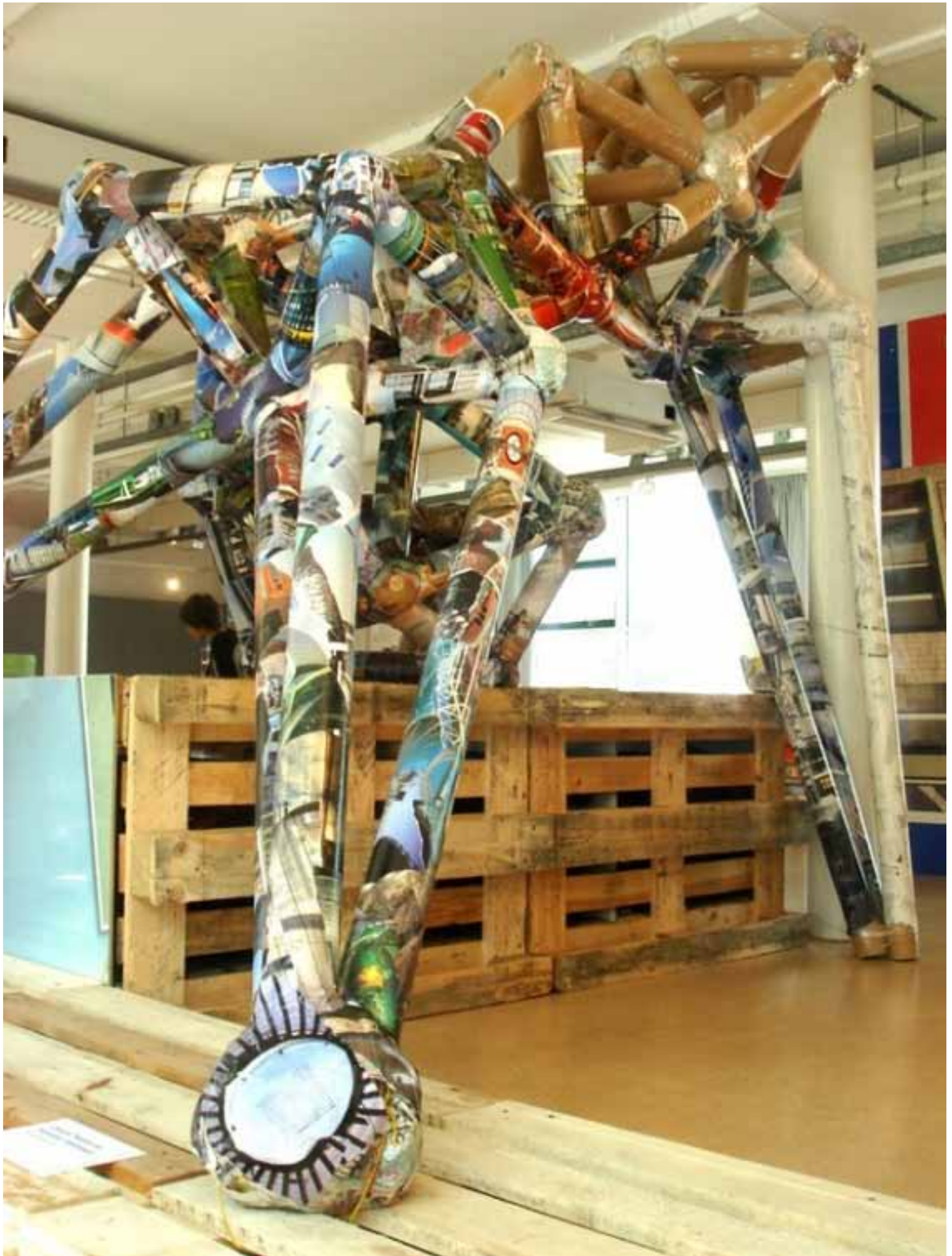
€ 15.000

www.villazebra.nl

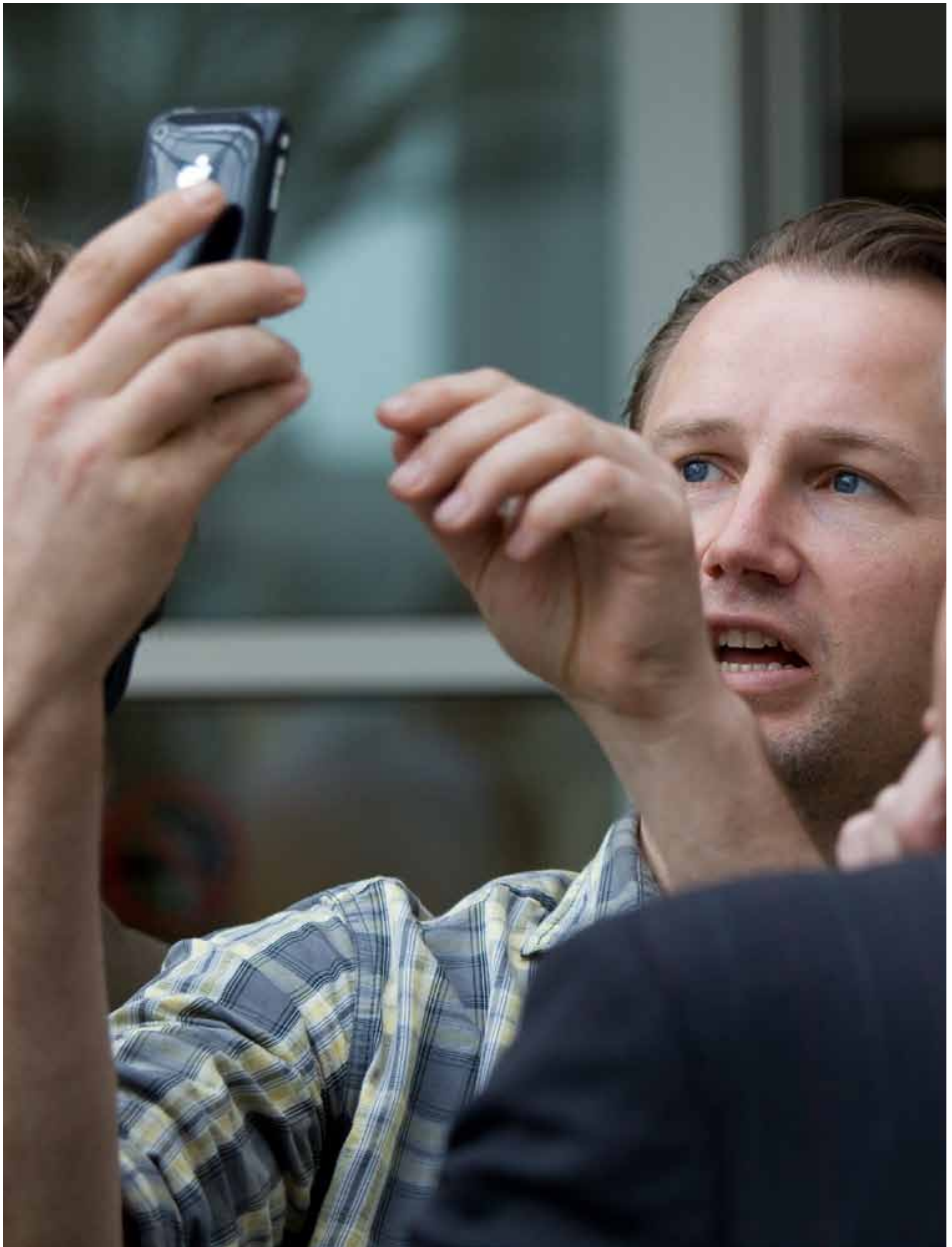

Stroom Den Haag *Jaarprogramma 2011*

Kunst- en architectuurcentrum Stroom wil jonge ontwerpers, architecten, kunstenaars en onderzoekers betrekken bij het nadenken over en ontwerpen aan de ontwikkelingen van de stad. Een aantal terugkomende activiteiten zijn de Dag van de Architectuur, The Knight's Move lezingen en ADHD (Actueel Den Haag Debat) debatten. Daarnaast is er dit jaar een atelier georganiseerd, waarin een nieuwe entree voor Scheveningen is onderzocht. Samen met het NAI en Monumentenzorg Den Haag lanceerde Stroom de architectuur-app UAR Den Haag. UAR (Urban Augmented Reality) geeft aan de hand van tekst, beeld en film, informatie over de gebouwde omgeving op de mobiele telefoon.

€ 40.250

www.stroom.nl

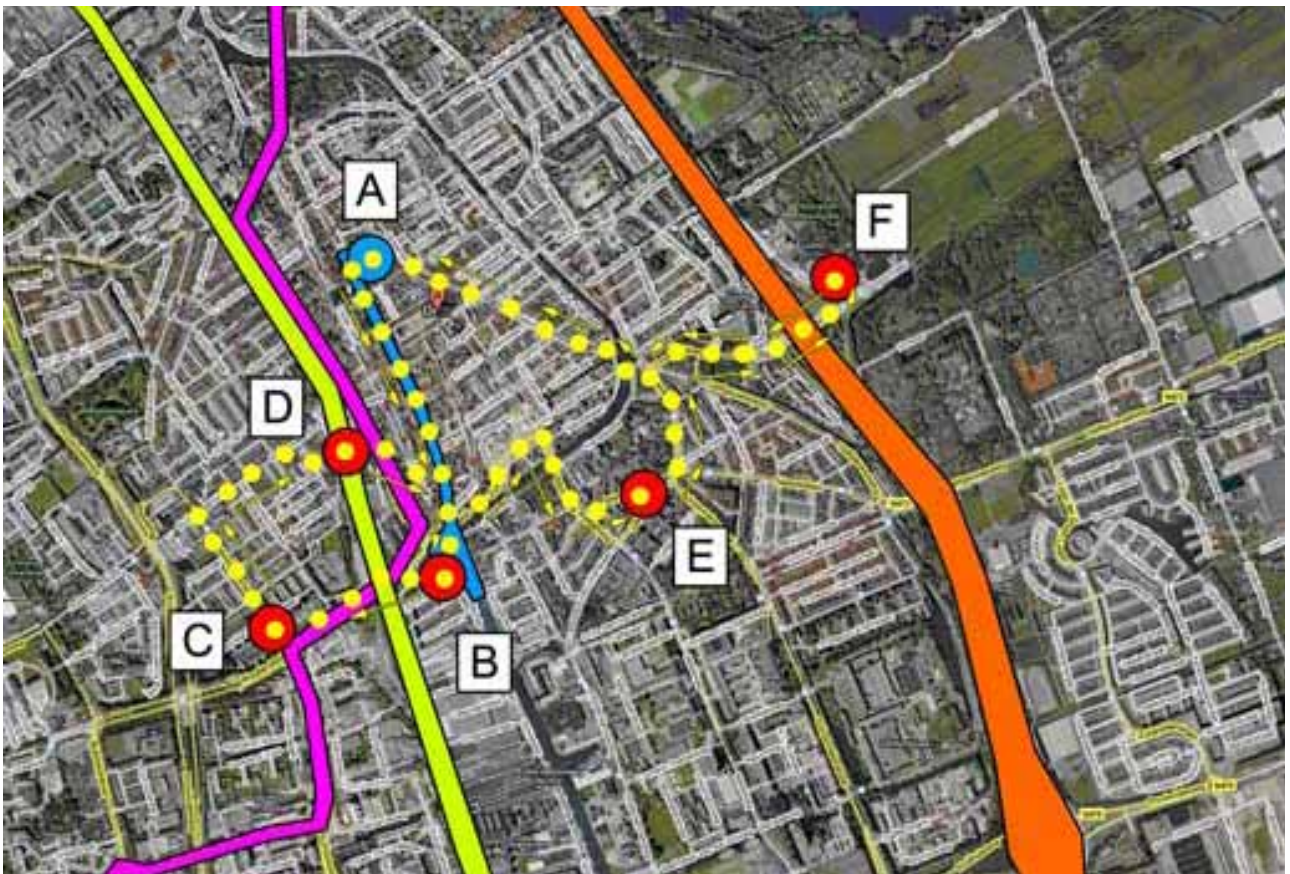

TOP Delft *Jaarprogramma 2011*

Het Techniek OntmoetingsPunt (TOP) heeft tot doel cultuur, wetenschap en techniek toegankelijk te maken voor een breed publiek. TOP ontplooit activiteiten om het resultaat van kennis en creativiteit zichtbaar te maken. In 2011 is binnen deze doelstelling de aandacht gericht op een aantal actuele onderwerpen in Delft. Dit zijn de stadsbouwmeester, de spoorzone, de campus TU Delft, collectief particulier opdrachtgeverschap en volkshuisvesting. Het programma bestond uit lezingen, debatten, tentoonstellingen en een aantal laboratoria.

€ 20.000

www.topdelft.nl

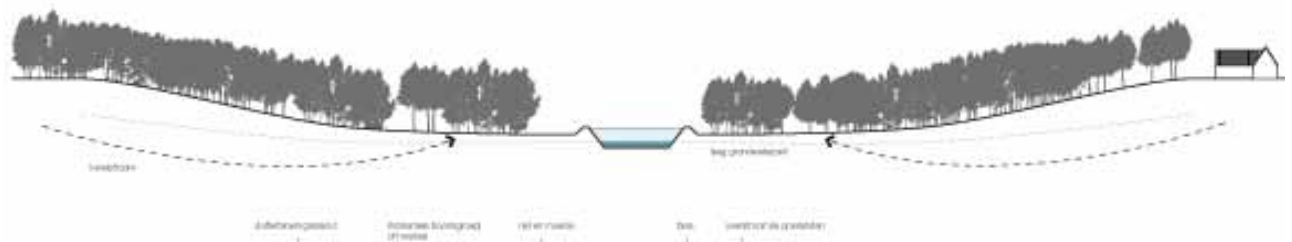
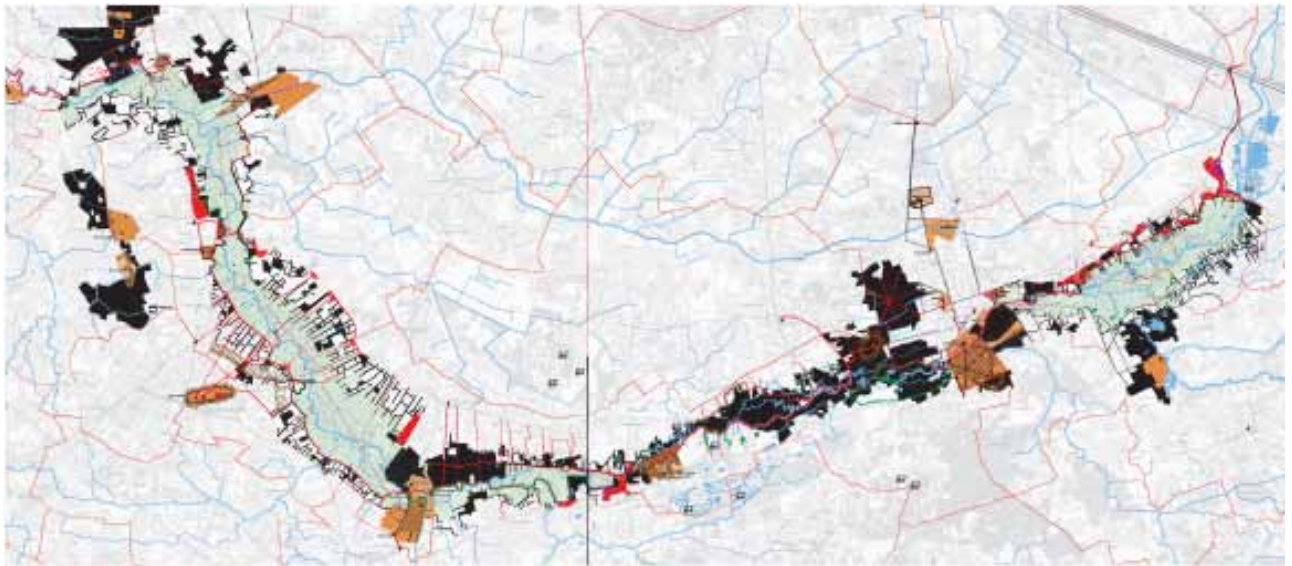
Makeblijde *Jaarprogramma 2011*

Met het jaarthema 'Grens' onderzocht architectuurcentrum Makeblijde het Amsterdam-Rijnkanaal als geografische, culturele en economische grens tussen Houten en het landschappelijke agrarische buitengebied. Er zijn verschillende activiteiten georganiseerd onder andere ontmoetingen waarin is gesproken over actuele 'groene' onderwerpen, een fotografisch onderzoek naar grenzen en de Dag van de Architectuur. Het symposium *Klimaat in de Stad 3* behandelde de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van klimaat in de stad op de schaal van het industrieel ontwerp.

€ 30.000

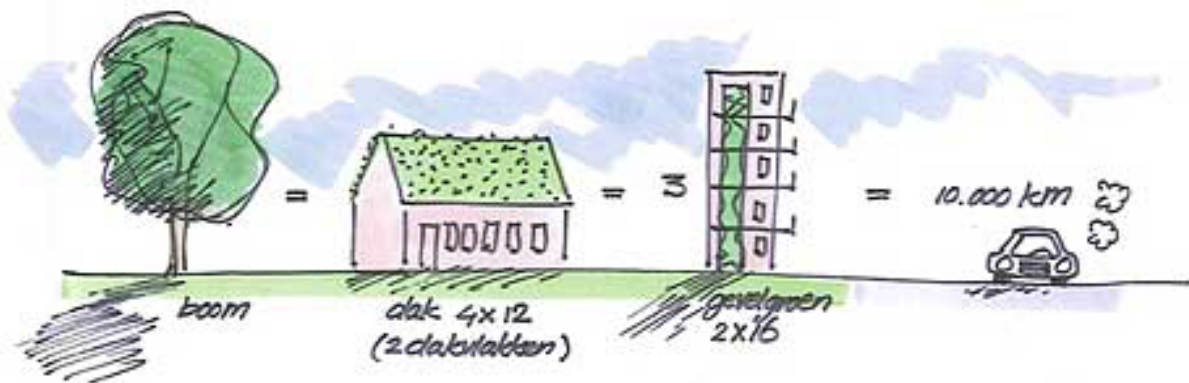
www.architectuurcentrummakeblijde.nl

1 stadsboom = 100 m² dakgroen = 100 m² gevelgroen = 10.000 km

opname NO_x hangt af van type beplanting

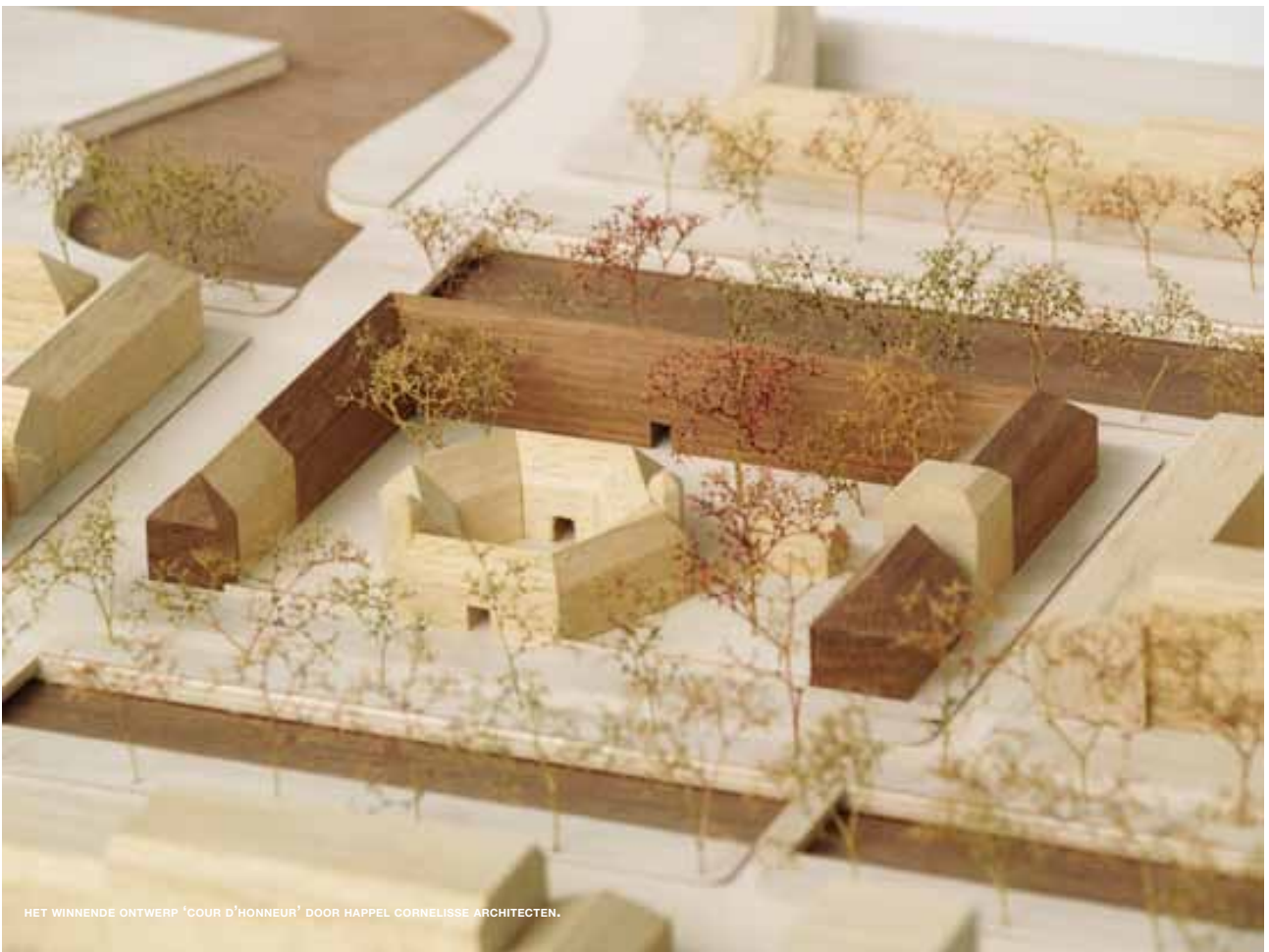
Bosch Architectuur Initiatief Jaarprogramma 2011

Het architectuurcentrum BAI organiseerde in 2011 lezingen, excursies, gebouwvisites en een filmprogramma. Met de lezingenreeks *Reset the City* wil BAI zicht krijgen op een structurele andere benadering van het herbestemmen van historische gebouwen. Daarnaast is er dit jaar de prijsvraag *Reset het Kruithuis* uitgeschreven, waarin ideeën voor herbestemming van het monumentale Kruithuis zijn aangedragen. De inzendingen werden tentoongesteld in het stadhuis van Den Bosch. De jury, onder voorzitterschap van Rijksbouwmeester Frits van Dongen, koos uit 72 inzendingen het winnende ontwerp 'Cour d'Honneur' door Happel Cornelisse architecten. Door de toevoeging van een nieuw, driezijdig bouwblok – naar typologie van de 'Cour d'Honneur' – komt het Kruithuis in de luwte te liggen van een omsloten binnentuin en wordt 'van weerbarstig solitair een eervolle medespeler binnen een nieuw publiek domein'.

€ 40.000

www.bai-s-hertogenbosch.nl

HET WINNENDE ONTWERP 'COUR D'HONNEUR' DOOR HAPPEL CORNELISSE ARCHITECTEN.

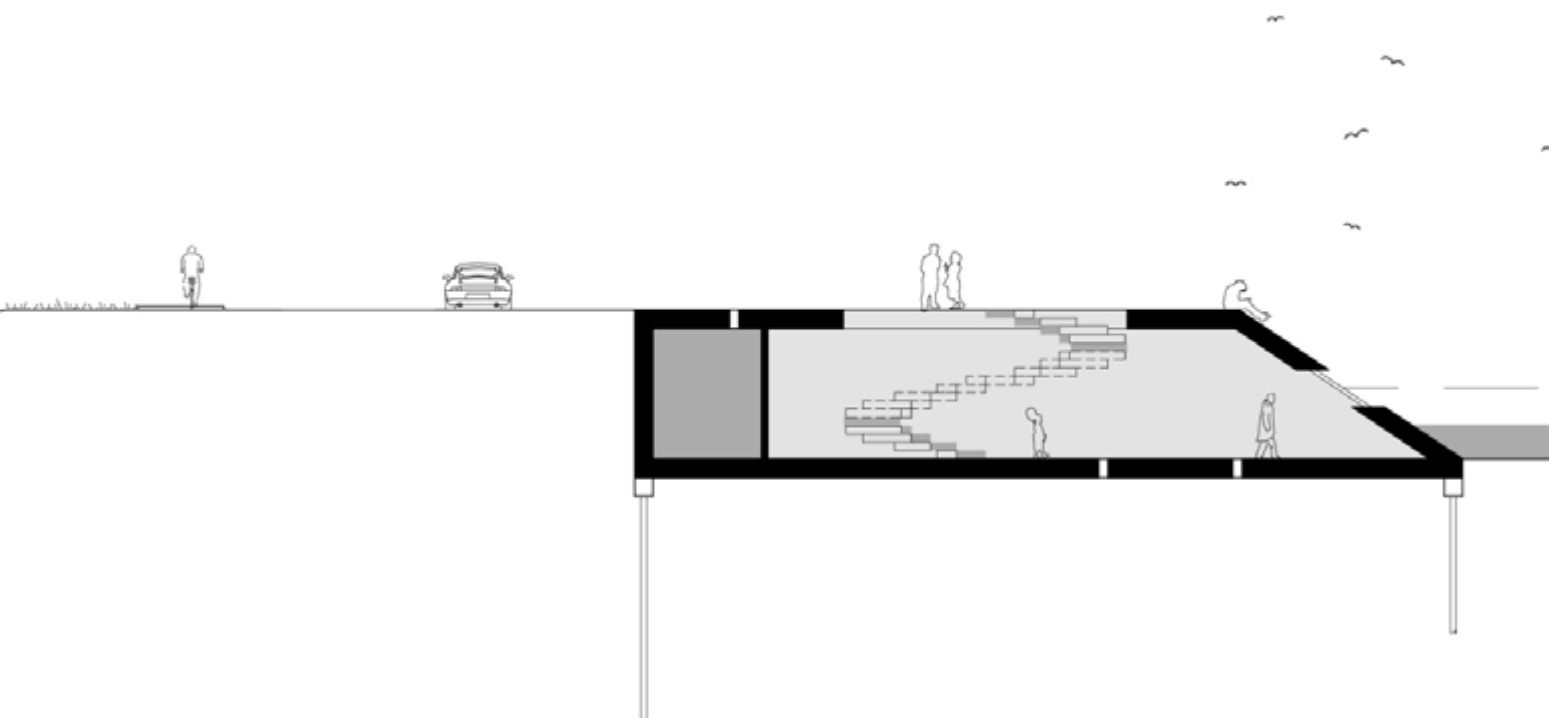
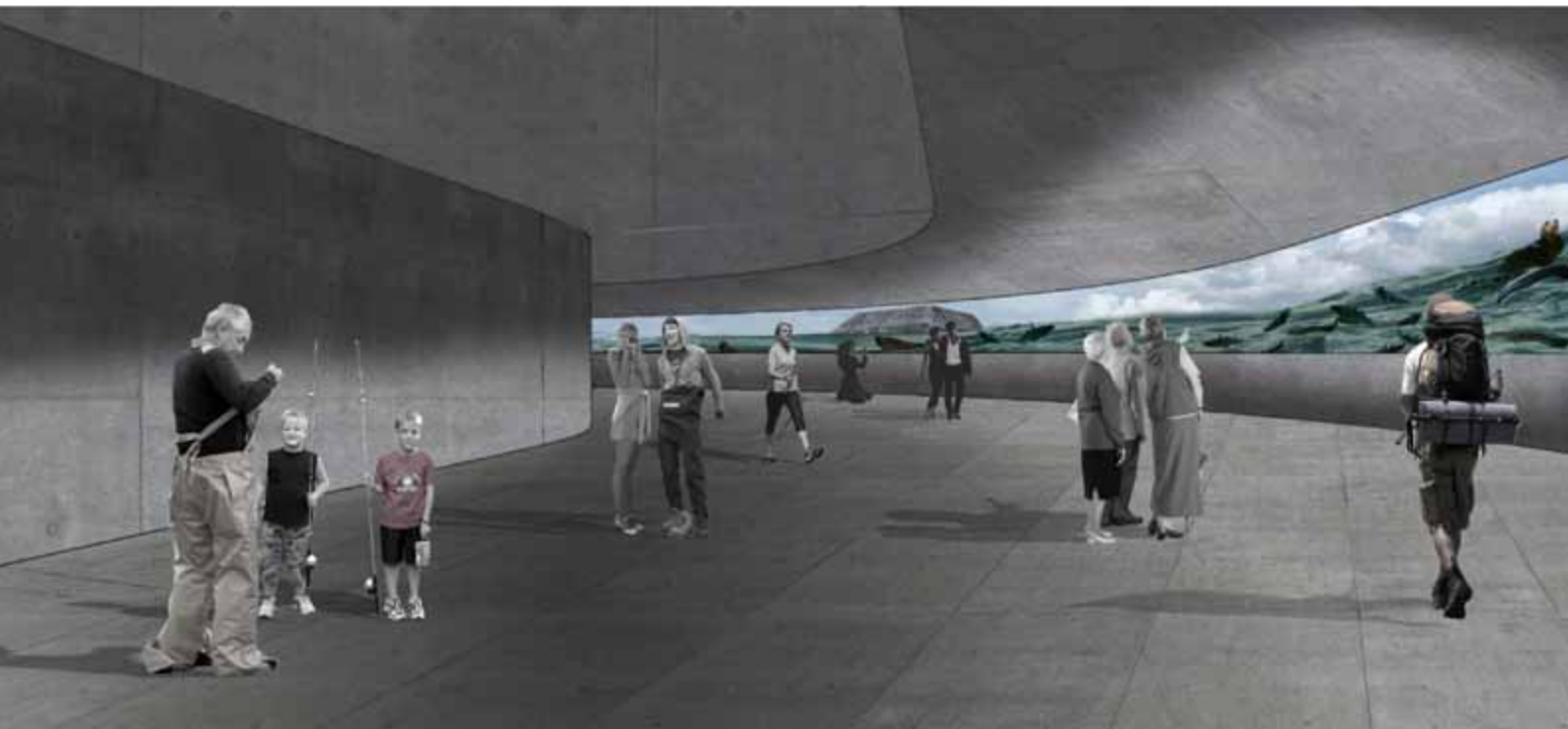
Dingeman Deijs Architect *Rijkere Dijken*

In de nabije toekomst worden in Nederland bijna honderd dijken verzaagd. Dingeman Deijs stelt dat deze meer kunnen zijn dan alleen een waterkering. In samenwerking met DELVA Landscape Architects doet het bureau onderzoek naar multifunctionele dijken. Er zijn zes locaties gekozen waarvoor dijktypologieën zijn ontwikkeld. Bij elke typologie is een functie gekozen waaraan op de betreffende locatie mogelijk behoefte is. De verschillende types worden onderzocht en uitwerkt tot haalbare ontwerpen. De resultaten worden gepresenteerd in een tentoonstelling met bijbehorend debat en lezingen.

€ 44.080

www.dingemansdeijs.nl

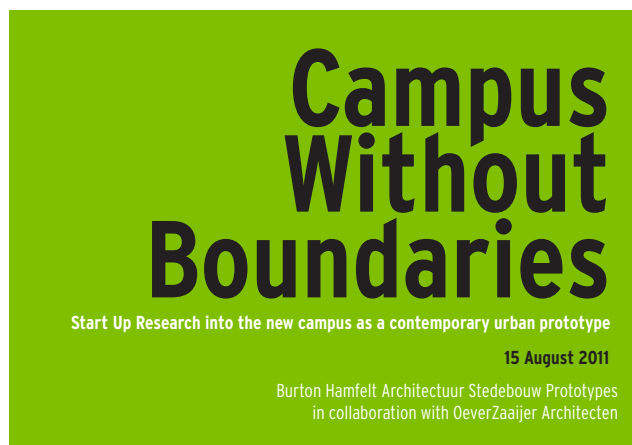
Burton Hamfelt *Campus without Boundaries*

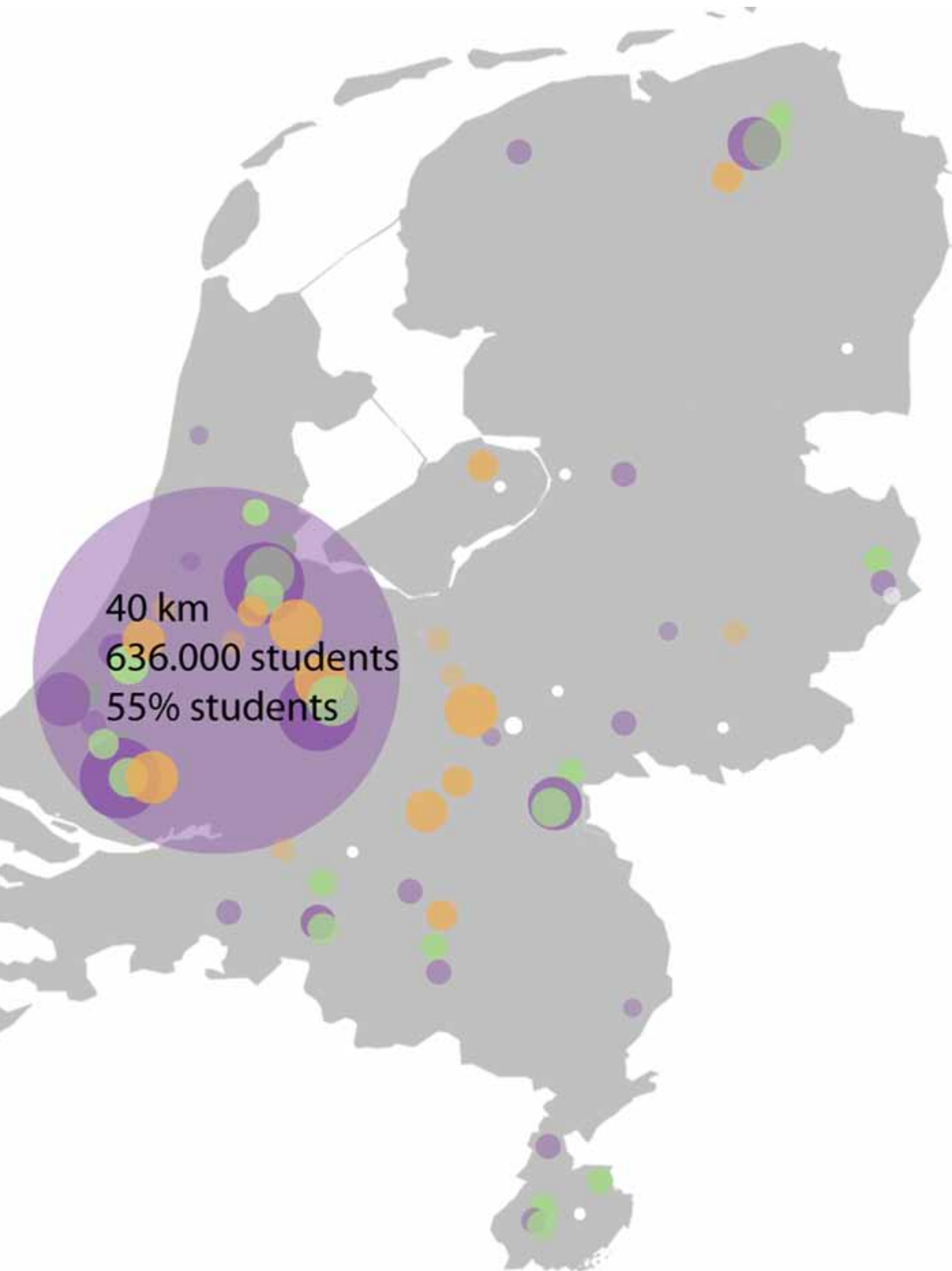
Burton Hamfelt Architectuur doet onderzoek naar de campus als typologie voor een leeromgeving die als katalysator kan dienen voor ontwikkelingen in de stedelijke omgeving.

Op basis van de opgedane kennis concludeert het bureau dat een campuscluster een kleinschalig alternatief en een flexibele structuur biedt voor leegstaande gebouwen, slechte wijken en vergeten plekken in de stad. Deze locaties kunnen door onderwijsfuncties worden verbeterd. Het bureau kiest vier locaties in Amsterdam waarop ze deze conclusie zal toetsen: een drijvende campus, een metropolitane campus, een Randstad Valley campus en een binnenstedelijke campus. Vier ontwerpteams onderzoeken elk de mogelijkheden van een van de locaties en maken daarvoor een ontwerpvoorstel.

€ 46.440

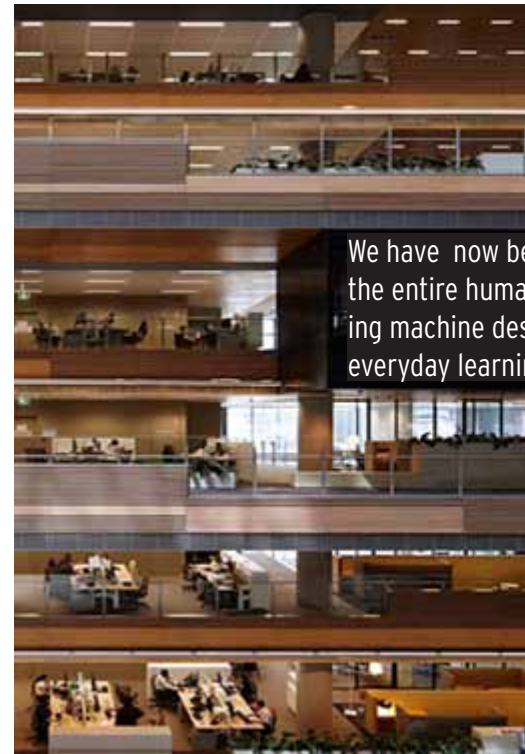
www.burtonhamfelt.nl

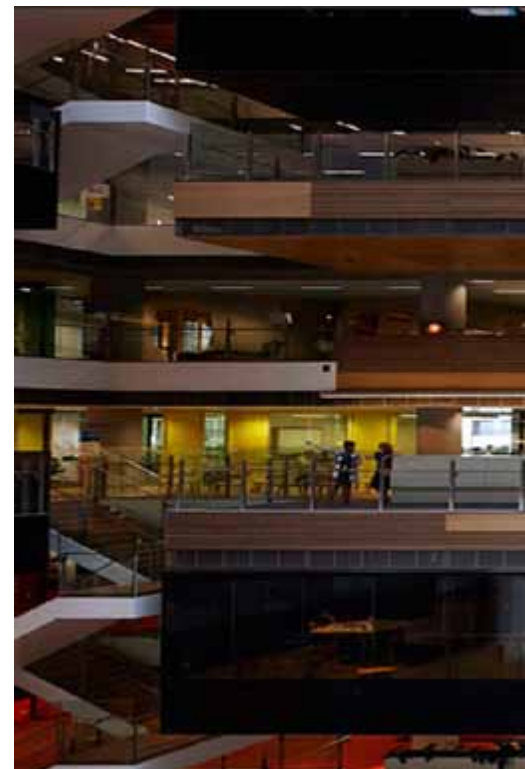

"I consider the common plan, followed in this country but not in others, of making one large and expensive building as unfortunately erroneous. It is infinitely better to erect a small and separate lodge for each separate professorship, with only a hall below for his class, and two chambers above for himself; joining these lodges by barracks for a certain portion of the students, opening into a covered way to give a dry communication between all the schools. The whole of these arranged around an open square of grass and trees, would make it, what it should be in fact, an academical village."

Thomas Jefferson

We have now become the entire human learning machine designed for everyday learning.

become aware of the possibility of arranging an environment as a work of art, as a teaching designed to maximize perception and to make a process of discovery."

Marshall McLuhan

The 'campus' is a phenomenon of increasing relevance to modern urban planning. In Europe, universities are reconsidering their position in society and taking on extensive reorganisations and expansions of their physical structures. The postwar university campus as an isolated community of scholars is subject to thorough revision.

Kees Christiaanse

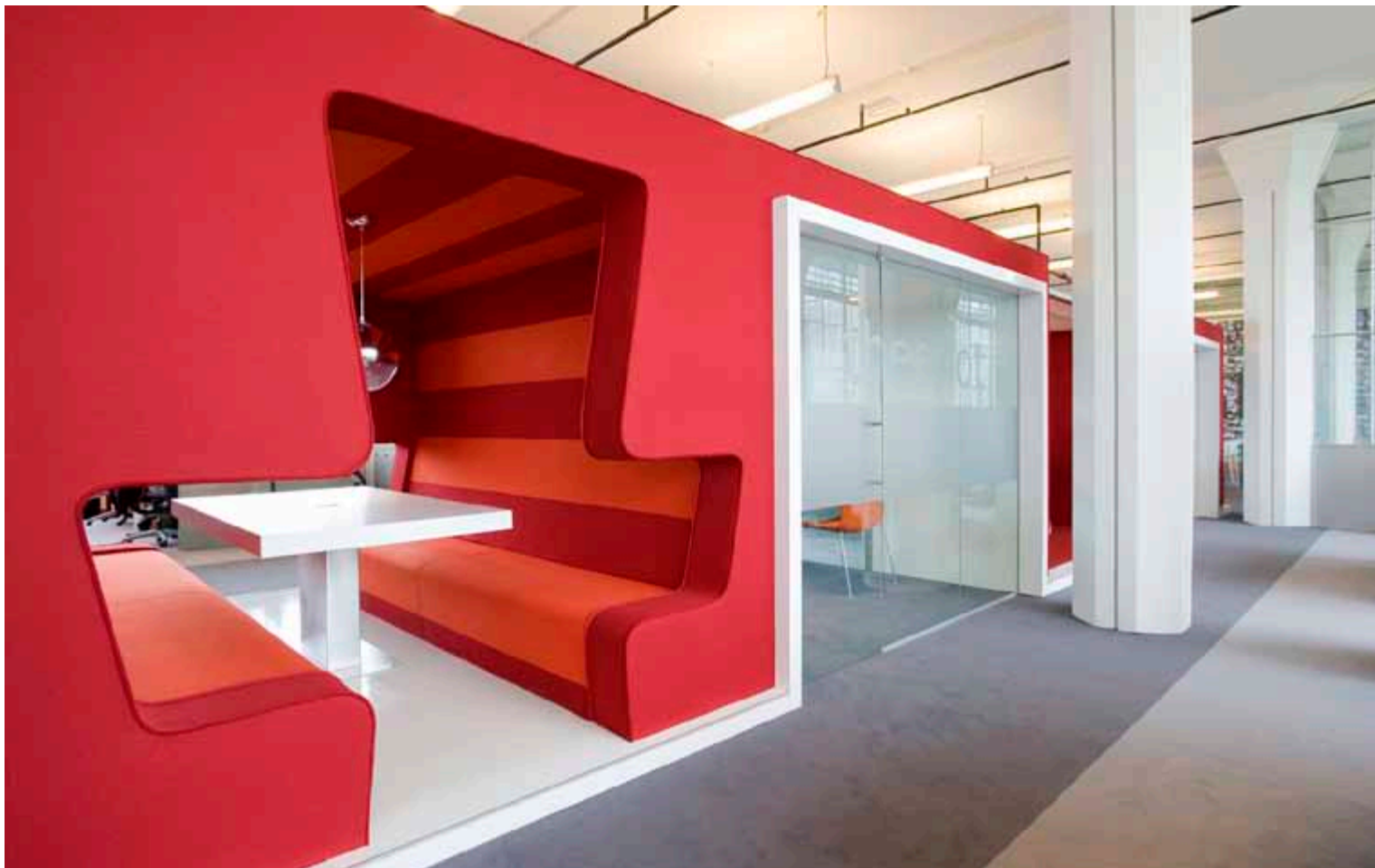
Fokkema & Partners architecten
*Architextiles, ontwerpend
onderzoek naar innovatieve
textieltoepassingen in interieur*

Fokkema & Partners onderzoekt de innovatieve mogelijkheden van textiel als middel om ruimte te maken. Hierbij richt het bureau zich specifiek op tijdelijke interieurs en interieuropgaven in relatie tot herbestemming. Het bureau onderzoekt functioneel-technische, ruimtelijke en architectonische aspecten van textiel. Het ontwerpend onderzoek bestaat uit drie parallelle workshops. Hierin gaan teams van textielontwerpers, modeontwerpers en decorontwerpers de mogelijkheden voor textiel als ruimtescheidend interieurelement onderzoeken.

€ 52.240

www.architextiles.nl

BOVEN KRISTAL PROJECTONTWIKKELING ROTTERDAM
ONDER KANTOOR LOYENS & LOEFF AMSTERDAM

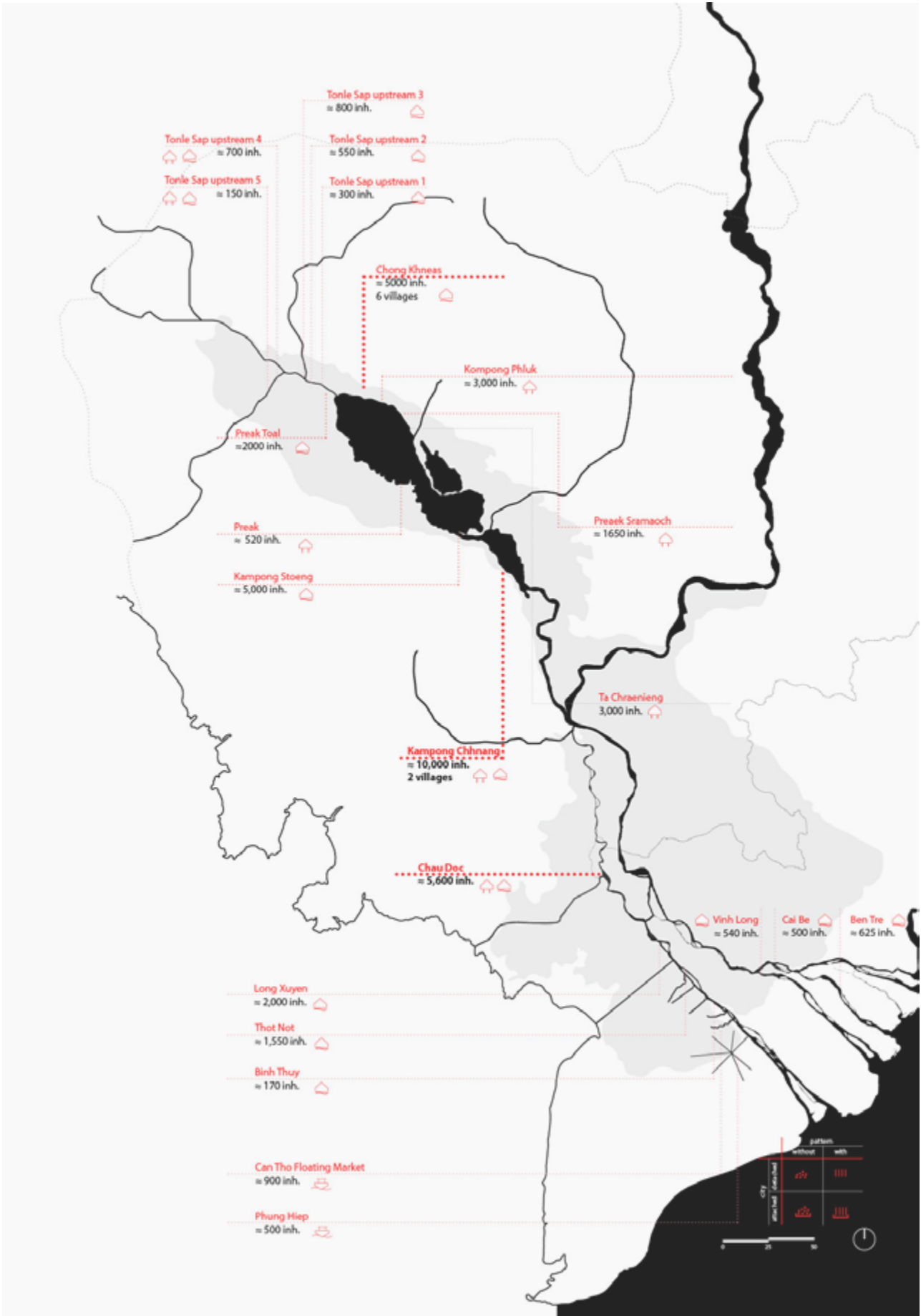
Latitude - Platform for Urban Research and Design *Floating Urbanism: In Search of New Urbanities*

Latitude maakt een toolbox waarin ruimtelijke en technische potenties en beperkingen van nederzettingen op het water worden gepresenteerd. Het bureau ziet dat de interesse in bouwen op het water toeneemt, maar dat het onderzoek naar het fenomeen beperkt blijft. Latitude onderzoekt aan de hand van cases in de Mekong Delta, de Amazone en Nederland. Het project bestaat uit ontwerpend en etnografisch onderzoek. In samenwerking met lokale partijen, universiteiten en experts worden de resultaten besproken. De toolbox wordt getest door in drie cases uit de verschillende regio's te onderzoeken hoe de verschillende contexten van elkaar kunnen leren.

€ 47.735

www.latitude-platform.eu

Stichting Bartiméus *Oogverblindend*

Stichting Bartiméus heeft een onderzoek verricht naar de beleving van blinden en mensen met een visuele beperking in hun leefomgeving. Het onderzoek wil de bewustwording van een niet-visuele ervaring binnen architectuur stimuleren en een andere kijk op gebouwen ontwikkelen; zowel bij ontwerpers als gebruikers. Op basis van interviews met mensen met een visuele beperking heeft Stichting Bartiméus een ontwerphandleiding samengesteld, waarin beleving van ruimte vanuit verschillende zintuigen wordt geanalyseerd.

€ 49.500

www.bartimeus.nl

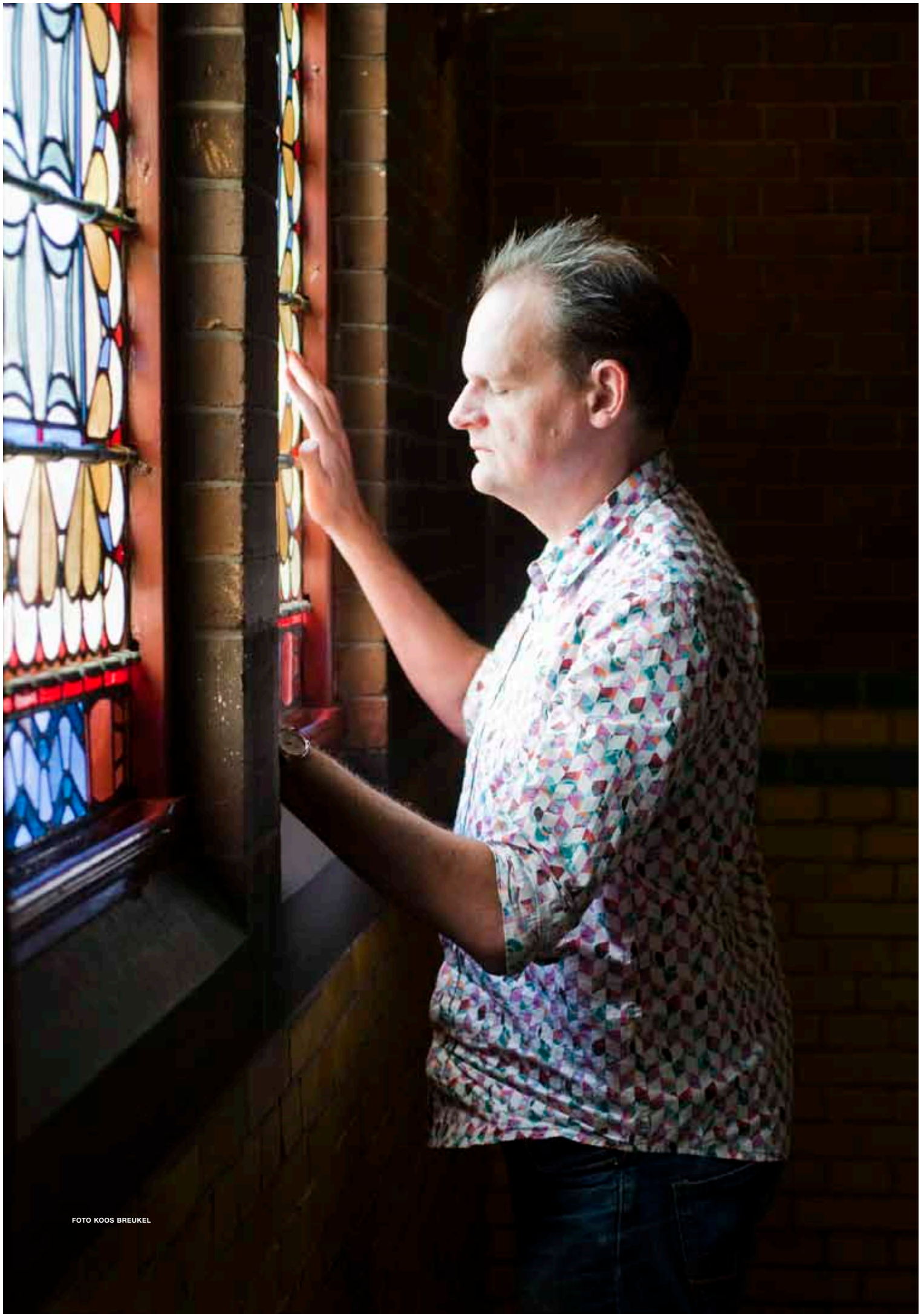

FOTO KOOS BREUKEL

Aedes Network Campus Berlin *Politics and Design: The Next Phase*

Aedes Network Campus Berlin organiseerde samen met gastcurator Henk Ovink en de Nederlandse Ambassade in Berlijn zeven debatten en lezingen over de invloed van politiek op het stedenbouwkundige ontwerp. Tijdens de bijeenkomsten zijn Nederlandse en Duitse professionals een dialoog aangegaan over nieuwe strategieën in de ruimtelijke planning. De onderwerpen die op het evenement zijn besproken zijn onder andere stedelijke vraagstukken zoals mobiliteit en infrastructuur, klimaatverandering en migratie. Naast een keur aan Duitse experts, deelname van onder meer Edzo Bindels (West 8), Wouter Vanstiphout, Theo Deutinger (TD architects), Floris Alkemade, Florian Idenburg (Solid) en Pauline Terreehorst.

€ 25.000

www.ancb.de

PODIUM DISCUSSION SERIES 2011
DESIGN & POLITICS
the next phase

“Is the surface of the city replacing urban structure as the new meaning of urban fabric? How can we make city out of skin?” Henk Ovink

PODIUM DISCUSSION SERIES 2011
DESIGN & POLITICS
the next phase

“... a new 'cool city' is at stake in climate-proofing the city ... that is only possible through the mobilisation of new alliances between design and politics.” Henk Ovink

PODIUM DISCUSSION SERIES 2011
DESIGN & POLITICS
the next phase

“Soon 75% of the world's population will earn 90% of the world's GDP on only 3% of the world's surface. How do we make this complex of flocking people, this clashing of cultures and ambitions 'our city'?” Henk Ovink

PODIUM DISCUSSION SERIES 2011
DESIGN & POLITICS
the next phase

“We need designers that take the stand and provoke not only the issues of the city. Where are these political designers? Is it urban architecture that can make design political again?” Henk Ovink

LECTURE AND DISCUSSION SERIES 2011
DESIGN & POLITICS
the next phase

1st Cradle to Cradle (C2C)
Creative and Effective Urbanism

Urhahn Urban Design
***Publieke waarde in Oaxaca:
het concept Spontane Stad als
ruimtelijke strategie***

Het Manifest *De Spontane Stad* van Urhahn Urban Design is een uitgesproken opvatting over gebiedsontwikkeling in deze tijd. Duizenden bewoners, ondernemers en verenigingen willen zich inzetten voor verbetering van de eigen leefomgeving. Kleinschalig initiatief is de aanjager, waardoor een verouderd bedrijventerrein, stadsrand of krachtwijk zich alsnog ontwikkelt. Om *De Spontane Stad* in praktijk te brengen heeft het bureau een workshop in Oaxaca, Mexico georganiseerd. Het doel van de zesdaagse workshop was om een aanzet te geven voor een duurzame toekomstvisie, gebaseerd op de cultuurhistorische kwaliteit van de stad. Er zijn ideeën ontwikkeld voor drie opgaven: het historische centrum, de Rio Atoyac en informele nederzettingen.

€ 14.200

www.urhahn.com

Realizarían áreas de abasto
Buscan nuevas áreas de abasto en municipios concurridos

Clausura Ugartechea Segundo Foro sobre Urbanismo y Medio Ambiente

SUSTENTABLE DE LA CIUDAD. URBANISMO

Coparticipación, clave para desarrollo sustentable de la ciudad: urbanistas
 "Especialistas puntualizan los beneficios de desarrollar el Segundo Foro de Desarrollo Urbano y Medio Ambiente, mediante la participación ciudadana"

Inaugura Ugartechea foro sobre problemática urbana

Proyección a futuro, el reto de las metrópolis
ESPECIALISTAS PUNTEAN LAZOS BENEFICIOS DEL DESARROLLO URBANO CON LA PARTICIPACIÓN CIUDADANA

Abordan en talleres el desarrollo de la ciudad

Culmina foro sobre desarrollo urbano

ARCAM
RXA- Recife Exchange
Amsterdam

ARCAM presenteert de resultaten van een kennis-uitwisseling tussen Braziliaanse en Nederlandse architecten over de toekomstperspectieven voor Amsterdam en Recife, een stad in het noordoosten van Brazilië. De uitwisseling tussen de twee steden is interessant omdat beide steden in een deltagebied liggen en met dezelfde waterproblematiek kampen. Bovendien is er een historische band: Recife was in de zeventiende eeuw de hoofdstad van 'Nieuw Holland'. Belangrijke vragen zijn: hoe wordt in beide steden gewerkt aan een duurzame toekomst, hoe wordt er omgegaan met het historische erfgoed en wat valt er van elkaar te leren? Het project bestaat uit twee exposities in Amsterdam die later in Recife te zien zijn geweest.

€ 25.000

www.arcam.nl

Barbican Art Gallery OMA / Rem Koolhaas

Barbican Art Gallery in Londen organiseerde in het najaar van 2011 een overzichtstentoonstelling van het werk van OMA en AMO. Op de tentoonstelling waren de belangrijkste werken te zien, zoals de bibliotheek in Seattle, het Casa da Musica in Porto en het CCTV-gebouw in Peking. Het Belgische bureau Rotor ontwierp samen met OMA en Barbican de tentoonstelling. Ook zijn workshops, lezingen en masterclasses georganiseerd. Het gehele project was er op gericht om terug te kijken op het oeuvre van het ontwerp- en onderzoeksbureau, maar ook om in te gaan op de toekomstige agenda.

€ 50.000

www.barbican.org.uk

Oct

Rotorchield HQ, City of London, 2011 Foto: OMA

Thu 6

6:30pm
Inside Track: Vincent de Rijk
Barbican Art Gallery
Model-maker Vincent de Rijk takes a tour through the exhibits and discusses the presentation of architecture on a non-architectural scale.

7:30pm
Rotor: Investigating OMA
Cinema 2
\$6 online/\$9 on the door
An open discussion with exhibition curators, Belgium-based collective Rotor on the experience of getting to know OMA in all of its territories.

Mon 10

7pm
Architecture on Film
The White Stove
Cinema 1
From £8.50 online/ £10.50 full price
Before training as an architect, OMA's Rem Koolhaas embarked on an early career in film with the outside actor 1,2,3 Group and co-wrote The White Stove with cult director Rene Dieckler.

1, 2, 3 Rhosody
An iconoclastic first film from the headstrong teenagers of the 1,2,3 Group, who took movement turns to write, direct, and star in a series of skits.
Released 1981. Dir. Jan de Bont, Frans Buisson, René Dieckler, Rem Koolhaas, Sander Meyering
10 min. In Dutch with English subtitles.

Sat 8

2pm
Walk to Rotorchield HQ
Meet at Barbican Art Gallery Ticket Desk
£13 online/£15 on the door (includes same-day entry to the exhibition)
Eva Branscome leads a weekly walking tour to the new Headquarters of Rotorchield Bank, OMA's first major London building. Repeated every Saturday.

OMA Events Calendar

Oct

Thu 6	6:30pm 7:30pm	Inside Track: Vincent de Rijk Rotor: Investigating OMA	Barbican Art Gallery Cinema 2
Sat 8	2pm	Walk to Rotorchield HQ	Meet at Barbican Art Gallery
Mon 10	7pm	Architecture on Film: The White Stove	Cinema 1
Thu 13	6:30pm 7:30pm	Inside Track: Corinna Gardner Sabbath and Debra	Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space
Sat 15	2pm	Walk to Rotorchield HQ	Meet at Barbican Art Gallery
Thu 20	6:30pm	The Engineering Behind OMA's Architecture	Barbican Art Gallery Events Space
Sat 22	2pm	Walk to Rotorchield HQ	Meet at Barbican Art Gallery
Tue 25	7pm	OMA Show & Tell XL Architecture Night	Barbican Theatre
Thu 27	6:30pm 7:10pm 7:30pm	Inside Track: Jane Alison Salon: TechGoth OMA in Conversation: On Speed in Architecture	Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space Cinema 2
Sat 29	2pm 2-4pm	Walk to Rotorchield HQ Architecture Workshop	Meet at Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space
Nov			
Thu 3	6:30pm 7-10pm	Inside Track: Farhad Moussavi Salon: Public Occasion Agency	Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space
Sat 5	2pm	Walk to Rotorchield HQ	Meet at Barbican Art Gallery
Thu 10	7-10pm 7:30pm 7:30 & 9:15pm	Salon: Icon Calabrotes 100 OMA in Conversation: On Progress On Site: MAMworking	Barbican Art Gallery Events Space Cinema 2 Exhibition Halls

Fri 11	7:30 & 9:15pm	On Site: MAMworking	Exhibition Halls
Sat 12	2pm	Walk to Rotorchield HQ	Meet at Barbican Art Gallery
Thu 17	6:30pm 7-10pm 7:30pm	Inside Track: Alex Mowat Salon: Greenwich School of Architecture, Design and Construction Designing for the Next Generation - What's the Future for Aris Venust?	Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space Cinema 2
Sat 19	2pm 2-4pm	Walk to Rotorchield HQ Architecture Workshop	Meet at Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space
Thu 24	6:30pm 6:30pm-1am 7:30pm	Inside Track: Oliver Wainwright LATES: Off Modern OMA in Conversation: On Providence	Barbican Art Gallery Barbican Forum & Gallery Events Space Cinema 2
Sat 26	2pm	Walk to Rotorchield HQ	Meet at Barbican Art Gallery
Dec			
Thu 1	6:30pm 7:30pm	Inside Track: Tina di Carlo Architecture: Photography, Landscape, Image	Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space
Sat 3	2pm 2-4pm	Walk to Rotorchield HQ Architecture Workshop	Meet at Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space
Thu 8	6:30pm 7-10pm 7:30pm	Inside Track: Carol Patterson Salon: All Bricked Up and Nowhere to Go OMA in Conversation: On London	Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space Cinema 2
Sat 10	2pm	Walk to Rotorchield HQ	Meet at Barbican Art Gallery
Thu 15	6:30pm 7:30pm	Inside Track: Simon Brown & Jon Link Conversations on Progress	Barbican Art Gallery Barbican Art Gallery Events Space
Sat 17	2pm	Walk to Rotorchield HQ	Meet at Barbican Art Gallery

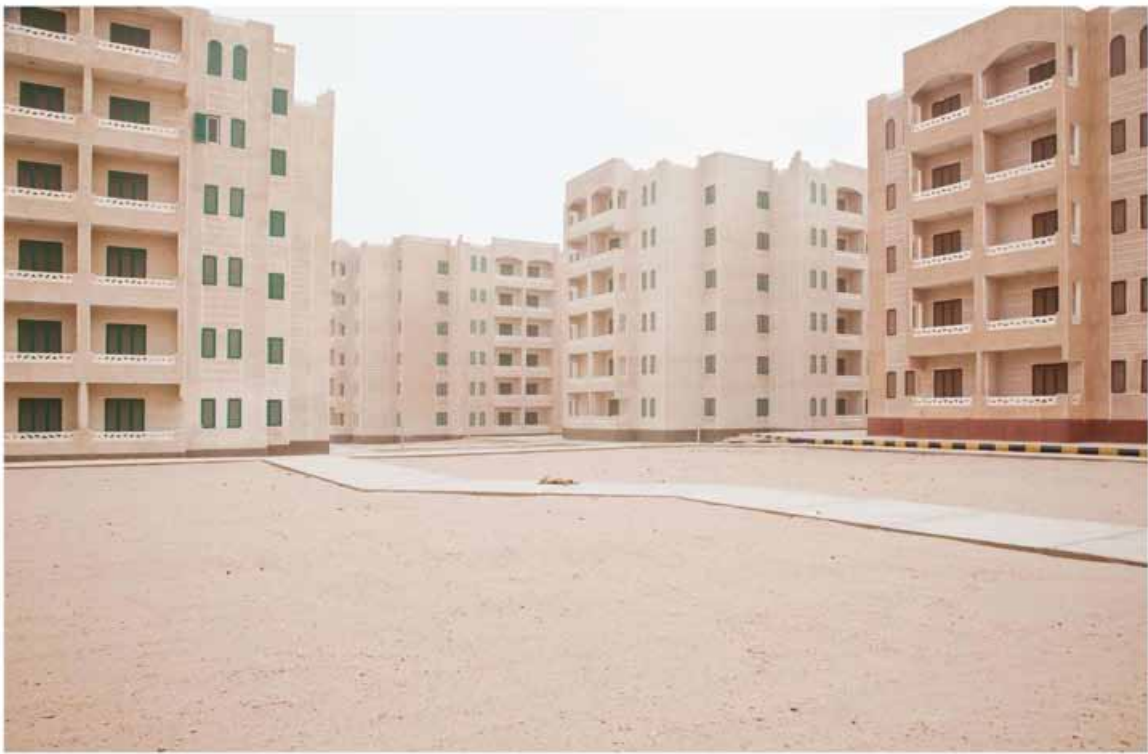
Baukuh *900 km Nile City*

De Nijl is de levensader in het verder zeer droge Egypte, 900 km lang en een belangrijk landbouwgebied. Door de voortdurende bevolkingsgroei en verstedelijking staat het gebied als landbouw- en leefgebied onder druk. Baukuh, Atelier Kempe Thill, Bas Princen en Aymen Hashem doen onderzoek naar de mogelijkheden om het gebied beter te benutten en te behouden voor landbouw. Het multidisciplinaire onderzoeksteam stelt dat het noodzakelijk is de hele vallei als één stedelijk systeem te zien. Er zijn op verschillende schaalniveaus strategieën en ingrepen bedacht om een begin te maken met transformatie van het gebied. De resultaten zijn gepresenteerd op de IABR 2012.

€ 46.580

www.baukuh.it

SHAU

Social Mall Jakarta

In Indonesië worden (semi-) publieke gebouwen vaak met een excessieve overmaat ontworpen. In Nederland daarentegen wordt zeer efficiënt met programma's omgegaan. Het ruimtelijke beleid en de manier waarop men hier aan ruimte ontwerpt ziet SHAU als belangrijke exportproducten waarvan men in Indonesië kan leren. Jakarta heeft een gebrek aan kwalitatieve openbare ruimte en goed onderhouden sociale voorzieningen. De grote hoeveelheid winkelcentra hebben echter te kampen met meer dan vijftig procent leegstand. Door er een ander programma in onder te brengen, zoals sociale voorzieningen en a-typische maar locatiespecifieke functies, is het gebruik gedifferentieerder en neemt het draagvlak toe. Het onderzoek moet leiden tot wederzijdse kennisontwikkeling op het gebied van leegstand.

€ 7.500

www.shau.nl

21 HEALTHY FOOD COURT

20 INDOOR SPORTS
4235M2

19 MULTI-PURPOSE HALL
4235M2

18 TAX INFO COUNTER

17 FAMILY PLANNING ADVISORY

16 ELECTRICITY COMPANY COUNTER
(EXISTING)

15 LEGAL HELPDISK

14 CHURCH (EXISTING)

13 PLAYGROUND
2X144M2

12 LIBRARY
2X443M2

11 DRUGSTORES
301M2

10 CLINICS
481M2

9 STREET MARKET
2X164M2

8 MUSHOLLAS
312M2

7 VALET PARKING

6 TAXIS

5 SECURITY EXERCISE ZONE

4 THEATRE
443M2

3 ARTIST GALLERIES
371M2

2 BAJAJ/OJEK

1 STREET VENDORS

E1 HIGHER ENTRANCE

E2 LOWER ENTRANCE

B PERMEABLE WALL

A KAMPUNG RESIDENCE
(EXISTING)

5TH FLOOR
INDOOR SPORTS

4TH FLOOR
MULTI-PURPOSE HALL

3RD FLOOR
electronic shops

2ND FLOOR
LIBRARY, PLAYGROUND,
PUBLIC HELPDESKS,
church

1ST FLOOR
LIBRARY, PLAYGROUND,
CLINICS, DRUGSTORES

UPPER GROUND
higher entrance, parking,
taxi stand,
THEATER, MUSHOLLAS,
STREET MARKET

De...
Wanneer...
De...
De...
De...
De...
De...
De...
De...
De...

TU Delft, faculteit Bouwkunde *Atelier Kustkwaliteit*

Het programma **Atelier Kustkwaliteit** is een programma gericht op het ontwikkelen, ontwerpen, verdiepen, verspreiden en bediscussiëren van nieuwe ideeën voor veiligheid en ruimtelijke kwaliteit van de Nederlandse kust. Het is bedoeld als een platform waarin kennis van instituten, praktijkervaring van overheden en andere initiatiefnemers en het werken aan grote opgaven voor de lange termijn samenkomen. Naast de initiatiefnemers van het eerste jaar (TU Delft, Deltaprogramma Kust, Provincie Noord-Holland, Provincie Zuid-Holland en de Gemeente Den Haag) hebben zich in het tweede jaar ook de Provincie Friesland, de Provincie Zeeland en baggeraar Van Oord bij het programma aangesloten. Het werkterrein van het atelier is daardoor uitgebreid tot de gehele Nederlandse kust. In de ateliers van afgelopen jaar is de huidige situatie van verschillende kustzones en hun dwarsdoorsneden afgezet tegen mogelijke ontwikkelscenario's voor 2050 en 2100.

Daarnaast is onderzoek gedaan naar de veiligheid en identiteit van kustplaatsen en kustlandschappen. In de ateliers die in 2012 worden georganiseerd zullen de onderzochte scenario's per thema worden geïntegreerd tot samenhangende visies voor de gehele kust en zal een verdere integratie van de kustopgave binnen het onderwijsaanbod worden onderzocht.

€ 126.500

www.bk.tudelft.nl

2100

Bloemendaal
- Lounchen
- Evenementen

Zandvoort
- Badplaats Amsterdam
- Racen

Noordwijk
- Congressen
- Trainingen

Katwijk
- Vissersdorp / vis

Scheveningen
- Amusement
- Haagse grandeur
- Pier
- Boulevard
- Vissersdorp / vis
- Zeejachthaven
- Olympisch water
- Watersport

Hoek van Holland
- Havenmond
- Boten kijken

Bureau M.E.S.T. *Ruil je Rijker*

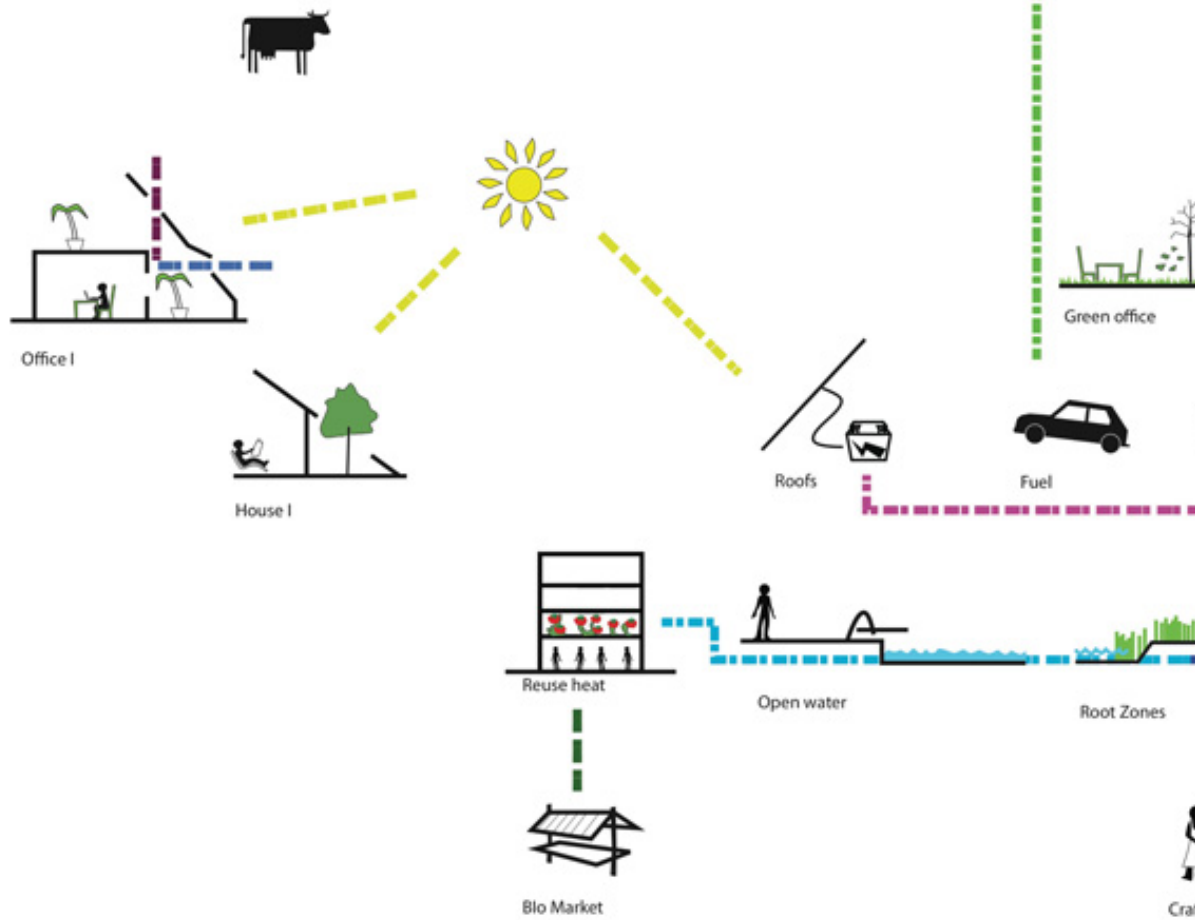
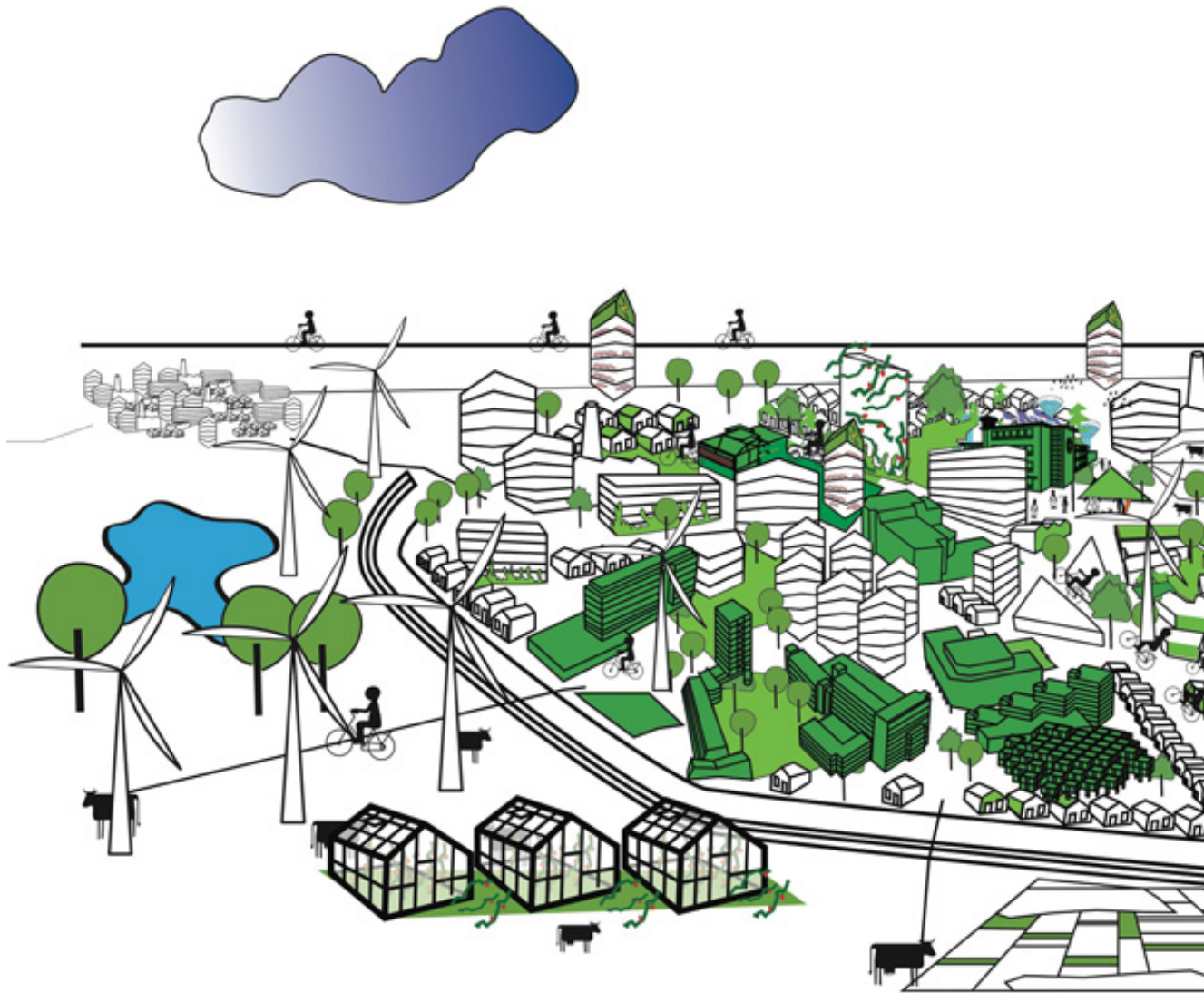
Bureau M.E.S.T. voor Maatschappelijke Experimentele Stedelijke Transformatie, bestaat uit een groep jonge stadsontwerpers die zich inzetten voor nieuwe vormen van stedelijke ontwikkeling. Zij constateren dat stedelijke transformatie geen eenmalig proces is maar een continue ontwikkeling. Daarbij krijgen we nu te maken met krimp, in plaats van de jarenlange eenzijdig dominantie van (economische) groei. Nieuwe strategieën zijn nodig om met transformatie van lege gebouwen om te gaan, door niet uitsluitend te kijken naar de objecten op zich maar naar de stedelijke schaal van leegstand. Bureau M.E.S.T. ontwikkelde hiervoor het spel *Ruil je Rijker* waarbij belanghebbende partijen in een informele setting samenkomen. Het spel is getest in een van de meest geïsoleerde woonkernen van Zuid-Holland, Strijensas. Gebruik van het spel leidt uiteindelijk tot duurzame stedenbouwkundige projecten waar alle partijen achter staan.

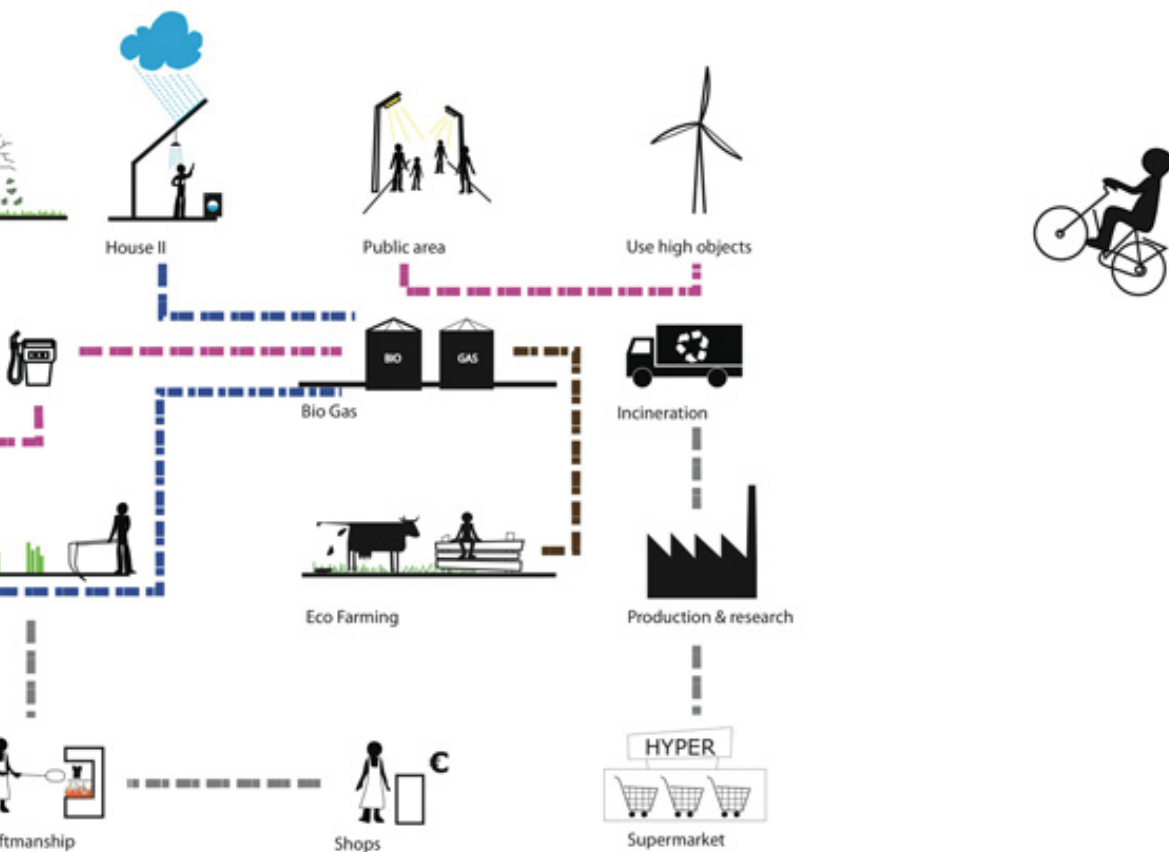
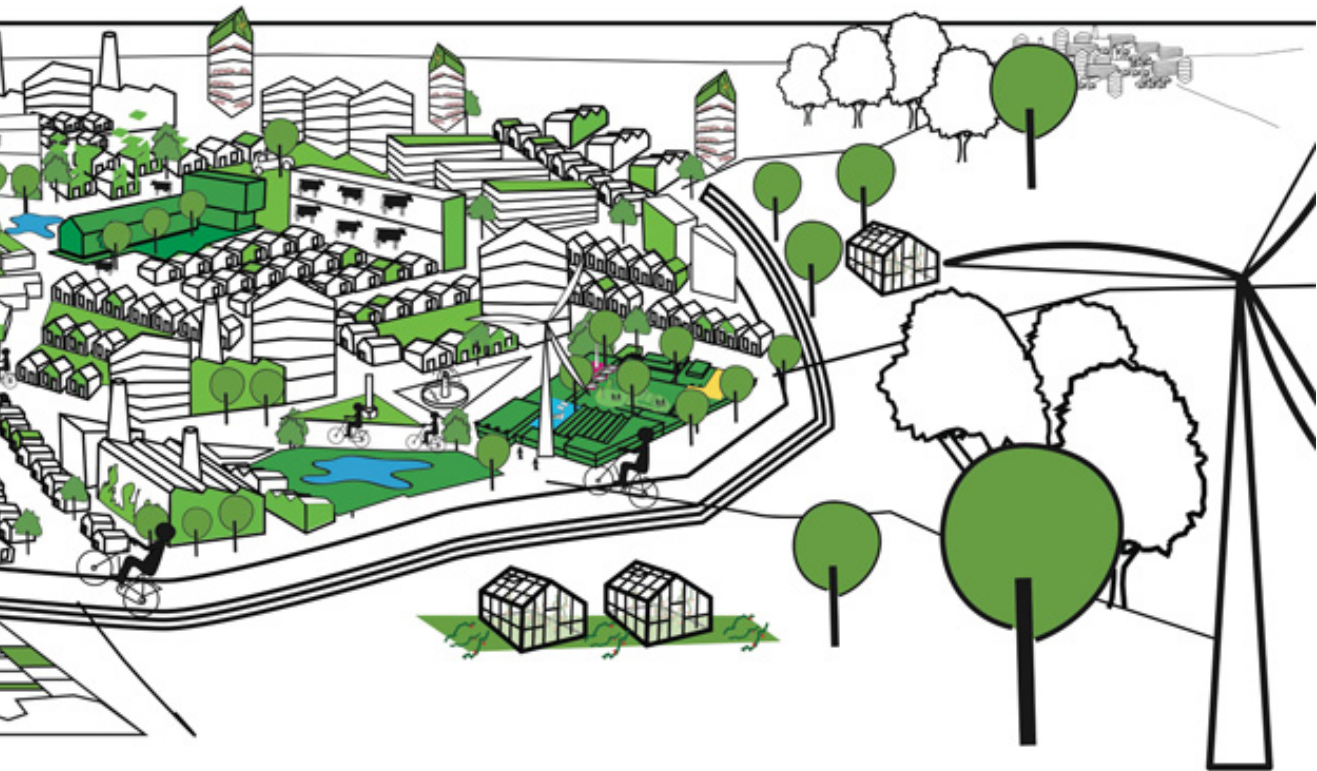
€ 50.000

www.bureaumest.nl

Programma SfA

Oproep Hedy d'Ancona-prijs 2012 101 inzendingen, 6 nominaties

Na een succesvolle eerste editie is in 2011/2012 een nieuwe prijsronde georganiseerd. Ondanks de economische crisis is opnieuw een grote variatie aan zorggebouwen ingezonden. Op 10 november 2011 selecteerde de jury, samengesteld uit zorgprofessionals, opdrachtgevers, architecten en voorzitter Koen van Velsen, uit 101 inzendingen zes projecten. De genomineerde projecten zijn: Wier+, een gesloten en beveiligd behandelcentrum voor forensische zorg van mensen met een lichte verstandelijke beperking; Ronald McDonald Centre, een sport- en gezondheidscentrum voor gehandicapte kinderen; Dagbestedingscentrum Willem van den Bergh, twee erven voor cliënten met een verstandelijke beperking; Instituut Verbeeten, een bestralingscentrum volgens Healing Environment ontwerpconcept; De Korhoenders, kleinschalig begeleid wonen in een naoorlogse woonwijk voor jongeren met een verstandelijke of meervoudige beperking; Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam, een faculteitsgebouw met onderwijs-, onderzoeks- en zorgfuncties. Op 1 juni 2012 is de prijswinnaar bekend gemaakt.

www.hedydanconaprijs.nl

DEELNAMEFORMULIER HEDY D'ANCONAPRIJS 2012

Architecture in Health

Architecture in Health is een zorgbreed platform voor architecten, wetenschappers, zorg- en overheidsorganisaties, dat wordt geleid vanuit een stuurgroep. Vanaf september 2005 wil het bevorderen dat bij het bouwen in de zorgsector, op basis van wetenschappelijke inzichten aandacht wordt besteed aan diverse thema's, zoals architectuur in de cure en care, discussie over veranderende zorgmodellen, het belang van interieur voor het welzijn, technologische innovatie, stedelijke/landschappelijke inpassing en het professionaliseren van het opdrachtgeverschap.

Betrokken kennispartners zijn: TU Eindhoven, TU Delft, UMCG, Rijksbouwmeester, TNO en SfA.

Stedenbouw symposium 190 aanwezigen

Op woensdag 25 mei 2011 organiseerde het SfA met medewerking van een aantal architectuurcentra, een symposium over het ontbreken van voldoende professioneel opdrachtgeverschap in de stedenbouw. Thema was het falende of zelfs afwezige opdrachtgeverschap in de stedenbouw en de mogelijke rol van publieke stedenbouw in de toekomst. Als conclusie kwam naar voren dat stedenbouw zich meer moet inzetten op verschillen; verschillen in sturing, tempo, kwaliteit, verdienmodellen, samenwerkingsvormen, interventies, visies. Dat betekent keuzes maken. Waarbij reële vragen moeten worden gesteld: wat kan de opdrachtgever en wat is van belang? Concrete acties zijn: praktijkgericht onderzoek, agenderende stedenbouwprogramma's, activiteiten van architectuurcentra en het zoeken naar nieuwe vormen van top-down ontwikkeling; aansluiten bij actuele vraagstukken als kustkwaliteit, energielandschappen en stadsontwikkeling. Met bijna 190 vakgenoten was het tweede symposium over de vernieuwing in de stedenbouw een succes.

SYMPOSIUM STEDENBOUW

Locatie: ZEEParchitecten, gebouw Rohm and Haas Amersfoort. Het symposium is georganiseerd i.s.m. met ondermeer de architectuurcentra AIR, Aorta, Arcam, CAST, grAp, Kade, Podium voor Architectuur Haarlemmermeer, Stroom Den Haag en de ontwerp bureaus INBO en ZEEParchitecten. Bijdragen van o.a. Henk Ovink, directeur Ruimtelijke Ordening ministerie van I&M, Miranda Reitsma, stedenbouwkundige/voormalig provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit provincie Noord-Holland, Roelof Bleeker, dijkgraaf Rivierenland en voormalig wethouder Enschede, Erik Pasveer, hoofd stedenbouw Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag, Must, .Fabric, Roukens +Van Gils; o.l.v. moderator Guido Wallagh.

Debatreeks Nieuwe Ruimte voor de stad 60 / 50 / 250 aanwezig

De (her)ontwikkeling van ruimte in Nederland verkeert in een impasse. Braakliggende bouwgronden en leegstaand vastgoed zijn het gevolg. Andere ontwikkelstrategieën zijn nodig. Temp. organiseerde in 2011/2012, met steun van het SfA, een reeks exposities en debatten over flexibele planning in verschillende omstandigheden. Het debat op 31 oktober in het Bétahuis Heerlen ging over herbestemming en leegstand van cultureel erfgoed in de regio Zuid Limburg. Het debat werd geleid door Tarik Yousif en bezocht door 60 geïnteresseerden. In Delft vond een tweede debat 'Crisis! Wat nu?' plaats, dit maal met een focus op het onderwijsaspect. Een derde debat over 'Nieuwe regels, nieuwe kansen' vond plaats op 29 februari 2012 in Den Haag over de vraag: hoort bij deze een flexibele manier van ruimte ontwikkelen ook een andere regelgeving?

Voor het Haagse debat over regelgeving werd samengewerkt met Vereniging Deltametropool, Stipo en Stroom Den Haag. Er kwamen ruim 250 geïnteresseerden op af.

Inventarisatie architectuurcentra alternatieve stedenbouw 13 geselecteerde voorstellen

Het Stimuleringsfonds voor Architectuur heeft de lokale architectuurcentra in november 2011 opgeroepen een inventarisatie te doen naar nieuwe vormen van stedenbouw in hun regio, zoals collectief opdrachtgeverschap. Door de resultaten van succesvolle projecten te verzamelen, wil het SfA zo veel mogelijk kennis over verschillende initiatieven delen en een versnelling in innovatieve stedenbouwkundige processen bewerkstelligen.

De opdracht is een vervolg op de quickscans stedenbouw die door de architectuurcentra zijn uitgevoerd in 2010.

LINKS TEMP.: EXPOSITIE IN ARCAM EN DEBAT 'NIEUWE REGELS, NIEUWE KANSEN'
RECHTS INVENTARISATIE ALTERNATIEVE STEDENBOUW LUCIFERTERRAIN EINDHOVEN

**Strategieën voor precieze,
programmatische stedenbouw
30 voorstellen; 5 gehonoreerd**

De verwachting is dat in de komende jaren de budgetten voor collectieve en publieke voorzieningen afnemen, terwijl de (ver)bouwopgave ondermeer in de onderwijs- en zorgsector, sport en cultuur, transport en publieke ruimte groot zal blijven. Het is daarom van belang dat gemeenten en regio's intelligente, innovatieve strategieën ontwikkelen. In januari 2011 selecteerde de commissie vijf voorstellen met een interessante, verrassende vraagstelling en oog voor de huidige en toekomstige economische en maatschappelijke condities. Elk voorstel is een bedrag van € 7.500 ter beschikking gesteld.

Urbanist Knooppunten. Een zachte infrastructuur voor de Netwerkstad Nederland, SHIFT A+U Studio Sport, Karres en Brandts Urban Dating, Urban Xchange Stimulerende werkomgevingen, Roos Berendsen Coöperatie Boeren, Burgers & Bouwlui

Adviseur selectiecommissie: Paul Gerretsen (Deltametropool)

**Stedenbouwkundige innovatie in
internationale context
41 voorstellen; 5 gehonoreerd**

De huidige stedenbouwkundige opgaven zijn geen unieke Nederlandse vraagstukken. Toch is er een gebrek aan gerichte belangstelling voor buitenlandse praktijken, waar we in de huidige situatie veel van zouden kunnen leren. Eind april 2011 riep het SfA ontwerpers, opdrachtgevers en onderzoekers op om voorstellen in te dienen waarin de ontwikkeling van de Nederlandse stedenbouw in een internationaal perspectief wordt geplaatst. Vijf geselecteerde voorstellen ontvingen elk € 7.500 om het voorstel uit te werken tot een reguliere aanvraag.

Rijnboutt De duurzame provinciestad, Must stedenbouw Small Urbanism, SHAU Social Mall Jakarta, Maxwan London Learning, Architecture Workroom Brussels Materializing the Metropolitan

Adviseur selectiecommissie: Floris Alkemade (FAA)

LINKS SHIFT A+U STUDIO SPORT
RECHTS MAXWAN LONDON LEARNING

Geselecteerde teams Open Oproep Segregatie 11 aanwezigen

In 2010 riep het SfA ontwerpers en onderzoekers op om segregatie te onderzoeken in samenhang met de inrichting en het gebruik van gebouwen en openbare ruimte. Tijdens de bijeenkomst op 3 maart 2011 presenteerde Doetank en Venhoeven CS hun onderzoeksvorstellen, resp. Community Architecture en Samen voor de buurt. Beide teams behandelen hetzelfde onderwerp vanuit andere invalshoeken, voor verschillende doelgroepen. Doel van de bijeenkomst was uitwisseling van onderzoeksmethoden en het delen van bevindingen in een vroeg stadium van het onderzoek.

Met bijdragen van Venhoeven CS: Katharina Hagg, Bas Römgens; Publicarea: Marita Tolman; Doetank: Niels de Groot, Jair Schalkwijk en Sander Verwer; Remake architectuur: Hans van der Woude; SfA: Janny Rodermond, Martijn Oskam, Inge de Boer, Maarten Tas.

Geselecteerde teams subsidie Herbestemming 17 aanwezigen

Het SfA signaleerde dat een aantal onderzoeksteams ondersteuning heeft ontvangen – vier teams startsubsidie en twee teams reguliere ondersteuning – waarbij het thema herbestemming een belangrijke rol speelt in het onderzoek. Tijdens deze bijeenkomst op 6 april 2011 zijn de partijen op de hoogte gesteld van elkaars onderzoeksvragen en –methoden, is er onderzocht of samenwerking kan plaatsvinden en is kennis uitgewisseld over bestaande literatuur over het onderwerp.

Met bijdragen van And Architecture: Karst Atsma, André Gunther; WKG architecten: Robert Kats, Jan Wijnand Groenendaal, Saskia Beer; SPAR*K: Carsten Dankert, Gunnar Krempin, Malte Schröder; Zeeuwse Jongens: Harald Schout, Loes Kellendonk; Boundary Unlimited: Tsaijer Cheng; C2Concepts: Vera Cerutti, Marjo Stam, Mieke van Berk; SfA: Martijn Oskam, Inge de Boer, Nazanin Hedayati.

VENHOEVEN CS: SAMEN VOOR DE BUURT

**Geselecteerde teams
Open Oproep Interieur
13 aanwezigen**

Binnen de architectuur en stedenbouw zijn interieur en inrichting van collectieve voorzieningen vaak ondergewaardeerd. In het najaar van 2010 riep het SfA ontwerpers, opdrachtgevers en onderzoekers op om voorstellen in te dienen voor (ontwerpend) onderzoek gericht op het inrichten, transformeren of verbeteren van binnenruimtes. De bijeenkomst op 4 mei 2011 had tot doel de geselecteerde teams aan elkaar voor te stellen en onderzoeks- en ontwerpmethodieken uit te wisselen.

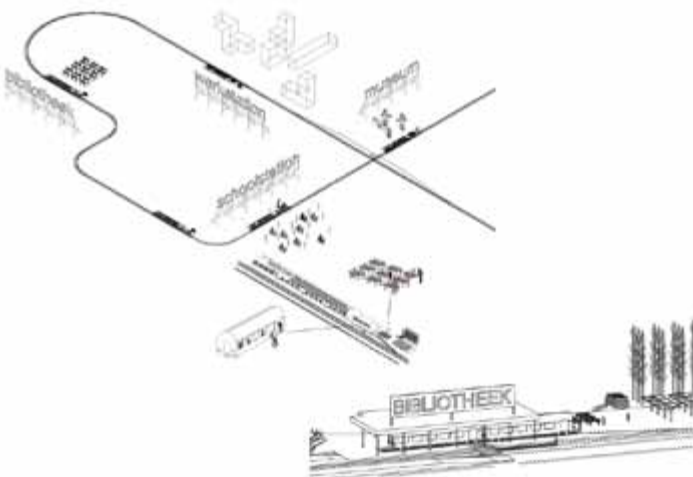
Met bijdragen van Studio Makkink&Bey: Jurgen Bey, Bruno Vermeersch; XML: David Mulder, Max Cohen de Lara; Het Instituut: Heidi Linck, Johan Wagenaar; Onderzoeksinstituut ArcK, team Merckx+Girod: Freek Schmidt; Fokkema & Partners: Anna Chris Eikelboom, Twan Steeghs; Genodigde: Christoph Grafe, VAI, Buildings Cities and Interiors TUD; SfA: Janny Rodermond, Martijn Oskam, Inge de Boer.

**Landschapper in de stedenbouw I
9 aanwezigen**

In het vervolg op MAP01 en MAP02 is gewerkt aan het project 'Landschapper in de stedenbouw'. Op 21 juni 2011 zijn de resultaten van het onderzoek van DS landschapsarchitecten naar de bijdrage van landschapsarchitecten aan de stedenbouw voorgelegd aan een team van experts. Maike van Stiphout, Joks Janssen en Marieke Berkers hebben negen landschapsarchitecten geïnterviewd, om hun rol en positie te achterhalen in de stedenbouw van het afgelopen – voor dit vakgebied – succesvolle decennium, maar vooral om te bepalen wat de rol van de landschapsarchitect zal zijn bij toekomstige opgaven in de stedenbouw. De resultaten zijn kritisch ontvangen door de experts.

Met bijdragen van Maike van Stiphout, DS landschapsarchitecten; Marieke Berkers, architectuurhistoricus; Chris van der Zwet, DS landschapsarchitecten; Joks Janssen, buitengewoon hoogleraar Ruimtelijke Planning & Cultuurhistorie Wageningen en kwartiermaker Kennis & Onderzoek Provincie Noord-Brabant; Michiel Dehaene, TUE; René van de Velde, TUD; Lola landscape: Cees van der Veecken; Sandra Lenzholzer, WUR Landschapsarchitectuur; SfA: Anneloes van der Leun.

STUDIO MAKKINK & BEY, BIBLIOTHEEK ALS OPENBAAR KENNISNETWERK

Stadslandbouw 13 aanwezigen

Drie projecten – ‘Stadslandbouw’ van Paul de Graaf, ‘Foodprint’ van Stroom en ‘De kok, de vrouw, de kweker en zijn buurman’ van Het Wilde Westen – zijn op 17 oktober 2011 aan een select aantal partijen gepresenteerd. In de samenstelling van de aanwezige groep is gekeken naar diversiteit van de aan stadslandbouw gerelateerde projecten; de verschillende schalen waarop is gewerkt en de verschillende motieven om een project te initiëren. Er bleek behoefte aan het uitwisselen van ervaringen. Ook het documenteren van het proces tijdens een project kwam als een belangrijk punt naar voren: toekomstige initiatiefnemers kunnen hiervan leren.

Met bijdragen van Paul de Graaf, Paul de Graaf Onderzoek en Ontwerp; Jos de Krieger, 2012 Architecten; Peter de Rooden, Stroom Den Haag; Eva Pfannes, Het Wilde Westen/OOZE; Henriette Waal, Het Wilde Westen; Karin Christof, Architectuurcentrum Makeblijde; Michiel Huls, Architectuurcentrum Makeblijde; Sandra Grabs, Platform GRAS; Leonie Wendker, Platform GRAS; Esther Veen, PhD Wageningen University and Research; Annemieke Fontein, hoofd landschapsarchitectuur DS+V Rotterdam; SfA: Tim de Boer, Inge de Boer.

Landschapper in de stedenbouw II 13 aanwezigen

De vraag – Wat hebben landschapsarchitecten feitelijk bijgedragen aan de stedelijke ontwikkeling en welke rol kunnen zij spelen in de toekomst? – bleef in juni 2011 onbeantwoord. In een besloten bijeenkomst op 27 oktober 2011 is met de geïnterviewden en betrokkenen uit het onderwijs gesproken om ontbrekende thema's, verdieping en reflectie te achterhalen. Voor het SfA was het van belang een slag te maken naar het toekomstige beleid voor (landschaps)architectuur en stedenbouw. Het bleek niet eenvoudig om voorbij de crisis te kijken en aanbevelingen te formuleren voor de afronding van het project.

Met bijdragen van Landschapsarchitecten Sylvia Karres, Berno Strootman, Cor Geluk, Niké van Keulen, Frits Palmboom; Onderwijs: René van der Velden, Sanda Henzholzer; Interviewers: Joks Janssen, Maaïke van Stiphout, Marieke Berkers; SfA: Janny Rodermond, Anneloes van der Leun; Moderator: Guido Wallagh.

LINKS STADSLANDBOUW / DAKTERRAS, PAUL DE GROOT
RECHTS LANDSCHAPPER IN DE STEDENBOUW / HIGH TECH CAMPUS, JUURLINK + GELUK

Programma SfA
Stakeholder bijeenkomsten

Ter voorbereiding van het nieuwe beleidsplan heeft het SfA in het najaar van 2011 verschillende stakeholder bijeenkomsten op het fonds georganiseerd. Leidend voor de agenda was de 'juni' brief met uitgangspunten voor het nieuwe cultuurbeleid van staatssecretaris Halbe Zijlstra.

Landschapsarchitecten
13 aanwezigen

Op 27 oktober 2011 is een bijeenkomst met landschapsarchitecten georganiseerd (zie Expertmeetings).

Architectuurcentra
34 aanwezigen

Op 3 oktober 2011 heeft het jaarlijkse overleg met de architectuurcentra is plaatsgevonden bij CASA in Arnhem. In het voorjaar van 2011 hebben Vinken en Van Kampen in opdracht van het SfA een evaluatie van de architectuurcentra uitgevoerd. De aanbevelingen in het rapport waren aanleiding voor een gesprek over de toekomst van de centra en de werkwijze van het fonds. In het nieuwe cultuurbeleid zijn de volgende criteria van belang: kwaliteit, publieksbereik, ondernemerschap, educatie en participatie en positionering in het (inter)nationale aanbod. De meeste centra werken al met deze doelstellingen en zijn daarin meer of minder succesvol om verschillende redenen. Het verslag is aan alle 45 centra verstuurd.

Met bijdragen van BAI, Elly Brugman en Michael Bol; ACT, Peter van Roosmalen en Han Hannink; Rondeel, Tom de Vries; Cercle Meudon, Gert Wijlaghe; RAP, Co Vrouwe; Babel, Gerrit Teders; ARCAM, Astrid Toorop; ABC Haarlem, Gabriel Verheggen; CBK Zeeland, Petra de Braal en Kathrin Ginsberg; Pier K, Yvonne Lub; Stroom, Francien van Westrenen; Platform GRAS, Peter Michiel Schaap; CAST, Bas van der Pol; CAS Alphen, Ton Veenman; Aorta, Evelien Paalvast en Lindy Schuin; Makeblijde, Karin Christof; ACN, Susan van Leeuwen; Schunck, Hein Smedts; CASA, Edwin Verdurmen, Inge Stevens, Ton Schulte; Bouwhuis, Hans Menke; ZAP, Jan Prenger en Gea Verweij; ALS, Joep Surink; AIA, Ed Diepenmaat; SfA, Janny Rodermond, Mirjam Hensgens, Inge de Boer, Nazanin Hedayati.

Stedenbouwkundigen 14 aanwezigen

Op 15 november 2011 is met stedenbouwkundigen gesproken over het stimuleren van stedenbouwkundige innovatie in de huidige en nieuwe beleidsperiode. De resultaten van de regeling tot nu toe zijn besproken. Tegelijk zijn aanbevelingen geformuleerd ten aanzien van de voortgang van de regeling in 2012 en het continueren van stimuleringsinstrumenten nadat de regeling wordt beëindigd met ingang van 2013.

Met bijdragen van Edwin Oostmeijer, Hans Thoolen, Ellen Marcusse, Kristiaan Borret, Harmen van de Wal, Egbert Stolk, Cees van der Veeke, Ingeborg Thoral (adviescommissie); Stakeholders: Miranda Reitsma (stedenbouwkundige en Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit Noord-Holland), Erik Pasveer (hoofd Stedenbouw gemeente Den Haag), Jandirk Hoekstra (HNS en programmaleider Atelier Kustkwaliteit); SfA: Janny Rodermond, Tim de Boer, Maarten Tas.

Architecten 11 aanwezigen

Op 28 november 2011 is een bijeenkomst met architecten georganiseerd. Het bleek niet eenvoudig om aanbevelingen te formuleren voor het SfA. Door de crisis zijn veel bureaus gedwongen hun bezetting te minimaliseren en hun ontwerppraktijk te heroverwegen.

Met bijdragen van Jan van Iersel, Broekbakema; Reimar von Meding, KAW; Stephan Petermann, OMA; Nanne de Ru, Powerhouse Company; Marlies Rohmer, MRA; Willem-Hein Schenk, De Zwarte Hond / BNA; Eline Strijkers, DSA; Aglaee Degros, Artgineering; Voorzitter: Arno van Roosmalen; SfA: Martijn Oskam, Janny Rodermond.

Slotmanifestatie Groot onderhoud als culturele opgave 110 aanwezigen

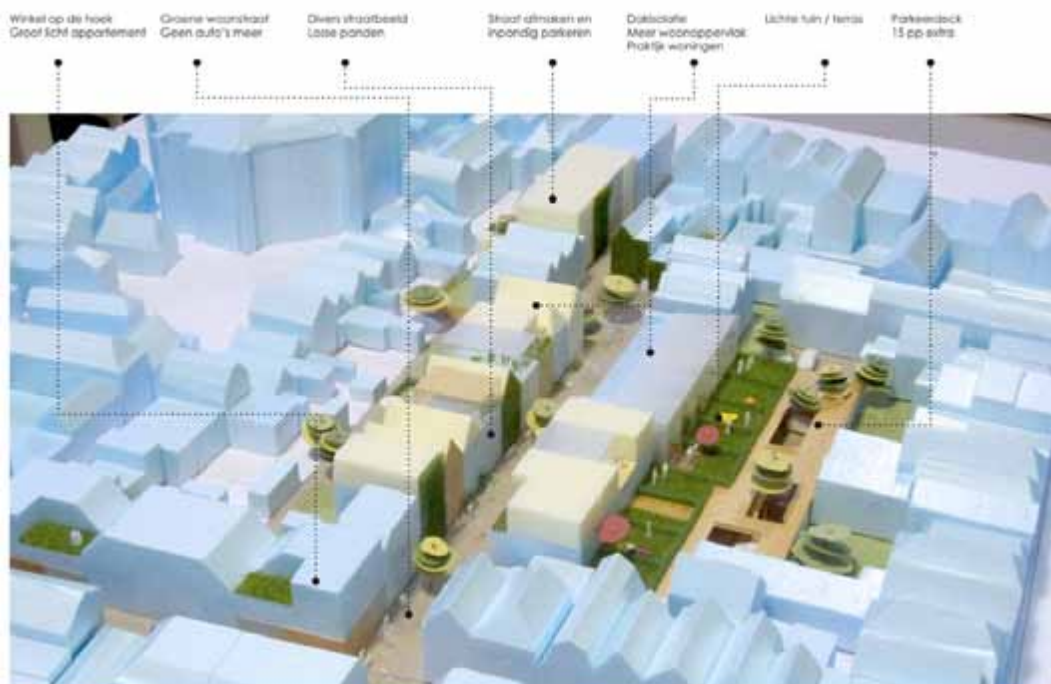
In 2010 heeft het SfA samen met vier corporaties een ontwerpwedstrijd 'Nieuw elan voor buurten uit de jaren 70 en 80' georganiseerd. Het doel was tweeledig: aan de ene kant het agenderen en het uitdiepen van groot onderhoud als culturele opgave, aan de andere kant de mogelijkheid bieden voor jonge ontwerpers en andere deskundigen om een daadwerkelijk project te realiseren. Op donderdag 17 maart vond in Capelle aan de IJssel de slotbijeenkomst plaats. Tijdens de middag hebben de deelnemende teams hun plannen kort toegelicht. Veel voorstellen waren gericht op flexibele strategieën en bewonersparticipatie. Het voorstel 'de Mirakelsteeg als ruimtelijke onderneming' is door de vakjury verkozen tot algemene winnaar van de prijsvraag, vanwege het voorbeeldstellende

karakter dat uitgaat van dit voorstel. Ter afsluiting van de middag maakten de deelnemende corporaties de lokale prijswinnaars bekend. Met deze teams zullen zij de lokale opgaven verder uitwerken. Bij de prijsuitreiking verscheen een publicatie.

De jury bestond uit: Olv Klijn, Maike van Stiphout, Jan Winsemius en juryvoorzitter Karin Laglas

De winnaars van de vijf prijzen zijn:

1. *Mirakelsteeg als ruimtelijke onderneming* (Winnaar algemeen) Team: Han Dijk, Bart Schrijnen, Emile Revier
2. *Op m'n plek* (Winnaar Mitros) Team: Wouter van Alebeek, Maaïke Poppegaai, Rene Kuiken
3. *Van erfgoed naar goed erf* (Winnaar Com-wonen) Team: Karin Dorrepaal, Saskia Oranje, Annet van Otterloo, Peter-Paul Smoor
4. *Nieuw elan voor Ammuntiehaven* (Winnaar Haagwonen) Team: Pieter Theuws, Rick ten Doeschate, Jaap van der Salm
5. *Mirakelsteeg als ruimtelijke onderneming* (Winnaar Portaal) Team: Han Dijk, Bart Schrijnen, Emile Revier

LINKS WINNAARS
RECHTS WINNEND ONTWERP 'MIRAKELSTEEG
ALS RUIMTELIJKE ONDERNEMING'

Masterclass Stedenbouwkritiek
*14 deelnemers; 1 oktober, 8 oktober,
22 oktober, 5 november en 19 november
2011*

Het SfA organiseert jaarlijks een masterclass om een groep van nieuwe critici te ondersteunen. In de masterclass Stedenbouwkritiek stond het discours over de stad centraal. In de (Nederlandse) actualiteit ontbreekt het aan diepgaande en scherpe analyses van gerealiseerde of geplande ontwikkelingen en de rol van de stedenbouw. De ontwikkeling van beschouwing naar kritiek kreeg speciale aandacht. De begeleiders van de masterclass waren Tracy Metz (criticus/journalist NRC Handelsblad en publicist), Hüsni Yegenoglu (architect en assistent hoogleraar bij de leerstoel Architectural Design & Urban Cultures, TU Eindhoven), Koos Bosma (professor, History of Architecture and Heritage Studies aan de VU Amsterdam) en Jelte Boeijenga (onderzoeker en eindredacteur van het *Jaarboek stedenbouw en landschapsarchitectuur*). Het programma bestond uit lezingen, groepsdiscussies en schrijfopdrachten, verdeeld over vijf dagbijeenkomsten.

Deelnemers: Sandra van Assen, Joost Emmerik, Teun van den Ende, Angélique Mergler, Cathelijne Nuijsink, Henriëtte Sanders, Zineb Seghrouchni, Alexander van Straten, Floor Tinga, Janine Toussaint, Joep van der Veen, Francien van Westrenen, Lotte Zaaier, Chris van der Zwet.

Symposium Mid-size Utopia
90 aanwezigen

Modelmatige oplossingen voor het verbeteren van de regionale infrastructuur werden gepresenteerd en bediscussieerd tijdens een symposium in Arnhem op 17 februari 2011. Zandbelt&vandenBerg hebben deze thematiek onderzocht in een reeks van onderling verschillende regio's, die in een halve cirkel rondom de Randstad liggen. De opgave is een kwaliteitsslag te maken, die regiospecifieke kenmerken versterkt en krachten ontdekt die horen bij de nieuwe schaal en status van de regio. Vertegenwoordigers van drie overheden – nationaal (rijk), regionaal (provincie) en lokaal (gemeenten) – werden geconfronteerd met een aantal stellingen. Bij het symposium verscheen *Lay-out #13 Mid-Size Utopia. Ontwerpconcept voor dynamische stedelijke regio's*.

Met bijdragen van Daan Zandbelt (Zandbelt&vandenBerg), Janny Rodermond (SfA), Henk Ovink (ministerie van Infrastructuur en Milieu), Joks Janssen (buitengewoon hoogleraar Ruimtelijke Planning & Cultuurhistorie Wageningen en kwartiermaker Kennis & Onderzoek Provincie Noord-Brabant) en Arnoud Leerling (beleidsmakelaar/netwerker Regio De Vallei). Gespreksleider: David van Zelm van Eldik, programmamanager Mooi Nederland, projectleider MIRT Antwerpen-Rotterdam, Routeontwerp snelwegen 2002-2008.

LOGO MID-SIZE UTOPIA

Symposium Van A naar F 206 aanwezigen

Op 1 maart 2011 is in samenwerking met Fietsberaad NL het symposium Van A naar F georganiseerd over de aanleg van fietssnelwegen ter voorkoming van files, veroorzaakt door regionaal woonwerkverkeer. In het programma waren bestuurders, beleidsmakers, ontwerpers en bedrijven vertegenwoordigd. Zij gingen in op de verschillende uitdagingen bij het ontwerpen en aanleggen van snelfietsroutes. Bij het symposium verscheen Lay-out #14 – *Van A naar F. Onderzoek, ontwerp en inspiratie voor snelle fietsinfrastructuur.*

Locatie: Bel Air hotel, Den Haag

Met bijdragen van Hugo van der Steenhoven, directeur Fietsersbond; Stefan Bendiks, architect/stedenbouwkundige en oprichter bureau Artgineering. Workshops: Stefan Bendiks, bureau Artgineering; Ineke Spapé, directeur SOAB Adviseurs Woonomgeving en lector Verkeer en Stedenbouw aan de NHTV te Breda; Frank Steijn, directeur VNM en Gerrit van Heusden, adviseur arbeidszaken SNS Reaal; Lars Lutje Schipholt, secretariaat Taskforce Mobiliteitsmanagement/ Platform SWSR i.o.; Dick de Korte (Stadsgewest Haaglanden) en Stef Baijense (Stadsregio Rotterdam); Tonny Bosch, directeur en Richard ter Avest, adviseur bij Goudappel Coffeng.

Onderzoeksdag Hasselt België 50 aanwezigen

Tijdens een Onderzoeksdag in Hasselt op 9 juni 2011 zijn vertegenwoordigers van twaalf Vlaamse ontwerpopleidingen bijeengekomen om opvattingen over ontwerpend onderzoek en methodiek uit te wisselen. Het SfA en de TU Delft waren uitgenodigd om het Nederlands perspectief op ontwerpend onderzoek toe te lichten. Het doel van de bijeenkomst was kennisuitwisseling en het gelijktrekken van het masterniveau bij de verschillende opleidingen.

UITREIKING TWITTER E-BIKE AAN STAATSSECRETARIS JOOP AT SMA

Symposium Stadslandbouw 100 aanwezigen

In samenwerking met Eetbaar Rotterdam en Paul de Graaf is op 5 december 2011 een symposium over stadslandbouw georganiseerd. In het onderzoek Ruimte voor Stadslandbouw in Rotterdam identificeert Paul de Graaf kansrijke typen van stadslandbouw en brengt hij in kaart waar de kansen liggen voor vormen van stadslandbouw in de Maasstad. Het rapport is in ontvangst genomen door Alexandra van Huffelen, wethouder Duurzaamheid, Binnenstad en Buitenruimte van Rotterdam. Het programma bevatte workshops rondom vijf thema's. Doel was uiteenlopende partijen uit de stad en landbouw bij elkaar te brengen om tot nieuwe samenwerkingsverbanden te komen. Bij het symposium verscheen Lay-out #18 – *Ruimte voor stadslandbouw. Eetbaar Rotterdam in kaart.*

Met bijdragen van Paul de Graaf, Bas de Groot (Uit Je Eigen Stad), Bas Jan Krouwel (Triodos Bank), Peter Oei (Innovatienetwerk), Ans Stolk (bestuurslid Eetbaar Rotterdam) en Bart Pijnenburg (dagvoorzitter / Mensenland).

BOVEN WETHOUDER ALEXANDRA VAN HUFFELEN
BENEDEN STADSLANDBOUW

Internationale uitwisseling l'Architecture Néerlandaise: Un Tour d'Horizon

Vooruitlopend op het nieuwe cultuurbeleid heeft het fonds speciale aandacht besteed aan het opbouwen van contacten met Marokko en Turkije. De tentoonstelling *l'Architecture Néerlandaise: Un Tour d'Horizon*, medegefinancierd door het SfA, toont een divers beeld van succesvolle Nederlandse architectuur door de jaren heen. De Nederlands-Marokkaanse architect Samir Bantal stelde een dwarsdoorsnede van de Nederlandse architectuur samen, waarbij niet alleen de architectuur zelf van belang was. Minstens zo bekend zijn Nederlandse architecten om hun specifieke manier van denken en vernieuwende benadering van een opgave. De tentoonstelling is te zien van 4 tot 26 november 2011 in de *Sacré Coeur* van Casablanca, Marokko en was onderdeel van een onderwijsprogramma ter plaatse waardoor veel jongeren kennis hebben kunnen nemen van de Nederlandse ontwerpcultuur.

In de Deelregeling Internationale Projecten zijn voor 2011 en 2012 Brazilië, Marokko en Turkije als prioriteitslanden benoemd. De verwachting is dat deze prioritering een aanzet zal zijn voor de versterking van de relatie tussen Nederland, Brazilië, Marokko en Turkije op het gebied van architectuur en stedenbouw.

Effecten internationalisering op ontwerppraktijk *60 aanwezigen*

Op 12 september 2011 is in **Materia Experience Centre** te IJburg Amsterdam een discussiemiddag georganiseerd om inzicht te krijgen in het effect en de betekenis van internationale projecten. Onder leiding van **Lucas Verweij** is ervaring en kennis gedeeld. Het programma bestond uit drie delen: **1. Marktverruiming: waar liggen kansen; 2. Methodiek en resultaten van internationaal ontwerp-onderzoek; 3. Talentontwikkeling en internationale kennisuitwisseling: wat zijn geschikte podia en partners.** Per onderdeel zijn twee tot drie cases besproken en bediscussieerd. Een van de conclusies was dat internationaal onderzoek bijdraagt aan marktverruiming van ontwerpers, niet in geografische zin, maar juist in het mogelijk verbreden van activiteiten binnen de bouwkolom en het verkennen van nieuwe werk- en denkrichtingen.

Met presentaties thema 1 van:
Annet Ritsema (Bureau Ritsema); Daliana Suryawinata (SHAU); Henk Döll (coreferent).

Met presentaties thema 2 van:
Arjan Harbers (Topotronic); Oswald Devisch (Import Export Architecture); Christian Ersten, Partizan Publiik (coreferent).

Met presentaties thema 3 van:
Marthijn Pool (Space & Matter); Machteld Kors (UN Studio); Stephan Petermann (OMA).

Moderator: Lucas Verweij

Vlaams-Nederlandse samenwerking

Vanuit Vlaanderen is er een continue interesse voor uitwisseling van kennis en ervaring. In voorbereiding is een programma in samenwerking met het **Vlaams Architectuur Instituut**, ondersteund door de Nederlandse ambassade in Brussel en de Vlaamse vertegenwoordiging in Den Haag. Vanuit twee thema's, 'absorptievermogen van culturele instellingen' en 'architectuur van zorg en gezondheid', zullen bijeenkomsten en debatten georganiseerd. Centraal staat de uitwisseling tussen Nederlandse architecten/ontwerpers en de Vlaamse ontwerppraktijk.

CULTUURGEBOUW TROUW DE VERDIEPING

Presentatie culturele attachés

Op 13 december 2011 heeft het SfA een presentatie verzorgd tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van culturele attachés bij het ministerie van OCW. Aan de hand van verschillende voorbeeldprojecten zijn toekomstige beleidsontwikkelingen besproken en getoetst aan de verschillende internationale werkterreinen.

Conferentie Scholenbouw en architectuur *50 genodigden*

Eind februari 2011 vond in het Dordrechts Museum een conferentie plaats over de invloed van een onderwijsgebouw op goed onderwijs en de rol die de architect hierbij heeft. Aanleiding was het Integraal Huisvestingsplan voor Onderwijshuisvesting opgesteld door de gemeente Dordrecht. De middag stond onder leiding van Janny Rodermond, directeur SfA. Het lezingenprogramma werd afgesloten met een onderwijsmarkt waar diverse architecten en scholen hun al dan niet uitgevoerde plannen toonden.

Met bijdragen van Roos en Ros architecten, Frencken en Schol architecten, Dirk Jan Postel van Kraaijvanger Urbis, Kees Willems van Teeuwisse & Willems architecten en Francine Houben van Mecanoo architecten.

Gebouwen voor kinderen
50 aanwezig / 90 aanwezig

In de zomer van 2011 is het Netwerk Gebouwen voor Kinderen opgeheven. Hierbinnen werkte het SfA samen met ondermeer de PO-Raad, de VO-Raad, overkoepelende instellingen uit de kinderopvang, het ministerie van OCW en het Servicecentrum scholenbouw. Doel was gebruik te maken van elkaars expertise en netwerk om zoveel mogelijk effect te bereiken in de verbetering van gebouwen voor kinderen. Het tijdelijke initiatief was een goed podium voor ontwerpers om onderzoeksresultaten te verspreiden en te toetsen. Tijdens een netwerkborrel op 28 januari hebben Berger Barnett Architecten en Humblé Architecten (Rik Martens) een korte presentatie gegeven. Tijdens de slotbijeenkomst op 22 juni in Den Haag zijn de resultaten van beide onderzoeken gepresenteerd: Lay-out #15 – *Duurzame school. Verkenning van een nieuw schooltype* van Humblé Architecten en Lay-out #16 – *1+1=3. Op zoek naar de meerwaarde van brede scholen* van Berger Barnett Architecten.

BOVEN EN BENEDEN LAY-OUT 15 EN 16 PRESENTATIE ONDERZOEKEN NETWERK 'GEBOUWEN VOOR KINDEREN'

Regionale bijeenkomsten onderwijs en kinderopvang 50 aanwezigen per keer

Het afstemmen van goede samenhangende arrangementen voor onderwijs en kinderopvang was onderwerp van zes regionale bijeenkomsten in april 2011. Schooldirecteuren en ondernemers in de kinderopvang, bestuurders en beleidsmedewerkers van gemeenten waren uitgenodigd mee te denken over: ontwikkeling van vraag en aanbod in de kinderopvang; samenwerking onderwijs en kinderopvang; slim ruimtegebruik in bestaande en nieuwe (school)gebouwen; exploitatie en beheer; financiering; en strategische overwegingen van schoolbesturen. Tijdens de bijeenkomsten was er alle gelegenheid kennis uit te wisselen, ervaringen te delen en interessante ideeën of oplossingen te bespreken.

Er zijn bijeenkomsten georganiseerd in Utrecht (5 april), Eindhoven (7 april), Groningen (12 april), Rotterdam (14 april), Amsterdam (19 april) en Zwolle (21 april). In samenwerking met Netwerk Gebouwen voor Kinderen.

Begeleidingscommissie TU Delft, ontwerpproject scholenbouw

In opdracht van het Netwerkbureau Kinderopvang is door tachtig bachelorstudenten architectuur van de TU Delft ontwerpend onderzoek verricht naar de transformatie van bestaande schoolgebouwen. De resultaten – onderzoek en analyse van twintig schoolgebouwen en ontwerpen voor transformaties – zijn in een reizende tentoonstelling en in de publicatie *Transformatie van het schoolgebouw* verzameld. Het SfA maakte deel uit van de begeleidingscommissie van het project.

LINKS UITNODIGING ZES REGIONALE BIJENKOMSTEN
RECHTS COVER 'DE TRANSFORMATIE VAN HET SCHOOLGEBOUW'

Lay-out

oplage 3.500 tot 4.000

Het stimuleren van ontwerpend onderzoek is een belangrijke taak van het fonds. De krant Lay-out doet verslag van de resultaten van ontwerpend onderzoek, dat door het SfA is ondersteund. De kranten worden verspreid onder basisrelaties, gemeenten, opdrachtgevers, ontwerp bureaus, ontwikkelmaatschappijen en onderwijsinstellingen. Per nummer worden adressen van relevante doelgroepen gezocht en vakpers aangeschreven.

De respons op de Lay-out is groot. Er zijn inmiddels 1.463 vaste abonnees.

In 2011 zijn de volgende Lay-outs uitgebracht:

Lay-out 13: *Mid-Size Utopia*. Ontwerpconcept voor dynamische stedelijke regio's – Zandbelt&vandenBerg.

Lay-out 14: *Van A naar F*. Onderzoek, ontwerp en inspiratie voor snelle fietsinfrastructuur – Artgineering i.s.m. adviesbureau Goudappel Coffeng.

Lay-out 15: *De duurzame school*. Verkenning van een nieuw schooltype – Humblé Architecten.

Lay-out 16: *1+1=3*. Op zoek naar de meerwaarde van brede scholen – Berger Barnett Architecten.

Lay-out 17: *Eiland IJsselmonde*. Nieuwe vormen voor oude dijken – LOLA landscape architects.

Lay-out 18: *Ruimte voor stadslandbouw*. Eetbaar Rotterdam in kaart – Paul de Graaf.

LINKS LEZER LAY-OUT
RECHTS OMSLAGEN LAY-OUT 13 T/M 18

Groot onderhoud.

'Voor jonge buurten uit de jaren 70 en 80'
oplage 520

Het SfA organiseerde in samenwerking met de corporaties Haag Wonen uit Den Haag, Mitros uit Nieuwegein, Com Wonen uit Rotterdam en Portaal uit Leiden een ontwerpwedstrijd voor jonge ontwerpers om groot onderhoud als culturele opgave onder de aandacht te brengen. Per locatie zijn drie ontwerpteams geselecteerd om voorstellen te maken voor de buurten en complexen uit de jaren 70 en 80. De publicatie heeft aandacht voor de maatschappelijk sociale vraagstukken, agendeert de opgave en biedt aanknopingspunten voor microstedenbouwkundige en architectonische oplossingen.

Verschenen in maart 2011

OMSLAG PUBLICATIE 'GROOT ONDERHOUD'

MAP01 Agenda stedenbouw. 'Interviews' oplage 3.000

MAP is een reeks magazines die het programma stedenbouw begeleidt. In het 01 nummer wordt aan de hand van interviews met negentien stedenbouwkundigen de stand van zaken geschetst: een gefragmenteerde praktijk, zonder duidelijk profiel, waarin het ontbreekt aan een infrastructuur voor het uitwisselen en ontwikkelen van kennis en ervaring. De interviews zijn afgewisseld met glossy afbeeldingen van voorbeeldstellende stedenbouwkundige projecten, de keuzen van de verschillende geïnterviewden. Daarmee is het een overzicht van succesvolle stedelijke ontwikkelingen vlak voordat de crisis begon, tegelijkertijd worden voorzichtig aanknopingspunten geformuleerd voor een bescheidener vorm van stedenbouw.

Verschenen in mei 2011

BOVEN OMSLAG MAP 01
LINKSONDER PAGINA UIT MAP 01: TEKST RIENTS DIJKSTRA
RECHTSONDER PAGINA UIT MAP 01: TEKST HENK OVINK

**MAP02 Hoe het anders kan.
'Centra over stad en regio'
oplage 3.000**

MAP02 is gebaseerd op onderzoek van achttien architectuurcentra die in eigen stad en regio de stand van zaken in de stedenbouw in beeld hebben gebracht. Een dominant thema is het ontbreken van voldoende deskundigheid en regie. Bovendien tekenen zich in de moeizame omslag van de top-down naar de bottom-up benadering de gevolgen van de crisis in de bouw af. De verschillende inventarisaties en de resultaten uit de publieke debatten zijn geanalyseerd door .Fabric en in schematische vorm vergelijkbaar gemaakt. Vijf essays gaan in op de discrepantie tussen planvorming en thema's die leven bij gebruikers, bewoners en ondernemers.

Verschenen in mei 2011

BOVEN OMSLAG MAP 02'
ONDER SPREAD UIT MAP 02

Jaarverslag 2010

In 2010 is een volledig digitaal jaarverslag verschenen, met koppelingen naar de website voor achterliggende informatie. De digitale opzet van 2009 is verbeterd ten behoeve van een transparante verantwoording naar een breder publiek. De resultaten van 2010 zijn daarom in twee delen gepresenteerd: in een visueel publieksverslag met een selectie uitgelichte projecten en fondsactiviteiten, en een jaaroverzicht met bestuursverslag, jaarrekening en analyses van de subsidieregelingen, inclusief afgewezen en afgeronde projecten.

Het jaarverslag is online gepubliceerd met gebruikmaking van een online reader (ISSUU).

Met de verzending van een 'uitnodigingskaart' is het verschijnen van het jaarverslag bekend gemaakt.

Verschenen in september 2011

Vernieuwde website

De website en nieuwsbrief zijn belangrijke middelen in de communicatie naar de vakgebieden. In 2011 is de website structureel aangepast. De vernieuwing bestaat uit een verbeterde toegankelijkheid voor aanvragers, een verbeterde homepage met kalender, extra aandacht voor lopende en afgeronde projecten, themadossiers over actuele en veelvoorkomende onderzoeksthema's en een apart gedeelte over ontwerpend onderzoek met informatie ten behoeve van het opzetten van een onderzoek. Met de aanpassing is geanticipeerd op de nieuwe regelingen in 2012; deze zijn relatief eenvoudig in te voegen. Tevens is het Engelstalige deel van de website verder ontwikkeld.

Aantal bezoeken website: 74.918

Gemiddeld 3,71 pagina's per bezoek

Gemiddelde tijd per bezoek: 00:02:40

53% nieuwe bezoekers

www.architectuurfonds.nl

LINKS JAARVERSLAG 2010, VERTONING IN 'ISSUU'
RECHS STARTPAGINA WEBSITE SFA

Nieuwsbrief

De frequentie van verzending van de nieuwsbrief is sinds de zomer van 2011 verhoogd naar een tweewekelijkse verzending. De digitale nieuwsbrief met actuele onderwerpen gaat naar een selectie van inmiddels 4.100 personen of instellingen in Nederland en België die zich hiervoor hebben opgegeven. Een Engelstalige nieuwsbrief versturen we sinds december 2011 per kwartaal naar onze internationale contacten (526).

Sociale media

Met de uitbreiding van het fonds naar een breed fonds voor ontwerp is het belangrijk om alle ontwerpvakgebieden te bereiken. Vanaf december 2011 zetten we sociale media in om onze (potentiële) aanvragers en belangstellenden nog beter te informeren over regelingen, sluitingsdata en activiteiten van het fonds.

NIEUWSBRIEF SFA

Advertentiecampagne

Het plaatsen van advertenties is in 2011 beperkt tot een selectie vakbladen in Nederland en een enkele in het buitenland. De advertenties richten zich op het bereiken van nieuwe aanvragers. Aanvullend werd geadverteerd in bijzondere uitgaven met een groot publieksbereik, zoals het **Architectuur Jaarboek**. Daarnaast is een banner op **Architectenweb** geplaatst waarin werd opgeroepen deel te nemen aan de **Hedy d'Ancona-prijs 2012**.

Nieuwjaarsborrel 900 aanwezigen

Op 21 januari organiseerde het SfA in samenwerking met het NAI, BNA en aantal kleinere partijen binnen de architectuursector een Nieuwjaarsborrel in het Groothandelsgebouw te Rotterdam.

Mede organisatoren: ABC (Haarlem) / AIR (Rotterdam) / ARCAM (Amsterdam) / Archiprix / Berlage Institute / European NL / NAI Uitgevers / NAI-Circle / Podium voor Architectuur (Haarlemmermeer en Schiphol) / STROOM (Den Haag) / TU Delft, Faculteit Bouwkunde / Vrienden van het NAI

Stimuleringsfonds
voor Architectuur

the Netherlands
Architecture Fund

Het Stimuleringsfonds voor
Architectuur ondersteunt culturele
projecten op het gebied van archi-
tectuur, stedenbouw en ruimtelijke
ordening in en buiten Nederland

Subsidie aanvragen?

Sluitingsdata 2011 Architectuur / Onderzoek en Ontwerp:
15 aug, 15 okt Internationale Projecten: 7 aug, 7 okt
Stedenbouw: 7 aug, 7 okt

www.architectuurfonds.nl

HEF MET ONS HET GLAS OP 2011!

**VALID
FOR
1 DRINK**

VRIJDAG 21 JAN 2011
GROOTHANDELSGEBOUW
8^e ETAGE
STATIONSPLEIN 45
ROTTERDAM
17.00-20.00 UUR

**NIUWJAARS-
UITNODIGING**

Aandacht voor SfA in de media

In verschillende media is uitgebreid bericht over de reorganisatie van de culturele infrastructuur en de omvorming van het Stimuleringsfonds tot een breed fonds voor ontwerpers. Onder andere op Archined op 18/05/2011 'Hoogste tijd voor sectorale zelfanalyse'; 31/05/2011 'Visies op de toekomst'; 10/06/2011 'Meer met minder'; en 09/12/2011 'Kan ik in 2012 nog een startstipendium aanvragen?'. Op Architectenweb 03/05/2011 'Bezuinig een miljoen op het NAI'; 10/05/2011 'Fusie NAI en IABR levert niets op' n.a.v. een 'schadeinventarisatielunch' in het Schieblock met Ole Bouman (NAI), George Brugmans (IABR), Patrick van der Klooster (AIR), Janny Rodermond (SfA) en Rob Docter (Berlage Institute); 14/06/2011 'Architectuur wordt deel van creatieve industrie'; 27/06/2011 'Inkrimping architectuur bijzonder ernstig'; 19/12/2011 'Omvorming Stimuleringsfonds van start'. Op deArchitect.nl 15/12/2011 'SfA verbreedt naar alle ontwerpers'.

In de Cobouw van 1 februari 2011 verscheen het artikel 'Vermijd clichés in architectuur' van Jan den Boer, die hiervoor onder meer Janny Rodermond interviewde.

Op 08/02/2011 verscheen in de Volkskrant een artikel 'Twijfel over beoordelingen' over de bevindingen van de visitatiecommissie die in opdracht van het ministerie OCW de cultuurfondsen heeft doorgelicht. Het SfA krijgt een voldoende.

In de NRC Weekend van 12 en 13 maart 2011 verscheen het artikel 'De kunst gedijt bij directe stijl van topvrouwen'. Ook Janny Rodermond, directeur van het SfA, wordt genoemd.

De oproep aan architecten en zorginstellingen om gebouwen in de zorgsector aan te melden voor de nieuwe ronde van de Hedy d'Ancona-prijs 2012, is door diverse media overgenomen in de architectuur- en zorgsector, onder andere: Renda kennisplatform bestaande bouw (16/06/2011), Architectuur.NL (16/06/2011), SCOOP Zeeuws instituut voor sociale culturele ontwikkeling (15/07/2011), Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg (28/06/2011), Architectenweb (12/07/2011), Recruiters Netwerk Group (12/07/2011), GGZ Nederland (12/07/2011), deArchitect.nl (15/07/2011), Facility-info.com (18/07/2011), Skipr koersbepalend in de zorg (12/08/2011), Nieuwsbrief Bouwen voor Sociaal (22/08/2011), Bouw & Wonen (31/08/2011), Nieuwsbank (31/08/2011), Bouw IQ Vakblad voor vernieuwing in de bouw (01/09/2011), CAD Magazine (01/09/2011), Inside information (01/09/2011), Vastgoedwereld.nl (01/09/2011), FMT Gezondheidszorg (06/09/2011), Care & Cure (08/09/2011), BNI (30/09/2011), NVZ Vereniging van ziekenhuizen (juli - december 2011), Competition online (01/10/2011), Archined (prijsvragen), NUJij en Zorginstellingen.nl.

Het persbericht met de bekendmaking van zes genomineerde projecten voor de Hedy d'Ancona-prijs 2012 is breed verspreid en overgenomen door diverse media in de architectuur- en zorgsector. Onder andere op Archined (15/11/2011), Architectenweb (12/10/2011 en 16/11/2011), deArchitect.nl (15/11/2011), Architectuur.org (15/11/2011), Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg (16/11/2011), Bouwtweets (16/11/2011), Inside information (16/11/2011), LOC Zeggenschap in zorg (16/11/2011), Vastgoedwereld.nl (16/11/2011), Archnieuws (17/11/2011), Bouw & Wonen (17/11/2011), De Groene Stad (17/11/2011), Stedebouw & Architectuur (17/11/2011), Parool (18/11/2011), Amsterdam Noord Dichtbij (18/11/2011), Bewonersplatform Zuidas (24/11/2011), GGZ Nederland (14/12/2011). De verschillende betrokken partijen – architecten en zorginstellingen – hebben het persbericht op hun website geplaatst. In Care & Cure is in het januari nummer een uitgebreid artikel verschenen over de prijs en genomineerde projecten.

Er was veel persbelangstelling voor de tentoonstelling OMA progress in Barbican Art Gallery London. In Time Out London (18/11/2011) schreef Ossian Ward naar aanleiding van een interview met Rem Koolhaas interview: 'It's very rare that an architecture show lifts the spirits or manages to raise a laugh. Yet, despite the seriousness of most of its work, the Office of Metropolitan Architecture's pseudo-retrospective, Progress, is full of generosity and honesty'. Ook was er berichtgeving in Building Design (06/10/2011); The Telegraph (07/10/2011); BBC Radio4 (13/10/2011); Architectural Review (31/10/2011); Icon (Nov 2011); Blueprint (01/11/2011); Elle (01/11/2011); The Independent (04/11/2011); Wallpaper (06/11/2011); The Guardian (07/11/2011; 09/11/2011). En een reeks interviews met Dezeen architecture and design magazine, op www.dezeen.com (07/10/2011, 10/10/2011, 13/10/2011, 25/10/2011, 27/10/2011, 29/10/2011).

De tentoonstelling Tour d'Horizon, Nederlandse architectuur in Casablanca kreeg aandacht op Alaoula Journal Télévisé (11/11/2011), in de krant Le Soir: Architecture, le génie hollandais (11/11/2011) en AUFait, Exposition architecture, Ballade au cœur du design néerlandais (14/11/2011)

Het project Recife Exchange Amsterdam-Recife in Brazilië kreeg ook veel aandacht in de (internationale) pers: La Chispa (07/09/2011); de Architect (12/10/2011); Archdaily (23/04/2012).

In Huig, het blad van de Rotterdamse Academie van Bouwkunst, verscheen op 27 januari 2011 het artikel 'In den beginne was er ...' over het vooronderzoek naar opdrachtformulerende stedenbouw door .Fabric in opdracht van het SfA.

Tussentijds ontwakken, het ontwerp onderzoek van Anne Seghers en stedenbouwkundige Zineb Seghrouchni naar nieuwe vormen van stedelijke ontwikkeling en tussentijds gebruik van de Tilburgse Spoorzone, wordt gerecenseerd door Martine Bakker op Archined: 'Duidingsdrift die neer moet dalen' (15/02/2011). Tussentijds ontwakken is ontstaan n.a.v. de Open Oproep 'Stedenbouw voor de volgende generatie' in 2009.

In het artikel 'De waarde van stedenbouw' (21/02/2011) schrijft Harm Tilman van de Architect over het SfA-verslag met de stand van stedenbouw n.a.v. een aantal expertmeetings georganiseerd door het SfA.

De aankondiging van het Stedenbouw symposium op 25 mei 2011 over de rol van opdrachtgevers is door verschillende media overgenomen, onder andere in IKC RO Nieuwsflits, Archined, Architectenweb, nieuwsbrief AORTA, S+RO, deArchitect.nl.

In 'Requiem voor de stedenbouw' refereert Harm Tilman van de Architect aan de publicatie MAP02 waarin achttien Nederlandse architectuurcentra de stand van zaken in hun stad of regio in kaart brengen (05/09/2011).

Merel Pit van de Architect interviewde Tim de Boer over de masterclass architectuurkritiek die in 2011 volledig was gewijd aan het reflecteren op stedenbouw (13/10/2011).

Op Archined verscheen op 12 september 2011 een recensie van Ivan Nevzgodin 'Geschiedenis en ontwerp: een handboek', over de publicatie Geschiedenis en ontwerp. Handboek voor de omgang met cultureel erfgoed. Tijdens de boekpresentatie in december 2010 hield Janny Rodermond een pleidooi om het erfgoed niet te isoleren van de ontwerpcultuur. Tot stand gekomen met steun vanuit de Belvedere regeling die m.i.v. 01/01/2010 is gestopt.

Op deArchitect.nl (18/02/2011)
aandacht voor de tentoonstelling
en het symposium 'Drechtstad
2050' in het CBK Dordrecht. Met dit
project onderzocht stichting De Stad
de potenties van de knopen in de
Drechtsteden, door het gebied als
netwerkstad te benaderen.

De bekendmaking van de winnaars van
de corporatiewedstrijd 'Nieuw elan voor
buurten uit de jaren 70 en 80' verscheen
op Archined (17/03/11), Architectenweb
(21/03/2011) en deArchitect.nl
(22/03/2011).

IKC RO Nieuwsflits (07/03/2011)
bericht over Lay-out #13 Mid-Size
Utopia en Lay-out #14 over snelle
fietsinfrastructuur.

In het Dagblad van het Noorden van
25 juni verscheen het artikel 'Het
nieuwe opereren. Opblaasbaar snijden'
van Arend van Wijngaarden over
de workshop OK van de toekomst,
georganiseerd door UMCG en TNO,
ondersteund door het SfA.

Jaaroverzicht

Regelingen

Het Bijdragereglement is het fundament onder de verschillende subsidieregelingen en zorgt voor samenhang in de wijze van aanvragen, behandelen en verlenen van subsidie. Iedere subsidieaanvraag wordt binnen een van de volgende drie categorieën beoordeeld:

1. Kennisontwikkeling: Het project draagt bij aan de kennisontwikkeling met betrekking tot architectuur, het ruimtelijk ontwerp en/of de ruimtelijke inrichting en is gericht op de ontwerpende disciplines en/of bij de bouwwereld betrokken partijen. Het is een toevoeging aan de bestaande theorie en/of praktijk; en/of stimuleert door zijn uitzonderlijke, voorbeeldstellende karakter naar verwachting nieuwe ontwikkelingen op het gebied van het ruimtelijke ontwerp en/of de ruimtelijke inrichting; en/of het stelt gangbare inzichten en werkwijzen ter discussie;
2. Kennisuitwisseling: Het project draagt bij aan de kennisuitwisseling tussen partijen die bij het ruimtelijk ontwerp en/of de ruimtelijke inrichting zijn betrokken en heeft betrekking op actuele (internationale) architectonische en ruimtelijke vraagstukken in de brede zin van het woord. Het is een toevoeging aan de bestaande theorie en/of praktijk en/of stimuleert door innovatieve coalitievorming, voorbeeldstellende praktijken en/of het agenderen van onderbelichte of urgente ruimtelijke vraagstukken. De resultaten van het project dienen van belang te zijn voor de Nederlandse ontwerppraktijk;
3. Publieksbereik: Het project levert een positieve bijdrage aan de vergroting van de publieke belangstelling voor architectuur, het ruimtelijk ontwerp en de ruimtelijke inrichting in de brede zin van het woord; er is een relatie met actuele ruimtelijke vraagstukken en er is draagvlak voor het project, wat blijkt uit de te verwachten publieke belangstelling en de samenwerking met en/of bijdragen van derden.

Voor onderwerpen die beleidsprioriteit hebben of waarvoor bijzondere voorwaarden gelden, zijn deelregelingen ingesteld. Overige aanvragen die binnen het werkterrein van het SfA vallen, worden behandeld binnen de Basisregeling Architectuur.

Deelregelingen naast Basisregeling Architectuur:

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

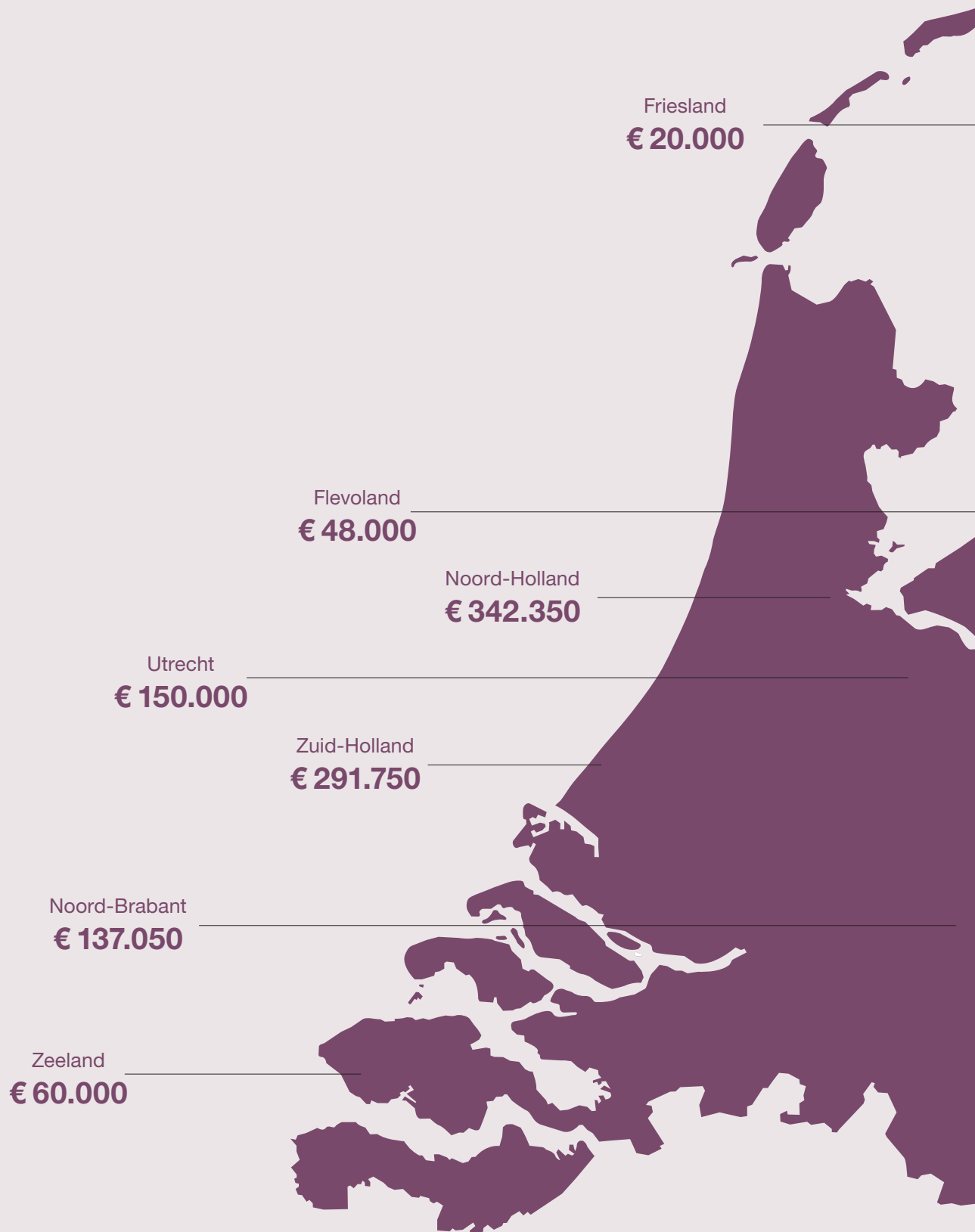
Deelregeling Jaarprogramma's

Deelregeling Internationale Projecten

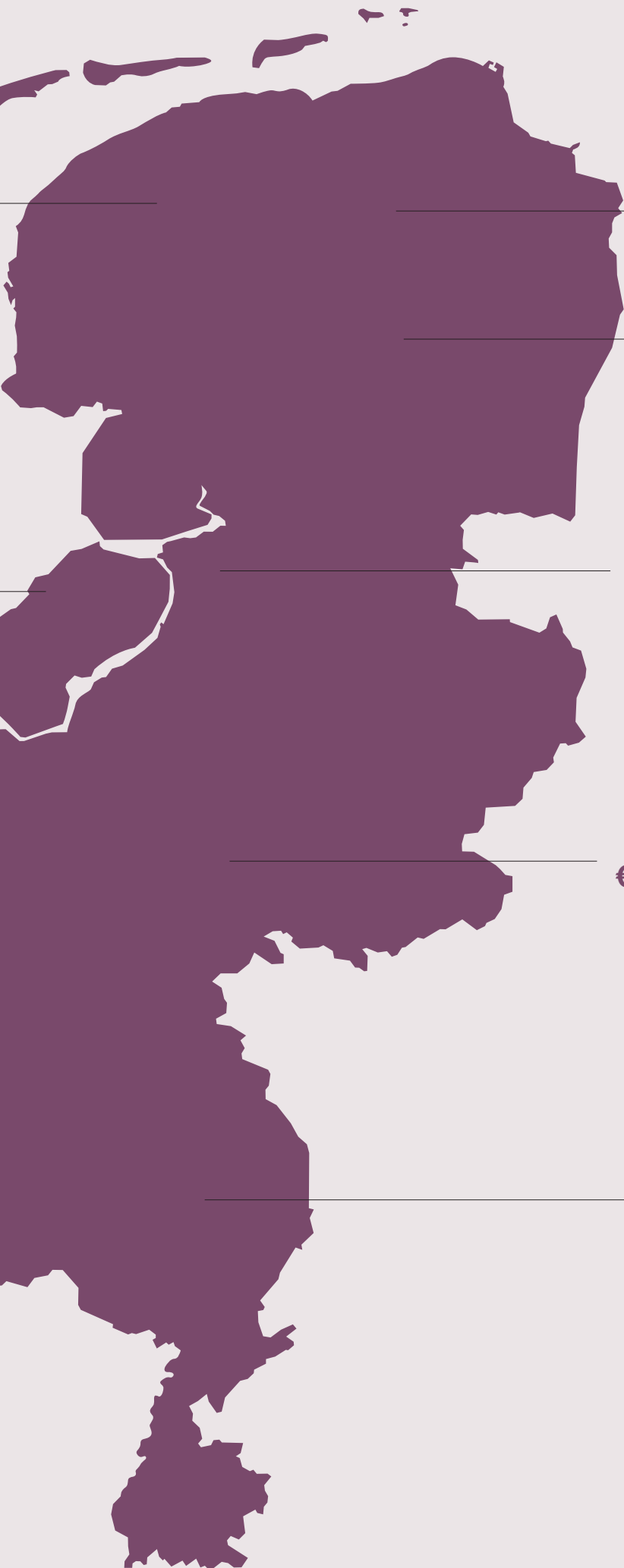
Deelregeling Stedenbouw (2010-2012)

Spreiding

Spreiding Nationaal*

* Exclusief niet locatiegebonden projecten met nationaal bereik: € 2.772.105

Groningen
€ 55.000

Drenthe
€ 12.600

Overijssel
€ 59.500

Gelderland
€ 136.650

Limburg
€ 97.210

**Spreiding
Internationaal***

Verenigd Koninkrijk

€ 50.000

Nederland

€ 4.182.215

Spanje

€ 25.000

Marokko

€ 15.950

Mexico

€ 14.200

Mali

€ 8.200

Brazilië

€ 20.000

* Exclusief niet locatiegebonden projecten met internationaal bereik: € 810.229

Gehonoreerde aanvragen

Architectuur Gehonoreerd

Kennisontwikkeling
Manifestatie

Indesem
Delft
www.indesem.nl
Losing Ground

20.000

Publicatie

Uitgeverij SUN
Amsterdam
www.sunarchitecture.nl
Het straten maken

19.188

Uitgeverij SUN
Amsterdam
www.sunarchitecture.nl
De markt van 15 miljard

21.000

Uitgeverij SUN
Amsterdam
www.sunarchitecture.nl
New towns in Asia

32.619

Kennisuitwisseling
Audiovisuele productie

Architecture in Development
Amsterdam
architectureindevelopment.org
A.I.D. Architectuurkaart, fase II

22.253

Schwarzpictures.com
Zürich
www.schwarzpictures.com
N. John Habraken - Towards an Architecture

25.000

Manifestatie

DELVA Landscape Architects
Amsterdam
www.delva.la
Erfgoed en ruimte

5.000

**Delftsch Bouwkundig Studenten
Gezelschap Stylos**
Delft
www.stylos.nl
*Station Centraal - OV-terminals
voor de toekomst*

7.000

Amersfoort in C
Amersfoort
www.amersfoort-in-c.nl
So-Il

10.000

The Indoor Landart Program
Amsterdam
www.swamps.nl / www.ilap.nl
BRAK

10.000

Straat van Sculpturen
Amsterdam Zuidoost
www.straatvansculpturen.nl
Conferentie The third sculpture

12.000

Publicatie

Uitgeverij Duizend & Eén
Amsterdam
www.uitgeverij1001.nl
Architectural Landscape

5.643

NAi Uitgevers
Rotterdam
www.naipublishers.nl
The sympathy of things

7.500

NAi Uitgevers
Rotterdam
www.naipublishers.nl
How to make a Japanese house

14.050

Uitgeverij 010
Rotterdam
www.010publishers.nl
Rietveld & Curaçao

14.860

Thomassen à Thuessink
Groningen
Vensters open

16.485

Architectura & Natura Pers
Amsterdam
www.architectura.nl
Music, Space & Architecture

19.706

NAi Uitgevers
Rotterdam
www.naipublishers.nl
*Schiphol - Turbulente
megastructuur*

24.930

**Atelier Kempe Thill, architects
and planners**
Rotterdam
www.atelierkempethill.com
Ikea Classicism

25.430

Uitgeverij Thoth
Bussum
www.thoth.nl
*Lange lijnen, ruimtelijke
ontwikkeling van Amersfoort 1945
en 2010*

25.516

Tijdschrift

Oase
Amsterdam
www.oase.archined.nl
Jaargang 2012: 87, 88, 89

49.500

Uitgeverij Thoth
Bussum
www.thoth.nl
*Samen - Passende huisvesting
voor passend onderwijs*

27.817

Valiz
Amsterdam
www.valiz.nl
*Urban space: the work and
practice of Luc Deleu - T.O.P.
office*

30.000

Architectura & Natura Pers
Amsterdam
www.architectura.nl
People's Palaces

31.762

Uitgeverij 010
Rotterdam
www.010publishers.nl
Stromen en verblijven

33.650

Uitgeverij SUN
Amsterdam
www.sunarchitecture.nl
*Klimaatbeheersing in het
ontwerp(proces)*

37.497

Uitgeverij 010
Rotterdam
www.010publishers.nl
*Bricks and Balloons / Architectuur
in stripvorm*

44.562

Publieksbereik Audiovisuele productie

BEELDlijn
Groningen
www.stichtingbeeldlijn.nl
Daan & Kalfsbeek

25.000

Filmwerk Remy Vlek
Amsterdam
www.filmwerk-remyvlek.nl
*De erfenis van Cornelis van
Eesteren*

25.000

Perspectief Producties
Amsterdam
www.perspectiefproducties.nl
Pontverhalen

25.000

**Regionale Omroep Rotterdam-
Rijnmond**
Rotterdam
www.rijnmond.nl
Gebouwen van Formaat

25.000

Pain Perdu
Maastricht
www.pain-perdu.nl
Addicted to every possibility

25.000

**Visser & Van Rijckevorsel
Filmproducties**
Amsterdam
www.visser-en-vanrijckevorsel.nl
Kleiburg, de laatste Bijlmerflat

25.000

Architectuur Gehonoreerd

Publieksbereik Manifestatie

Boundary Unlimited
Amsterdam
www.boundaryunlimited.com
In de Rosse Buurt

8.500

Kinderkunsthil, Villa Zebra
Rotterdam
www.villazebra.nl
Bouwwereld

15.000

Publicatie

NAi Uitgevers
Rotterdam
www.naipublishers.nl
Verborgene Tuinen

7.196

Uitgeverij Blauwdruk
Wageningen
www.uitgeverijblauwdruk.nl
Gids voor Nederlandse en
Vlaamse arboreta

8.503

NAi Uitgevers
Rotterdam
www.naipublishers.nl
Food for the city

13.519

NAi Uitgevers
Rotterdam
www.naipublishers.nl
Zoet en Zout

30.000

Jaarprogramma's Gehonoreerd

Jaarprogramma's

ARCAM
Amsterdam
www.arcam.nl
Jaarprogramma 2012

55.000

ARCAM
Amsterdam
www.arcam.nl
Jaarprogramma 2011

57.000

Architectuurcentrum Aorta
Utrecht
www.aorta.nu
Jaarprogramma 2012

55.000

Architectuurcentrum Nijmegen
Nijmegen
architectuurcentrumnijmegen.nl
Jaarprogramma 2012

40.000

**CASA, Centrum voor
(landschaps)Architectuur en
Stedenbouw Arnhem**
Arnhem
www.casa-arnhem.nl
Jaarprogramma 2012

20.000

**CASA, Centrum voor
(landschaps)Architectuur en
Stedenbouw Arnhem**
Arnhem
www.casa-arnhem.nl
Jaarprogramma 2011

45.000

CASLa
Almere
www.casla.nl
Jaarprogramma 2012

40.000

**CAST, Centrum voor Architec-
tuur en Stedenbouw Tilburg**
Tilburg
www.castonline.nl
Jaarprogramma 2011

6.500

**CAST, Centrum voor Architec-
tuur en Stedenbouw Tilburg**
Tilburg
www.castonline.nl
Jaarprogramma 2012

45.000

**Pier K
Podium voor architectuur
Haarlemmermeer**
Hoofddorp
www.podiumarchitectuur.nl
Jaarprogramma 2012

50.000

**ABC, Architectuurcentrum
Haarlem**
Haarlem
www.architectuurhaarlem.nl
Jaarprogramma 2012

30.000

AIR
Rotterdam
www.airfoundation.nl
Jaarprogramma 2012

41.750

ARK fryslân
Leeuwarden
www.arkfryslan.nl
Jaarprogramma 2012

20.000

**Bai, Bosch Architectuur
Initiatief**
S-Hertogenbosch
www.bai-s-hertogenbosch.nl
Jaarprogramma 2012

45.000

Makeblijde
Houten
www.makeblijde.nl
Jaarprogramma 2012

20.000

Platform GRAS
Groningen
www.platformgras.nl
Jaarprogramma 2012

55.000

Jaarprogramma's light

RAP, Rijnlands Architectuur Platform

Leiden
www.rapsite.nl
Jaarprogramma 2011

20.000

Rap, Rijnlands Architectuur Platform

Leiden
www.rapsite.nl
Jaarprogramma 2012

25.000

Stroom Den Haag

Den Haag
www.stroom.nl
Jaarprogramma 2012

43.000

TOP - Techniek Ontmoetingspunt

Delft
www.topdelft.nl
Jaarprogramma 2011

20.000

Topos

Maastricht
www.toposmaastricht.nl
Jaarprogramma 2012

22.210

CAS, Centrum Architectuur en Stedebouw Alphen aan den Rijn

Alphen aan den Rijn
www.casalphen.nl
Jaarprogramma 2011

10.000

Cercle Meudon

Assen
www.cerclemeudon.nl
Jaarprogramma 2011

5.000

Zwols Architectuur Podium

Zwolle
www.stichtingzap.nl
Dwars door(sned) Zwolle

14.500

Architectuur Centrum Hoorn

Hoorn
www.archicentrumhoorn.nl
Jaarprogramma 2012

15.500

Architectuur Informatiecentrum Alkmaar

Alkmaar
www.aia-alkmaar.nl
Jaarprogramma 2012

15.000

Architectuurcentrum Rondeel

Deventer
www.rondeeldeventer.nl
Jaarprogramma 2012

15.000

Babel

Zaandam
www.stichting-babel.nl
Jaarprogramma 2012

15.000

Bouwhuis centrum voor mens en gebouwde omgeving

Apeldoorn
architectuurcentrumbouwhuis.nl
Jaarprogramma 2012

16.650

CBK Zeeland

Middelburg
www.cbkzeeland.nl
Jaarprogramma 2012

20.000

Gebouw F

Breda
www.gebouwf.nl
Jaarprogramma 2012

20.000

Kunsthof Kade Architectuur

Amersfoort
www.kadeamersfoort.nl
Jaarprogramma 2012

20.000

LUX

Nijmegen
www.lux-nijmegen.nl
Jaarprogramma 2012

15.000

SCHUNCK

Heerlen
www.schunck.nl
Jaarprogramma 2012

20.000

ALS, Architectuur, Landschap en Stedebouw

Lelystad
www.stichtingals.com
Jaarprogramma 2012

3.000

Cercle Meudon

Assen
www.cerclemeudon.nl
Jaarprogramma 2012

7.600

De Verdieping

Amsterdam
www.verdieping.org
Jaarprogramma 2012

18.000

Zwols Architectuur Podium

Zwolle
www.stichtingzap.nl
Jaarprogramma 2012

15.000

TOP - Techniek Ontmoetingspunt

Delft
www.topdelft.nl
Jaarprogramma 2012

20.000

Kennisontwikkeling Manifestatie

Architectuurcentrum Rondeel

Deventer
www.rondeeldeventer.nl
Omdenken – Krimpen aan de IJssel

15.000

SCHUNCK

Heerlen
www.schunck.nl
Stad van de Toekomst

15.000

AIR

Rotterdam
www.airfoundation.nl
Stedenbouw per kavel

30.000

TOP - Techniek Ontmoetingspunt

Delft
www.topdelft.nl
Gebruik de lege spoorzone

15.000

Jaarprogramma's Gehonoreerd

Kennisuitwisseling Manifestatie

CBK Zeeland
Middelburg
www.cbkzeeland.nl
Façade

40.000

Kunsthal Kade Architectuur
Amersfoort
www.kadeamersfoort.nl
Week van de Architectuur 2012

10.000

SCHUNCK
Heerlen
www.schunck.nl
Ludwig Mies van der Rohe

25.000

**ABC, Architectuur-
centrum Haarlem**
Haarlem
www.architectuurhaarlem.nl
Architectuurtekening

10.000

Onderzoek

Stroom Den Haag
Den Haag
www.stroom.nl
Stad en Onbehagen

25.000

De Barak
Lelystad
www.debarak.nl
*Herbestemming Verlaten Station
Lelystad Zuid*

5.000

Publieksbereik Ontwerpend onderzoek

Architectuurcentrum Aorta
Utrecht
www.aorta.nu
Urban Trajectories

20.000

**Pier K, Podium voor
architectuur Haarlemmermeer**
Hoofddorp
www.podiumarchitectuur.nl
*Nieuwe generaties en de nieuwe
stad*

30.000

Makeblijde
Houten
www.makeblijde.nl
A perfect world

15.000

Publicatie

**BAI, Bosch Architectuur
Initiatief**
's-Hertogenbosch
www.bai-s-hertogenbosch.nl
Reset the citymap

20.550

Onderzoek en Ontwerp Gehonoreerd

Symposium

Kennisontwikkeling
Ontwerpend Onderzoek

**ABC, Architectuurcentrum
Haarlem**
Haarlem
www.architectuurhaarlem.nl
LISA in Haarlem

11.350

StudioNOA
Amsterdam
www.studiooa.eu
Urban Vitamines

7.500

Minke Wagenaar Architect
Amsterdam
www.minkewagenaar.nl
*Integratie van vrouwenopvang in
MFA's*

19.210

Studio Iris Schutten
Den Haag
www.irisschutten.net
*Modelwoning, ontwikkelen vanuit
en voorbij de tussentijd*

26.360

Kingma Roorda architecten
Rotterdam
www.kingmaroorda.nl
Great spaces

26.420

Fred Feddes
Amsterdam
www.fredfeddes.nl
Amsterdam Centraal

27.400

Zeeuwse Jongens Architecten
Delft
www.zeeuwsejongens.nl
Relgieus erfgoed

30.000

Jeanne Dekkers Architectuur
Delft
www.jeannedekkers.nl
Nieuw licht op leegstand

34.320

Kunstpark Zeeland
Geersdijk
www.kunstparkzeeland.nl
*Landwerk Walcheren, Strategische
pattelandsonwikkeling in de
praktijk*

40.000

DAF Architecten
Rotterdam
www.dafarchitecten.nl
*Interactieve AR tool voor de
gelaagde stad*

40.000

Dingeman Deijs Architect
Amsterdam
www.dingemandeijs.nl
Rijkere dijken

44.080

DE ecotecten
Rotterdam
www.ecotecten.nl
*De hybride zone, ruimte voor
contact*

44.425

Grip op Ruimte
Nieuwegein
www.diesfeldt.com
Grip op wonen in jaren '70 centra

45.960

Burton Hamfelt
Amsterdam
www.burtonhamfelt.nl
Campus without boundaries

46.440

**Latitude - Platform for urban
research and design**
Leuven
www.latitude-platform.eu
*Floating Urbanism: in search of
new urbanities*

47.735

Bartiméus
Doorn
www.bartimeus.nl
Oogverblindend

49.500

Fokkema & Partners architecten
Delft
www.fokkema-architecten.nl
*Architextiles, ontwerpend
onderzoek naar innovatieve
textieltoepassingen in interieur*

52.240

Global Architects
Den Haag
www.globalarchitects.nl
Human Involved Architecture

53.250

M|W Architecten
Rotterdam
www.mwarchitecten.nl
Ruimte voor Vergetelheid

54.880

XML Architecture
Amsterdam
www.x-m-l.org
Theaters van democratie

60.000

Onderzoek en Ontwerp Gehonoreerd

Kennisontwikkeling
Startsubsidie

MAUC
Rotterdam
www.mauc.nl
De vernieuwende architect
3.976

ANA architecten
Amsterdam
www.ana.nl
Learning from Multifunk
6.160

ANA architecten
Rotterdam
www.mwarchitecten.nl
Interieur in de ouderenzorg
7.200

Space & Matter
Amsterdam
www.spaceandmatter.nl
Brugwachtershuisjes Amsterdam
7.475

Oytl Architecture
Capelle aan de IJssel
www.oytl.blogspot.com
homegrown.nl
7.500

Dingeman Deijs Architect
Amsterdam
www.dingemandeijs.nl
Rijkere dijken
7.500

Zeeuwse Jongens Architecten
Delft
www.zeeuwsejongens.nl
Religieus erfgoed als spil van de samenleving
7.500

Futurecycles
Amsterdam
The importance of informality, learning from Africa
7.500

Bureau Zichtlijn tuin- & landschapsarchitectuur
Kaatsheuvel
www.zichtlijn.nl
Begraafplaats 2.0
7.500

Maarten van der Velde
Rotterdam
www.maartenvandervelde.nl
Exclusief.. op het perron!
7.500

DAF Architecten
Rotterdam
www.dafarchitecten.nl
De gelaagde vindplaats
7.500

Hebly Theunissen architecten
Delft
www.heblytheunissen.nl
Het stedelijke straatontsloten wonen
7.500

Moriko Kira Architect
Amsterdam
www.morikokira.nl
Collectief particulier opdrachtgeverschap
7.500

Jasper de Haan Architecten
Rotterdam
www.jasperdehaanarchitecten.nl
Architectuur op het water: een casestudy voor betere ruimtelijke regelgeving
7.500

Alexander Herrebout Landscape & Research
Middelburg
www.alexanderherrebout.nl
Kerken als stedelijke katalysators
7.500

Space & Matter
Amsterdam
www.spaceandmatter.nl
Online community building
7.500

Paul Scales
Rotterdam
www.paulscales.nl
Vierhavens Rotterdam - Start Now
7.500

Fries Advies
IJlst
Stadslandbouw in Harinxmaland
7.500

Mannen in de Ruimte
Amsterdam
www.manneninderuimte.nl
Inventarisatie nieuwe woonvormen voor ouderen
7.500

Martine Zoeteman
Den Haag
www.martinezoeteman.nl
Leegstand als troef voor het publieke domein
7.500

Kennisuitwisseling
Ontwerpend Onderzoek

KAW architecten en adviseurs
Rotterdam
www.kaw.nl
De Zorgzame Woning
10.000

Internationale Projecten Gehonoreerd

Startsubsidie

Urban Proletarians-rising
Rotterdam
www.subjectievekaart.nl
Subjectievekaart.nl

3.000

Kennisuitwisseling Manifestatie

SHAU
Rotterdam
www.shau.nl
Open City Batam

18.000

Aedes Network Campus Berlin
Berlin, Duitsland
www.ancb.de
Politics and Design the next phase

25.000

EGEA Utrecht
Utrecht
www.wrc2011.eu
*Manscape- Makeability in the
Human Landscape*

2.800

**Michel Heesen architectuur &
landschap**
Rotterdam
www.michelheesen.nl
*European Highways, debating on
the future of mobility*

11.700

Urhahn Urban Design bv
Amsterdam
www.urhahn.com
*Publieke waarde in Oaxaca:
het concept Spontane Stad als
ruimtelijke strategie*

14.200

LEVS
Amsterdam
www.levs.nl
*Regionale ontwikkelingen in de
regio Mopti*

8.200

Wiel Arets Architect
Amsterdam
www.wielarets.nl
Stills

25.000

ARCAM
Amsterdam
www.arcam.nl
RXA- Recife Exchange Amsterdam

20.000

African Architecture Matters
Utrecht
www.aamatters.nl
Learning from Casablanca

15.950

Publicatie

Lijn in landschap
Wageningen
www.blauwekamer.nl
Scape 1/ 2011

10.803

NAi Uitgevers
Rotterdam
www.naipublishers.nl
Housing Design

17.991

**Wingender en Hovenier
Architecten**
Amsterdam
www.winhov.nl
De Aedibus International

8.000

**Landscape Architecture
Europe Foundation**
Wageningen
landscapearchitectureeurope.com
*Landscape Architecture Europe 3
'sensibility'*

9.710

Lijn in landschap
Wageningen
www.blauwekamer.nl
scape 2/ 2011

9.676

**Atelier Kempe Thill, architects
and planners**
Rotterdam
www.atelierkempethill.com
Ikea classicism

10.800

Internationale Projecten Gehonoreerd

Publieksbereik
Manifestatie

Barbican Art Gallery
London, Engeland
www.barbican.org.uk
OMA/ Rem Koolhaas

50.000

myvillages.org
Rotterdam
www.myvillages.org
*VORRATSKAMMER auf Festival
Ueber-Lebenskunst*

15.000

SALT
Istanbul, Turkije
The making of Beyoglu

30.000

Publicatie

Dietsche Warande en Belfort
Rotselaar, België
www.dwb.be
*Analoge ruimtes. Architectuur en
literatuur*

3.600

Stedenbouw Gehonoreerd

Kennisontwikkeling
Onderzoek

+architecture
Den Haag
www.plusarchitecture.nl
The image of Wageningen

46.525

+Urbanism
Den Haag
www.roosberendsen.nl
Co-operatieve Wachtruimte

60.980

**Architecture Workroom
Brussels**
Brussel, België
www.architectureworkroom.eu
Materializing the Metropolitan

7.500

baukuh
Genoa, Italië
www.baukuh.it
900 km Nile City

46.580

Boundary Unlimited
Amsterdam
www.boundaryunlimited.com
*Amstel III Mixed Use
Redevelopment*

15.470

bureau FELD
Amsterdam
www.bureauveld.nl
*Een aantrekkelijke stad voor
gezinnen*

49.000

Bureau M.E.S.T.
Rotterdam
www.bureauvest.nl
Ruil je rijker

50.000

**Casanova + Hernandez
architecten**
Rotterdam
www.casanova-hernandez.com
Public Space Acupuncture

67.175

**Internationale Architectuur
Biënnale**
Rotterdam
www.biennalerotterdam.nl
*Test Site Rotterdam -
The Temporary City*

50.000

**Internationale Architectuur
Biënnale**
Rotterdam
www.biennalerotterdam.nl
Atelier Istanbul

25.000

Kenniscentrum SS-RDM
Rotterdam
www.infracture.net
*Functional Ambiance. Naar
een strategie voor structurele
ruimtelijke kwaliteitsverbetering*

7.430

Kenniscentrum SS-RDM
Rotterdam
www.infracture.nl
Functional Ambiance

68.000

Maxwan architects & urbanists
Rotterdam
www.maxwan.com
London Learning

42.485

Maxwan architects & urbanists
Rotterdam
www.maxwan.com
London Learning

7.500

Must Stedebouw
Amsterdam
www.must.nl
Small urbanism

7.500

Nauta Architecture & Research
Rotterdam
www.nauta17.com
Palazzi of Rotterdam

15.100

Next architects
Amsterdam
www.nextarchitects.com
Seoulutions for Dutch Cities

37.500

**opMAAT architectuur,
stedenbouw, onderzoek en
advies**
Delft
www.opmaat.info
*Ontwerpprincipes groenblauwe
stedenbouw*

36.230

Remco Rolvink
Haarlem
www.remcorolvink.nl
Transitiestrategie voor tijdelijk gebruik van het landschap en duurzame groei van de stad

7.500

Rijnbout BV
Amsterdam
www.rijnbout.nl
De duurzame provinciestad

7.500

SHAU
Rotterdam
www.shau.nl
Social mall Jakarta

7.500

Shift architecture
Rotterdam
www.shifta.nl
Studio Sport

60.000

Dorp Stad & Land
Rotterdam
www.dorpstadenland.nl
Stedenbouw in kleine kernen

7.500

**Technische Universiteit Delft
Faculteit Bouwkunde**
Delft
www.bk.tudelft.nl
Beroepspraktijk stedenbouw NL

13.189

temp.architecture.urbanism
Amsterdam
www.temparchitecture.com
Stad op maat, naar een flexibele gebiedsontwikkeling

30.520

Urban Xchange
Gulpen
www.urbanxchange.nl
Stimulerende werklandschappen

68.000

Van Schagen Architecten
Rotterdam
www.vanschagenarchitecten.com
Vernieuwen vanuit identiteiten

25.150

Zandbelt & van den Berg
Rotterdam
www.zandbeltvandenberg.nl
Groeikernen Ahoy!

33.340

Programma

Gemeente Leeuwarden
Leeuwarden
www.leeuwarden.nl
Manifestatie Binnenstad Boppe

7.500

**Reitsma Stedebouw
ontwerp & onderzoek**
Zaandam
www.reitsmastedebouw.nl
Nieuwe landschappen- sluipende transformaties in het landelijke gebied

161.700

Stroom Den Haag
Den Haag
www.stroom.nl
Haagse Havens

7.500

Stroom Den Haag
Den Haag
www.stroom.nl
Haagse Havens

95.000

Startsubsidie

buro MA.AN
Zwolle
www.buromaan.nl
Ontwerpen met de O-lijn

7.500

**Reitsma Stedebouw
ontwerp & onderzoek**
Zaandam
www.reitsmastedebouw.nl
Nieuwe werkwijzen voor de transformatie van het landelijk gebied

7.500

Stedenbouw Gehonoreerd

Kennisontwikkeling Startsubsidie project

Bubble Architecture
Amsterdam
www.bubblearchitecture.eu
bv Rotterdam

7.500

Buro Ruim
Amsterdam
www.buroruum.nl
Wildernis Nieuw West

7.500

Inbo
Woudenberg
www.inbo.com
Stedenbouw voor stijgers

7.500

Killing Architects
Rotterdam
www.killingarchitects.com
Urban Tactics

7.500

Maarten van der Velde
Rotterdam
www.maartenvandervelde.nl
Free2Plan

7.500

Nezu Aymo Architecten
Amsterdam
www.nezuaymo.com
Rio Bogota

7.500

RCM Advies
Den Haag
www.rcmadvies.nl
*Ruimtelijke condities voor sociaal
veilige stedenbouw*

7.500

Trancity
Haarlem
www.trancity.nl
*Stedenbouw: Publieke ruimte
Publieke zaak*

7.500

Van Schagen Architecten
Rotterdam
www.vanschagenarchitecten.com
Einde van het masterplan?

7.500

Kennisuitwisseling Manifestatie

Polis Platform for Urbanism
Delft
www.polistudelft.nl
*Polis urbanism week: so you are
an urbanist?!*

8.678

Vereniging Deltametropool
Delft
www.deltametropool.nl
City of Interaction

25.000

Vesteda
Maastricht
www.vesteda.nl
*Céramique, een voorbeeld van
Europese gebiedsontwikkeling*

15.000

Onderzoek

**Brandes Stedenbouw en
Planologie**
Den Haag
www.evelienbrandes.nl
*Ontwerpde planologie Steef
Buijs*

7.500

**Karres en Brands
Landschapsarchitecten**
Hilversum
www.karresenbrands.nl
Urban dating

45.795

Sterke Stedenbouw
Hieslum
www.sterkestedenbouw.nl
*Ruimtelijke kwaliteitsteams in
Nederland*

49.865

Trancity
Haarlem
www.trancity.nl
Stedenbouw als veranderkunde

48.750

Programma

H+N+S Landschapsarchitecten
Amersfoort
www.hnsland.nl
Energie atlas

50.420

**Technische Universiteit Delft
Faculteit Bouwkunde**
Delft
www.bk.tudelft.nl
Atelier Kustkwaliteit

126.500

Publicatie	Startsubsidie project	Publieksbereik Audiovisuele productie	Manifestatie
Architectura & Natura Pers Amsterdam www.architectura.nl <i>Onderzoek, theorie en praktijk in het werk van Joan Busquets</i> 15.600	Sterke Stedenbouw Hieslum www.sterkestedebouw.nl <i>Ruimtelijke Kwaliteitsteams in Nederland</i> 7.500	Centrum voor geocommunicatie Utrecht www.geocommunicatie.nl <i>Mobiele ondergrond app</i> 25.000	SCHUNCK Heerlen www.schunck.nl <i>NO*Tropolis</i> 15.000
Monu, magazine on urbanism Rotterdam www.monu-magazine.com <i>MONU #14 - Editing Urbanism</i> 19.934	Vitibuck Architects Rotterdam www.vitibuck.nl <i>Transformatie Maashavenkades Charlois</i> 7.500	EO Wijers stichting p/a Nirov Den Haag www.eowijers.nl <i>Docufilm Eo Wijers prijsvraagtraject Veenkoloniën</i> 15.000	
NAi Uitgevers Rotterdam www.naipublishers.nl <i>Fiets infra / cycle infrastructure</i> 24.329		Studio Rev Rotterdam www.studiorev.nl <i>Rotterdam 2040</i> 15.000	
Uitgeverij Blauwdruk Wageningen www.uitgeverijblauwdruk.nl <i>Grenslandschap</i> 19.191			
Uitgeverij SUN Amsterdam www.sunarchitecture.nl <i>Transformatie van het IJ</i> 26.277			
Uitgeverij SUN Amsterdam www.sunarchitecture.nl <i>Openbaar Interieur van de stad</i> 26.620			

Stedenbouw
Gehonoreerd

Publieksbereik
Publicatie

Uitgeverij Thoth
Bussum
www.thoth.nl
De Hollandse Metropool

29.404

Afgewezen aanvragen

Architectuur Afgewezen

Kennisontwikkeling
Publicatie

post editions
Rotterdam
Atlas Las Palmas

Kennisuitwisseling
Audiovisuele productie

Vollers Architecten
Amsterdam
Free-D.nl

Interakt
Amsterdam
Wonen of gewoon worden

**Kenniscentrum Centre for
People and Buildings**
Delft
Evidence-based Design (EBD)
Kenniskring

Manifestatie

Van Aken architecten
Eindhoven
Impact

African Architecture Matters
Utrecht
Blueprints of paradise

Huttenfestival
Casteren
Huttenfestival De Vlek, Spoorzone
Tilburg 2011

Geluid in Zicht
Amsterdam
*Akoestisch en tactiel schaalmodel
voor blinden*

Elastik
Amsterdam
In between

Kunstenaarsinitiatief Casco
Utrecht
*The Grand Domestic Revolution –
User's Manual*

Urban Arts Foundation
Amsterdam
*2012 Survival Kit Project –
Co-creating the future*

Mevrouw Meijer
Amsterdam
*Stadscahier en studiedag 'nieuw
leven voor naoorlogse scholen'*

Publicatie

**Uitgeversmaatschappij Walburg
Pers**
Zutphen
Bouwen voor de lange duur

Uitgeverij SUN
Amsterdam
De Realiteit

Uitgeverij Blauwdruk
Wageningen
*Schetsen aan een betere
omgeving*

Uitgeverij 010
Rotterdam
Architectuur wordt gemaakt

Uitgeverij SUN
Amsterdam
Oude gebouwen, nieuwe functies

Tijdschrift	Publieksbereik Audiovisuele productie	Manifestatie	Publicatie
Vision Included Apeldoorn <i>Towards a Future Habitat</i>	Tuinen Mien Ruys Dedemsvaart <i>Documentaire Mien Ruys</i>	Union by Fiction Maastricht <i>Baumhaus</i>	Uitgeverij Noord-Holland Wormerveer <i>400 jaar Beemster</i>
Archis Amsterdam <i>Volume 28, Internet of things</i>	AV Unlimited Huizen <i>Vergeten tuinen</i>	The Generator Den Haag <i>Amplified Architecture</i>	Faculty Club Press Enschede <i>Architectuur met een grote A, de campus van de Universiteit Twente</i>
		Berlagehuis Usquert Usquert <i>Berlage in het Noorden</i>	Noorderbreedte Groningen <i>Noordelijke architectuur- of niet?</i>
		Voile Architecten Amsterdam <i>Glamourmanifest</i>	NAi Uitgevers Rotterdam <i>Herbestemming postkantoren</i>
		Het Wilde Oog Amersfoort <i>Spakenburgse diva's langs paleizen van glas en staal</i>	Uitgeverij 010 Rotterdam <i>J.F. Staal, architect 1879 – 1940</i>
		FabLab.nl Amsterdam <i>The urban future is personal</i>	Jan de Jong Stichting Schaijk <i>Gebouwendids en monografie architect Jan de Jong</i>
		Internationale Biënnale Herbestemming en Leegstand Maastricht <i>Biënnale Herbestemming en leegstand 2011</i>	
		Coloko Den Haag <i>Upside Down</i>	

Jaarprogramma's Afgewezen

Jaarprogramma	Jaarprogramma light	Kennisontwikkeling Ontwerpend onderzoek	Kennisuitwisseling Audiovisuele productie
Architectuur Centrum Eindhoven Eindhoven <i>Jaarprogramma 2012</i>	Ahoi, ontmoetingsplaats voor landschap, kennis, debat Wageningen <i>Jaarprogramma 2011</i>	Architectuurcentrum Twente Enschede <i>Twentelab.</i>	CAST, Centrum voor Architectuur en Stedenbouw Tilburg Tilburg <i>PatchCAST</i>
Architectuurcentrum Nijmegen Nijmegen <i>Jaarprogramma 2011</i>	Architectuurcentrum Twente Enschede <i>Jaarprogramma 2012</i>	Makebljide Houten <i>Terra Incognita</i>	
Kunsthall Kade Architectuur Amersfoort <i>Jaarprogramma 2011</i>	Architectuurplatform Bergen op Zoom Bergen op Zoom <i>Jaarprogramma 2012</i>		
Museum Hilversum, Goois museum-Dudok Centrum Hilversum <i>Jaarprogramma 2012</i>	Drents Plateau Assen <i>Jaarprogramma 2012</i>		
Van Eesterenmuseum AMSTERDAM <i>Jaarprogramma 2012</i>	Gouds Regionaal Architectuur Platform Gouda <i>Jaarprogramma 2012</i>		
ABC, Architectuurcentrum Haarlem Haarlem <i>Jaarprogramma 2011</i>	CAS, Centrum Architectuur en Stedenbouw Alphen aan den Rijn Alphen aan den Rijn <i>Jaarprogramma 2012</i>		
	De Barak Lelystad <i>Jaarprogramma 2012</i>		

Manifestatie	Symposium	Publieksbereik Audiovisuele productie	Manifestatie
Architectuurcentrum Twente Enschede <i>Verder Kijken</i>	ARCAM Amsterdam <i>Gezondheid & Architectuur</i>	BAi, Bosch Architectuur Initiatief 's-Hertogenbosch <i>Reset the City met UAR</i>	ARCAM Amsterdam <i>Architectuurroute Westelijke Eilanden</i>
TOP – Techniek Ontmoetingspunt Delft <i>De ontwikkeling van de creatieve industrie Delft</i>	Van Eesterenmuseum Amsterdam <i>Symposium Maison d'Artiste</i>	BAi, Bosch Architectuur Initiatief 's-Hertogenbosch <i>Interactieve digitale stadskaat 2.0</i>	Architectuurcentrum Aorta Utrecht <i>Kijk in je eigen wijk</i>
			Architectuurcentrum Aorta Utrecht <i>Stedelijk Panorama Utrecht</i>
			Architectuurcentrum Rondeel Deventer <i>De dynamische kaart van Deventer</i>
			Architectuurcentrum Twente Enschede <i>Archi 2012</i>
			CASLa Almere <i>AAA: Afrikaanse Architectuur in Almere</i>
			BA/i, Bosch Architectuur Initiatief 's-Hertogenbosch <i>Onze kathedralenbouwers</i>
			RAP, Rijnlads Architectuur Platform Leiden <i>Elan, 111 ingrepen in de stad</i>
			RAP, Rijnlads Architectuur Platform Leiden <i>RAP educatie</i>

Publicatie

Museum Hilversum
Goois museum-Dudok Centrum
Hilversum
*De stedenbouwkundige
geschiedenis van Hilversum*

Onderzoek

G.A.N.G.
Arnhem
Veldstation

**CLUE, Vrije Universiteit-
Faculteit der Letteren**
Amsterdam
Interieur en geheugen

Merkx+Girod Architecten
Amsterdam
Don't mind the gap

Ontwerpend onderzoek

Kragten
Landschapsarchitectuur
Roermond
Ruimte voor robuuste structuren

Het Instituut
Amsterdam
Innovatie door herdefiniëring

JA Joubert Architecture
Rotterdam
Verwevingslandschappen

Made Architecten
Rotterdam
Fruitpier

Buro Oost
Arnhem
Geen krimp geven

O S Architecture
Amsterdam
*Ruimtevorming en een nieuwe
ontwerpstrategie voor naoorlogse
woongebieden*

**De Architecten Cie.,
Architecture & Planning**
Amsterdam
*A B C en verder: het
typologiealfabet*

And Architecture
Amsterdam
Student Para-siting

LOS stadomland BV
's-Hertogenbosch
Samenhang door vergezicht

ANA architecten
Amsterdam
Learning from Multifunk

Nederlandse Bruggen Stichting
Den Haag
Markante bruggen in Nederland

Kunsteiland
Rotterdam
De paden

**SPONGE, Architects NDSM -
Kunststad**
Amsterdam
New urban nature

The Beach
Amsterdam
Open Book for Sustainist Design

**Bureau Zichtlijn tuin- &
landschapsarchitectuur**
Kaatsheuvel
Begraafplaats 2.0

Startsubsidie	Kennisuitwisseling Onderzoek	Ontwerpend onderzoek	Startsubsidie
Bureau voor Woononderzoek Els de Jong Rotterdam <i>Vooronderzoek pilot woonevaluatie</i>	Essence of Architecture Amsterdam <i>Communication in architecture</i>	Stache architect Oostzaan <i>CO2 opslag en klimaatadaptatie als ontwerpopgave</i>	Stereo Architects Rotterdam <i>Particulier woonhuis atlas</i>
Futurecycles Amsterdam <i>S4M Skeletons for Mileuristas</i>	Willem van der Ham Den Haag <i>Het Nederlandse waterlandschap, dynamiek en variatie</i>	Studio Makkink & Bey Rotterdam <i>Bibliotheek ontmoet industrieel land</i>	
Boekel Tuin en Landschap Amsterdam <i>Tijdelijk park Zuidas</i>		Studio KA Rotterdam <i>Snelweg als buurtbinder</i>	
Studio ONDT onderzoek + ontwerp Amsterdam <i>Museumarchitectuur 2.0 – Een verkenning</i>		Futurecycles Amsterdam <i>The Importance of Informality, learning from Africa</i>	
Studio NL-D Rotterdam <i>Krachterven</i>		LUSTLAB Den Haag <i>Architecture XYZ</i>	
Atelier L+L Amsterdam <i>De 24uurzame stad</i>		WIVER Enschede <i>Van leegte naar ruimte – Werkplaats Tijdelijk Gebruik Enschede</i>	
Aleatorix Rotterdam <i>Color Tracking Dutch Cities and Landscape</i>			

Internationale Projecten Afgewezen

Kennisuitwisseling
Manifestatie

Architekturos fondas
Vinius, Litouwen
*Schooling Architects: Rewriting
the Curriculum*

ARCAM
Amsterdam
Recife - Amsterdam

De Munck Projectmanagement
's-Hertogenbosch
*European reflections on
infrastructure projects in Mumbai*

Brabant Academy
Eindhoven
Yekaterinburg

STEP
Grave
*Mission NL Education & School
design to the Middle East called
'Learning Exchange'*

Sanal Architecture
Istanbul, Turkije
*Pazar, spontaneous public urban
space*

Publieksbereik
Manifestatie

HIK ontwerpers
Utrecht
Square meters

**Drexler Guinand Jauslin
Architecten**
Rotterdam
*Dutch Architecture with
Landscape Methods*

Stedenbouw Afgewezen

Kennisontwikkeling
Manifestatie

Kunsthal Kade Architectuur
Amersfoort
De verdichting van de stad

Onderzoek

Bureau ZUS
Rotterdam
*IABR Test Site Rotterdam -
The Temporary City*

**BVR adviseurs stedelijke
ontwikkeling, landschap en
infrastructuur**
Rotterdam
Teken (van) verandering

CINOC
Rotterdam
Een stadshart in beweging

Drents Plateau
Assen
*Duurzame stads- en dorpsranden
Drenthe*

Jan Vogelij BV
Soest
*Plan-concepts for effective
strategic planning*

Ketner Olsen NL/DK
Rotterdam
The best of two worlds

**Latitude – Platform for urban
research and design**
Leuven, België
Living with water

MATH architecten
Delft
Blue HUG

RCM Advies
Den Haag
Sociaal veilige stedenbouw

Remco Rolvink
Haarlem
Transitiewijzer

TReC
Rotterdam
Play the City / World of Citycraft

Van Bergen Kolpa Architecten
Rotterdam
Landschap Supermarkt

VenhoevenCS Architecten
Amsterdam
*Gebiedsvisie spoorcorridor
Amsterdam*

YEAN_RTM
Rotterdam
Theme Urbanism

Programma	Publicatie	Ruimtelijk Plan	Startsubsidie programma
<p>Gemeente Leeuwarden Leeuwarden <i>Kloppend hart – bouwen aan de binnenstad van Leeuwarden</i></p> <p>Technische Universiteit Eindhoven, Faculteit Bouwkunde Eindhoven SILVA</p> <p>Technische Universiteit Eindhoven, Faculteit Bouwkunde Eindhoven InnoScape</p>	<p>Uitgeverij Blauwdruk Wageningen <i>De landschappelijke stedenbouw van Bureau Hesper</i></p>	<p>Milieufederatie Noord-Holland Zaandam <i>Het duurzame Noordzeekanaalgebied: het transitieproces</i></p>	<p>SeARCH Amsterdam <i>Lab Noord</i></p> <p>sLIM, stichting Leergang Intensief Meervoudig Ruimtegebruik Baarn <i>Integrale multidisciplinaire stedenbouw. Ateliers voor jonge professionals</i></p> <p>Urgenda Amsterdam <i>Leren van Lanxmeer</i></p>

Stedenbouw Afgewezen

Startsubsidie project	Kennisuitwisseling Manifestatie	Onderzoek	Publicatie
.FABRIC Amsterdam <i>Confronterende stedenbouw</i>	ETH Zurich, Chair of Architecture and Urban Design (CAUD), Institute of Urban Design, NSL Zwitserland, Zurich <i>Dutch new worlds debate: who makes our future?</i>	Atelier Veldwerk Den Haag <i>Integraal ontwerpen in de praktijk, een case studie:</i>	Monu, magazine on urbanism Rotterdam <i>MONU #15 – Post-Ideological Urbanism</i>
Architectenbureau Rudy Uytenhaak BV Amsterdam <i>(Spelden) prikken in Holendrecht</i>	Uitgeverij Blauwdruk Wageningen <i>Symposium Landschappelijk wonen en smaaktest</i>	BFAS architectuur stedenbouw Amsterdam <i>Nieuwe markten stedenbouw</i>	NAi Uitgevers Rotterdam <i>Making Big Plans</i>
Coolhaven Urban Engineers Rotterdam <i>ZOW – Zelf Ontplooïende Wijk</i>		Blok Kats van Veen Architecten Amsterdam <i>Sustainable African Metropolis</i>	Social Beta Heerlen <i>Eutropolis – an imaginary city</i>
De Wijkplaats Amersfoort <i>Voorzieningenstructuur</i>		Els Bet Stedenbouwkundige Den Haag <i>Flowerpower 2</i>	De Nieuwe Kijk Leeuwarden <i>Delfts Rood in Friesland</i>
EH-Architects Den Haag <i>PATS/PAV: nieuwe typologieën</i>		Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam <i>Sabbatical Detour</i>	Lijn in landschap Wageningen <i>Regionaal ontwerp en stadslandschappen</i>
How Architectuur Rotterdam <i>Nederland Twee</i>		Technische Universiteit Delft Faculteit Bouwkunde, Afdeling Urbanism Delft <i>Successful Micro-Economy and urban form</i>	Lijn in landschap Wageningen <i>Regionaal ontwerp van stadslandschappen</i>
Begane Grond Ammerstol <i>Stedenbouw zonder geld</i>			Uitgeverij 010 Rotterdam <i>Stad & Stijl</i>
Vollmer & Partners, Bureau voor stedenbouw en landschapsplanning b.v. Utrecht <i>Landschap zonder landbouw</i>			Uitgeverij Blauwdruk Wageningen <i>Levende stad, stad om in te leven</i>
Wolf architecten Rotterdam <i>Multi(t)huis</i>			Uitgeverij SUN Amsterdam <i>Openbaar Interieur van de stad</i>

Publieksbereik

Audiovisuele productie

Bouwhuis
centrum voor mens en
gebouwde omgeving
Apeldoorn
Smaaktest van Apeldoorn

Donis
Rotterdam
www.thecommoncity.com

Filmwerk Remy Vlek
Amsterdam
Web Site IJ oevers / Amsterdam
Waterfront I

Manifestatie

KDE Architecten
Gorinchem
Aard van de stad van Aart

Publicatie

Amsterdam University Press
Amsterdam
Cities full of Symbols

Afgeronde projecten

Architectuur Afgerond

Audiovisuele productie

16x9

Amsterdam
Urbanisation in China

American Scenes Inc

Los Angeles, Verenigde Staten
The education of Tomas Koolhaas

SleM

Amsterdam
De O van Overijssel

Vedute

Rotterdam
*Van geheim bondgenootschap tot
inspiratiebron*

Terrain Vague

Utrecht
*Triptiek – Beelden van een
koninkrijk*

Uitgeverij 010

Rotterdam
architectuurgids.nl

VPRO

Hilversum
Krimpen aan de Maas

Ximage

Amsterdam
Frei Otto's traum von Baumhaus

Werkstatt Wendorf

Wendorf, Duitsland
Het lome leven in type EW58/08

Publicatie

Blauwdruk

Wageningen
Bakker, M., Boeijenga, J.
Hendriks, M.
*Jaarboek Landschapsarchitectuur
en Stedenbouw*

Architectura & Natura Pers

Amsterdam
Beek, P. van, Vermaas, Ch.,
*Landscapeology, Learning to
landscape the city*

010 Uitgevers

Rotterdam
Geurst, J.,
*Cemeteries of the Great War by sir
Edwin Luytens*

Uitgeverij SUN

Amsterdam
Hulshof, M., Roggeveen, D.,
How the city moved to Mr Sun

Uitgeverij SUN

Amsterdam
Ibelings, H.,
Europese architectuur na 1890

Uitgeverij Vantilt

Nijmegen
Komossa, S.,
*Hollands bouwblok en publiek
domein*

NAi Uitgevers

Rotterdam
Spuybroek, L.,
The Sympathy of Things

NAi Uitgevers

Rotterdam
Steenhuis, M., Bureau
*B+B Stedebouw en
landschapsarchitectuur*

Uitgeverij SUN

Amsterdam
Ubink, M., Steeg, Th. van der,
Bloemkoolwijken

010 Uitgevers

Rotterdam
Wagenaar, C.,
*Town Planning in the Netherlands
since 1800*

Tijdschrift

Blauwe Kamer

Wageningen
*Scape 1-2010 Roads and
landscapes*

Oase

Amsterdam
OASE tijdschrift voor architectuur

Manifestatie

Artez

Arnhem
The making of

DBSG Stylos

Delft
*Station Centraal – OV-terminals
voor de toekomst*

Indoor Landart Project

Amsterdam
BRAK

Kunst en Cultuur Noord-Holland

Alkmaar
Noord-Holland Biënnale 2010

Löhmans's Design

Amsterdam
Connected city and public space

Analyse van Gebouwen

Delft
De Groep van Delft

Impakt

Utrecht
Impakt 2010 – Matrix city

The Generator

Den Haag
*Today's art 2011 – Amplified
Architecture*

Jaarprogramma's Afgerond

Ideeënprjsvraag

Showroom MaMa
Rotterdam
Reclaiming the streets

Jaarprogramma

Architectuur Centrum Hoorn
Hoorn
Jaarprogramma 2010

**Gebouw F, centrum voor
architectuur Breda**
Breda
Jaarprogramma 2010

Bouwhuis
Apeldoorn
Jaarprogramma 2010

Architectuurcentrum Rondeel
Deventer
Jaarprogramma 2010

AIR
Rotterdam
Jaarprogramma 2010

Stroom Den Haag
Den Haag
Jaarprogramma 2010

Architectuurcentrum Nijmegen
Nijmegen
Jaarprogramma 2010

Bosch Architectuur Initiatief
's-Hertogenbosch
Jaarprogramma 2010

**TOP - Techniek
Ontmoetingspunt**
Delft
Jaarprogramma 2010

**Gebouw F, centrum voor
architectuur Breda**
Breda
Jaarprogramma 2010

**Architectuur Informatiecentrum
Alkmaar**
Alkmaar
Jaarprogramma 2010

CBK Zeeland
Middelburg
Jaarprogramma 2010

**Architectuur Centrum
Eindhoven**
Eindhoven
Jaarprogramma 2010

ARCAM
Amsterdam
Jaarprogramma 2010

Topos
Maastricht
Jaarprogramma 2010

Platform GRAS
Groningen
Jaarprogramma 2010

Pier K
Hoofddorp
Jaarprogramma 2010

**RAP, Rijnlnds Architectuur
Platform**
Leiden
Jaarprogramma 2010

CASLa
Almere
Jaarprogramma 2010

Jaarprogramma light

SCHUNCK
Heerlen
Jaarprogramma 2010

De Rode Hoed
Amsterdam
Jaarprogramma 2010

CAS Alphen
Alphen aan den Rijn
Jaarprogramma 2010

LUX
Amsterdam
Jaarprogramma 2010

Makeblijde
Houten
Jaarprogramma 2010

Architectuurcentrum Twente
Enschede
Jaarprogramma 2010

**ABC Architectuurcentrum
Haarlem**
Haarlem
Jaarprogramma 2010

**ALS, Architectuur, Landschap
en Stedenbouw**
Lelystad
Jaarprogramma 2010

Zwols Architectuur Podium
Zwolle
Jaarprogramma 2010

Babel
Zaandam
Jaarprogramma 2010

Cercle Meudon
Assen
Jaarprogramma 2010

Kunsthall Kade Architectuur
Amersfoort
Jaarprogramma 2010

Ahoi
Wageningen
Jaarprogramma 2010

ARK fryslân
Leeuwarden
Jaarprogramma 2010

Jaarprogramma's Afgerond

Kennisontwikkeling

AIR
Rotterdam
*Jaarprogramma PLUS 2009 AIR
Jaren '70*

Pier K
Hoofddorp
*Participatieve vormen in de
woningbouw*

Architectuurcentrum Aorta
Utrecht
Form Follows Climate

Architectuurcentrum Aorta
Utrecht
*Jaarprogramma Plus 2009 Aorta
Woonerven Lunetten*

Publieksbereik

LUX
Amsterdam
*Jaarprogramma Plus 2009 LUX
Stad zonder grenzen*

DAC
Assen
*Jaarprogramma Plus 2009 DAC
DAC-pan/ dag van de architectuur*

SCHUNCK
Heerlen
*Jaarprogramma Plus 2009
Schunck – Glaspaleis
architectuurgidsen*

SCHUNCK
Heerlen
Urban Bodies: Wiel Arets

AIR
Rotterdam
RTM 100 x beter

**ABC Architectuurcentrum
Haarlem**
Haarlem
Smaaktest Haarlem

Architectuurcentrum Rondeel
Deventer
*In Deventer – architectuur vanaf
1950*

Kennisuitwisseling

SCHUNCK
Heerlen
Architectuur & Young Talent

Makeblijde
Houten
*Hier wordt gewerkt aan de
toekomst*

Architectuurcentrum Twente
Enschede
Open Source

Ahoi
Wageningen
Het onzichtbare landschap

Onderzoek en Ontwerp Afgerond

Onderzoek

Alt agency
Rotterdam
Continguent frequencies

Casteren, J. van
Amsterdam
New Towns in West-Europa

Crimson
Rotterdam
*New Town on the Cold War
Frontier*

Nuijsink, C.
Amsterdam
*Japanese Thoughts on how to
make a house*

OMA
Rotterdam
Relearning from metabolism

Routledge
Abingdon, Verenigd Koninkrijk
*Masterplanning Futures – Dutch
Research*

75+NAP
Rotterdam
Laboratorium De Verstedelijking

Mevrouw Meijer
Amsterdam
School als wereld in zichzelf

NAP Architectuurpeilingen
Arnhem
Transitiekaart

Ontwerpend onderzoek

Architectuurbureau Sluimer & Van Leeuwen

Utrecht
Superlight 2030

Artgineering

Rotterdam
Van A naar F

Boundary Unlimited

Amsterdam
Nesting diversity

Bureau Lofvers

Rotterdam
Studie Woonerven in praktijk

BVR

Rotterdam
Atelier 7UP, Reinventing Zevenkamp

Defacto

Amsterdam
Waterstedenbouw in Nederland

FM architecten

Groningen
SAMEN – een passende huisvesting voor passend onderwijs

Henk

Amsterdam
Toiletbezoek

Hosper

Amsterdam
Urbadot – een toekomstgerichte herdefiniëring van stedelijke vernieuwing

LAGroup

Amsterdam
Beyond the black box and the white cube

Paul de Graaf Ontwerp en Onderzoek

Rotterdam
Ruimte voor stadslandbouw in Rotterdam

Rik Martens Architect

Spaubeek
De duurzame school

De Stad

Dordrecht
De knopen van de Drechtsteden

Thomassen a Theussink

Groningen
De OK van de Toekomst

Topotronic Stedenbouw

Rotterdam
Leren van Zwitserland

Uberbau

Berlijn, Duitsland
Streetlife: Re-inventing the Hybrid

Vera Yanovshtchinsky architecten

Den Haag
Wastescapes

Vollmer & Partners

Utrecht
De dood in het landschap

Zandbelt & vandenBerg

Rotterdam
De Buitenstad

Startsubsidie onderzoek

andArchitecture

Amsterdam
Student ParaSiting

B R A T

Maastricht
Wasteland window

Bureau Volhoudbaar

Rotterdam
Atlas Lauwersland

Bureau Zichtlijn

Kaatsheuvel
Begraafplaats 2.0

Burton Hamfelt Architecture

Amsterdam
Campus without boundaries

DAF Architecten

Rotterdam
De gelaagde vindplaats

JA Joubert

Rotterdam
Watergedragen

Jozua Zaagman

Eindhoven
Protocoli Napoli

M|W Architecten

Rotterdam
Interieur in de ouderenzorg

MADE architecten

Rotterdam
Fruitpier

Global Architects

Den Haag
Human Involved Architecture

Musa

Rotterdam
Hybride zone

Oytl Architecture

Capelle aan den IJssel
homegrown.nl

Nieuw en Meer

Amsterdam
Bestending van een werklandschap

StudioNOA

Amsterdam
Urban Vitamines

Zeeuwse Jongens

Delft
Religieus erfgoed als spil van de samenleving

Futurecycles

Amsterdam
The importance of informality – Learning from Africa

Onderzoek en Ontwerp Afgerond

Internationale Projecten Afgerond

Open Oproep

Anne Seghers

Utrecht
Tussentijdsontwaken

dot to dot architecture

Amsterdam
Urban Guerilla

Hans Teerds Architectuur

Amsterdam
Landschap als nieuw publiek domein

Het Instituut

Amsterdam
Case Studies

Hybrid space lab

Berlijn, Duitsland
The walkers city scape

Studio Makkink & Bey

Rotterdam
De bibliotheek als openbaar kennisnetwerk

XML Architecture

Amsterdam
Theaters van democratie

ZUS

Rotterdam
Tijdelijke stad

Audiovisuele productie

Full Moon

Amsterdam
Surabaya's hidden treasures,
Indonesië

Publicatie

Uitgeverij 010

Rotterdam
Bunschoten, R., Taiwan Strait
Atlas

Edition Axel Menges

Stuttgart, Duitsland
Valena, T. (red), Structuralism
reloaded

Tijdschrift

Lijn in landschap

Wageningen
Scape 2/2010

Vertaling

Archined

Rotterdam

Archined, Engelstalige vertaling

SVESMI Holding

Rotterdam

Delirious New York, Russische vertaling

Uitgeverij Blauwdruk

Wageningen

Duurzame stedenbouw, Engelstalige vertaling

Manifestatie

AMO

Rotterdam

Preservation, Venice Biennale 2010, Venetië, Italië

Cascoland

Utrecht

Cascoland Mafikeng 2010, Zuid-Afrika

EGEA

Utrecht

Manscape – Makeability in the Human Landscape, Utrecht

Kunstlerhaus Wien

Wenen, Oostenrijk

Participation of West 8 and Observatorium in (re)designing nature

Ludwig Forum

Aken, Duitsland

West-Arch The architecture of a new generation, Aken, Duitsland

myvillages.org

Rotterdam

Vorratskammer auf Festival Ueber-Lebenskunst, Berlijn, Duitsland

SHAU

Rotterdam

Open City Jakarta, Jakarta, Indonesië

Studio-X

Beijing, China

To be determined, Beijing, China

UN Studio

Amsterdam

Terreiro – I am the street, Sao Paulo, Brazilië

Urhahn Urban Design

Amsterdam

Publieke waarde in Oaxaca: het concept Spontane Stad als ruimtelijke strategie, Oaxaca, Mexico

Vertical Urban Factory

New York, Verenigde Staten

Vertical Urban Factory, New York, Verenigde Staten

Onderzoek

Groos & Co architecten

Hilversum

The Stanford Housing Initiative, Zuid Afrika

Publicatie

Uitgeverij 010

Rotterdam

*Andela, G., J.T.P. Bijhouwer
Grensverleggend
landschapsarchitect*

Stedenbouw Afgerond

Tijdschrift

Monu
Rotterdam
Monu 13

Manifestatie

Vesteda Groep
Maastricht
*Céramique, een voorbeeld van
Europese gebiedsontwikkeling*

Onderzoek

C2Concept
Utrecht
Creatieve Fabrieken

Startsubsidie onderzoek

Remco Rolvink
Haarlem
*Transitiestrategie voor tijdelijk
gebruik van landschap en
duurzame groei van de stad*

Bureau M.E.ST.
Rotterdam
*Experiment als tool voor de
tussentijd*

**Casanova + Hernandez
architecten**
Rotterdam
Public Space Acupuncture

Els Bet Stedenbouwkundige
Den Haag
Flower Power Gouda

RCM Advies
Den Haag
*Ruimtelijke condities voor sociaal
veilige stedenbouw*

Miliefederatie Noord-Holland
Zaandam
*Het duurzame
Noordzeekanaalgebied:
vooronderzoek*

Sterke Stedenbouw
Hieslum
*Ruimtelijke Kwaliteitsteams in
Nederland*

Belvedere* Afgerond

Startsubsidie programma

Academie van Bouwkunst

Rotterdam

Rotterdam

*Opdrachtformulerende
Stedenbouw*

Stroom Den Haag

Den Haag

Haagse Havens

Reitsma Stedebouw

Zaandam

*Nieuwe werkwijzen voor de
transformatie van het landelijk
gebied*

Open oproep

Shift Architecture,

Rotterdam

Studio Sport

Karres en Brands

Hilversum

Urban Dating

Urban Xchange

Gulpen

Stimulerende werkomgevingen

Roos Berendsen

Den Haag

*Coöperatie Boeren, Burgers en
Bouwlui*

Lokaal

Ruimtelijk plan

Woongoed Zeeuws-Vlaanderen

Terneuzen

*De renaissance van de stad Sas
van Gent*

Het Nationale Park De Hoge Veluwe

Hoenderloo

*Beleidsvisie cultuurhistorie
Nationaal Park De Hoge Veluwe*

Vereniging Nieuw Utrecht

Utrecht

Breng de Muntsluis tot leven

Meyvliet

Den Haag

*Historische buitenplaatsen
Vlietzone*

Kennis

Audiovisuele productie

Realisering Ideeën en Projecten

Van Gasteren

Amsterdam

Nagele NU

Xela Films

Amsterdam

*Het nieuwe gezicht van Willemstad
– Curaçao*

Viverra Films

Hilversum

Reis door het Waddengebied

Interakt

Amsterdam

Nederland opnieuw bekeken

* Deze regeling bestond tot 2010

Belvedere* Afgerond

Onderzoek

Lola Landscape Architects

Rotterdam

Doe iets aan de dijken!

De Nieuwe Kijk

Leeuwarden

Nieuwe kijk op Delfts Rood in

Friesland

TU Eindhoven faculteit

Bouwkunde

Eindhoven

Religieus erfgoed in de naoorlogse

stad

OOZE

Rotterdam

De kok, de kweker, zijn vrouw en

hun buurman

Publicatie

Uitgeverij Vantilt

Nijmegen

Andela, G., Barendse, J.,

Geschiedenis en ontwerp

Tijdschrift

Oost

Holten

Oost, het tijdschrift voor ruimte en

cultuur

* Deze regeling bestond tot 2010

Organisatie

Organisatie

Het SfA erkent de Code Cultural Governance en legt publiekelijk verantwoording af in het jaarverslag en via diverse media zoals de eigen website, nieuwsbrieven en publicaties. Daarnaast heeft het SfA een systeem van evaluaties ontwikkeld, om jaarlijks de uitvoering van het beleid door middel van het subsidie-instrumentarium bij te kunnen stellen. De evaluaties betreffen het functioneren van het bestuur en de adviescommissies en de effecten van de verschillende subsidieregelingen. Jaarlijks vinden er ook publieke evaluaties plaats, gericht op de effecten van de Deelregelingen. Verslagen van deze interne en publieke evaluaties zijn (met ingang van 2010) via de website beschikbaar.

Het SfA is een zelfstandig bestuursorgaan, waarvan de organisatie is vastgelegd in de Statuten. Het bestuur wordt benoemd door het ministerie van OCW. De uitwerking van de taken en het functioneren van het bestuur, de adviescommissies, de selectiecommissie en het fondsbureau is vastgelegd in het Huishoudelijk Reglement. Bij de werving en selectie van directieleden, bestuurs- en commissieleden wordt gewerkt met vooraf opgestelde profielschetsen. Alle vacatures worden openbaar gemaakt door middel van advertenties in landelijke dagbladen, via internet en sociale media. Een vooraf ingestelde selectiecommissie adviseert het bestuur over de te benoemen bestuurs- en commissieleden. Het SfA hanteert voor bestuursleden een benoemingsperiode van twee of drie jaar, met een mogelijkheid tot herbenoeming. Leden van de adviescommissies worden benoemd voor een periode van twee jaar, met de mogelijkheid tot herbenoeming. Bestuurs- en commissieleden melden elke (neven)functie aan het bestuur. De nevenfuncties worden op de website van het SfA bekend gemaakt.

Per subsidieregeling is een adviescommissie samengesteld. De commissie adviseert over het wel of niet verlenen van een bijdrage en de hoogte van deze bijdrage. Hiervoor hanteert zij het Bijdragereglement en de specifieke criteria zoals vastgelegd in de Deelregelingen. Voor de werkwijze van de adviescommissies en voor het voorkomen van belangenverstremming zijn protocollen opgesteld. Er is een bezwaarprocedure en klachtenprocedure. Aanvragers worden hiervan op de hoogte gesteld via de website.

Het bestuur vergadert minimaal viermaal per jaar. In 2011 is het bestuur twee maal extra bijeengekomen. Deze bijeenkomsten waren geheel gericht op het toekomstige beleid van het SfA. In deze voorbereidingsfase lag de nadruk op activiteiten die voornamelijk gericht zijn op horizontale en/of verticale verantwoording, waaronder een imago- en klanttevredenheidsonderzoek en een uitvoerige evaluatie van de architectuurcentra. Het resultaat van het klanttevredenheidsonderzoek was zeer voldoende. Het SfA werd omschreven als 'zorgvuldig, prettig, transparant,

toegankelijk en sympathiek'. Bovendien zijn diverse gesprekken georganiseerd met stakeholders. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen en werkzaamheden uitgevoerd aan het Bijdragereglement en de Deelregelingen voor de invoering van het Uniform Subsidiekader per 1 januari 2012. In het verlengde hiervan hebben ook de aanvraagformulieren een wijziging ondergaan.

In verband met het bereiken van de maximale benoemingstermijnen heeft het bestuur afscheid genomen van de voorzitter Mariet Schoenmakers en bestuurslid Bjarne Mastenbroek. In de voetsporen van Mariet Schoenmakers is Roelof Bleker aangetreden als voorzitter van het bestuur. Geheel onverwachts is op 1 augustus 2011 bestuurslid Luc Vrolijk verleden.

Bij de werving van nieuwe leden is rekening gehouden met het oog op de toekomstige veranderingen in het cultuurbeleid.

Het SfA is een zelfstandig bestuursorgaan. In dit kader vereist de wet een Raad van Toezicht model. De overgang van de bestuurlijke omvorming wordt in 2012 gerealiseerd.

In juni 2011 verscheen de brief, waarin het ministerie van OCW de reeds eerder aangekondigde wijzigingen in het cultuurbeleid verder heeft uitgewerkt. Het SfA krijgt de opdracht om een nieuw cultuurfonds op te zetten, dat opereert op het grensvlak van cultuur, maatschappij en economie. De voorbereiding van deze reorganisatie heeft in 2011 plaatsgevonden. Er zijn drie nieuwe subsidieregelingen ontwikkeld. Uitgangspunt was dat het bestaande beleid in 2012 zoveel mogelijk wordt gecontinueerd. De belangrijkste wijzigingen komen voort uit:

- het stopzetten van inkomenssubsidies (generiek cultuurbeleid)
- het verminderen van overlap in de regelingen van SfA en voormalig FondsBKVB
- het enten van de nieuwe regelingen op het Bijdragereglement van het SfA

Met ingang van 1 januari 2012 heeft het SfA de subsidieregelingen op het gebied van de Bouwkunst en Vormgeving overgenomen van het FondsBKVB en de Mondriaan Stichting. Deze twee fondsen zijn met ingang van dezelfde datum gefuseerd tot een cultuurfonds dat zich richt op de beeldende kunst. Per sector is er nu één cultuurfonds. Tevens is ter voorbereiding van het nieuwe cultuurbeleid in 2011 de deelregeling Meerjarige subsidies Architectuur, Vormgeving en E-cultuur geïntroduceerd.

Organisatie

Medewerkers en Adviseurs

Fondsbureau

drs. J. (Janny) Rodermond,
directeur
drs. L. (Anneloes) van der Leun,
hoofd communicatie
A. (Ayse) Tüzen,
office manager
ir. M. (Martijn) Oskam,
coördinator
ir. T. (Tim) de Boer,
secretaris
ir. I. (Inge) de Boer,
secretaris
drs. M. (Mirjam) Hensgens,
secretaris (tot 1 januari 2012)
ir. M. (Maarten) Tas,
stafmedewerker
ir. N. (Nazanin) Hedayati,
stafmedewerker
A. (Anne) Berger,
secretariaatsmedewerker
H. (Hans) Fledderus,
secretariaatsmedewerker

Bestuur

ir. M.A.A. (Mariet) Schoenmakers,
voorzitter (tot 1 juli)
ir. R. (Roelof) Bleker,
voorzitter (vanaf 1 juli)
ir. W.J. (Wienke) Bodewes,
penningmeester
drs. N. (Nadia) Jellouli-Guachati,
secretaris
ir. B. (Bjarne) Mastenbroek (tot
1 juli)
ir. L. (Luc) Vrolijk (tot 1 juli)
drs. R. (Roelof) Balk
ir. E. van Velzen (vanaf 1 juli)

Benoemingscommissie voor de voordracht van leden van bestuur

ir. M.A.A. (Mariet) Schoenmakers
drs. N. (Nadia) Jellouli-Guachati
drs. J. (Janny) Rodermond

Selectiecommissie voor de voordracht van leden van de adviescommissies Architectuur, Internationale Projecten en Stedenbouw

drs. A. (Allard) Jolles
drs. N. (Nadia) Jellouli-Guachati
ir. M.A.A. (Mariet) Schoenmakers
drs. J. (Janny) Rodermond

Selectiecommissie voor de voordracht van leden van de Adviescommissie Jaarprogramma's

Ir. R. (Roelof) Bleker
drs. N. (Nadia) Jellouli-Guachati
drs. J. (Janny) Rodermond

Adviescommissie Basisregeling Architectuur en Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

ing. M. (Maud) Roukens,
voorzitter (tot 1 juli)
ir. M. (Madeleine) Maaskant,
voorzitter
ir. J. (Jan Willem) van Kuilenburg
ir. H. (Helena) Casanova
ir. R. (Robert) Winkel (tot 1 juli)
drs. J.J. (Jaap Jan) Berg (tot 1 juli)
J. (Julia) van Mourik (tot 1 juli)
ir. M. (Mark) Eker (tot 1 juli)
ir. S. (Samir) Bantal (vanaf 1 juli)
ir. O. Bakker (vanaf 1 juli)
C. (Christine) Dijkstra (vanaf 1 juli)
Ir. M. (Menno) Rubbens (vanaf 1
juli)

Adviescommissie Deelregeling Jaarprogramma's

ir. R. (Roelof) Bleker,
voorzitter (tot 1 juli)
Ir. T. (Tom) Frantzen,
voorzitter (vanaf 1 juli)
ir. P. (Paul) Diederens
drs. C. (Catja) Edens
drs. E. (Ernst) van der Hoeven
C. (Carien) Poissonnier

Adviescommissie Deelregeling Internationale Projecten

R. (Reijn) van der Lugt,
voorzitter (tot 1 juli)
Dipl. Ing. A. (Arzu) Ayikgezmez,
voorzitter
drs. J. (Jan-Robin) Knikker (tot
1 juli)
ir. D. (Duzan) Doepel
ir. B. (Burton) Hamfelt
E. Schindler (vanaf 1 juli)
M. Idiarte (vanaf 1 juli)

Adviescommissie Deelregeling Stedenbouw (vanaf 1 juli 2010)

E. (Edwin) Oostmeijer,
voorzitter
ir. H. (Harmen) van der Wal
ing. E. (Ellen) Marcusse
ir. R. (Robert) Broesi (tot 1 juli)
ir. K. (Kristian) Borret
ir. E. (Egbert) Stolk
ir. E. (Enno) Zuidema (tot 1 juli)
ir. H. (Hans) Thoolen (vanaf 1
januari)
ing. I. (Ingeborg) Thoral (vanaf 1 juli)
C. van der Veeken (vanaf 1 juli)

Adviseur Open Oproep Stedenbouwkundige Innovatie in Internationale Context

Ir. F. (Floris) van Alkemade

Adviseur Open Oproep Strategieën voor precieze, programmatische stedenbouw

Ir. P. (Paul) Gerretsen

Bestuursverslag

Bestuursverslag

Beleidsmatige en financiële context

Het beleidsplan 2009-2012 draagt als titel: *Een cultuur van ruimte maken II, Imago en Realiteit*. Om de positie van de ontwerpende disciplines in economisch zware tijden te versterken en werkwijzen te vernieuwen, heeft het fonds in deze beleidsperiode ingezet op onderzoek ter ondersteuning van de innovatie en op versterking van de ontwerppraktijken. Het agenderen van actuele maatschappelijke vraagstukken en het begeleiden en presenteren van ontwerpend onderzoek hebben zich ontwikkeld tot een omvangrijk werkterrein. Met het driejaarlijkse stimuleringsprogramma stedenbouw, dat het fonds in opdracht van het ministerie van OCW uitvoert, krijgt deze werkwijze nu ook voet aan de grond binnen de stedenbouw. Het fonds is er in geslaagd om voor € 19.549.802 aan projecten te ondersteunen. Dat is een stijging van meer dan drie miljoen euro ten opzichte van 2010. Gemiddeld lag de subsidiebijdrage op 27%. Daarmee blijft de cofinanciering gemiddeld boven de 70%. De gezamenlijke architectuurcentra en de internationale projecten, beide voornamelijk gericht op publieksactiviteiten, zijn de koplopers bij het organiseren van cofinanciering. Maar opvallend is dat veel ontwerpers erin slagen om nog steeds voldoende draagvlak te organiseren voor het verrichten van ontwerpend onderzoek (50% cofinanciering). Dit is opmerkelijk omdat een aanzienlijk aandeel van de projecten wordt uitgevoerd door jonge bureaus. Een duidelijke trend in alle subsidieregelingen is de opkomst van specifieke, locatiegebonden bottom-up projecten, gericht op vraagstukken uit de alledaagse realiteit. Het fonds ondersteunt daarnaast actief de internationale kennisuitwisseling, om te voorkomen dat de aandacht voor lokale vraagstukken voorbij gaat aan methoden en oplossingen die elders reeds zijn ontwikkeld. Uit de verschillende evaluaties die het fonds in de afgelopen twee jaar heeft uitgevoerd blijkt dat de inzet op ontwerpend onderzoek de kennisontwikkeling binnen de disciplines versterkt. Bovendien vergroten ontwerp bureaus hun netwerk door het verrichten van dit onderzoek. Daarmee verbreden zij ook hun markt en versterken zij de kans op specifieke opdrachten. Omdat de resultaten van het onderzoek publiek gemaakt worden, leidt deze werkwijze tot kennisverbreding en kennisverdieping voor de gehele ontwerpsector. Uitvoering van het beleidsplan 2009-2012 vraagt in de komende periode vooral om het verder uitdiepen van methodiekontwikkeling bij ontwerpend onderzoek, het versterken van internationale uitwisseling, het stimuleren van analyse en reflectie en het bijdragen aan de vernieuwing van de professionele kennisinfrastructuur.

Reorganisatie fondsen

Met ingang van 1 januari 2012 is de reorganisatie van de cultuurfondsen afgerond. Per sector is er nu één cultuurfonds. Het Sfa heeft de subsidieregelingen op het gebied van de Bouwkunst en Vormgeving overgenomen van het FondsBKVB en de Mondriaan Stichting. Deze twee fondsen zijn met ingang van dezelfde datum gefuseerd tot een cultuurfonds, dat zich richt op de beeldende kunst.

De voorbereiding van deze reorganisatie heeft in 2011 plaatsgevonden. Er zijn drie nieuwe subsidieregelingen ontwikkeld. Uitgangspunten daarbij was dat het bestaande beleid in 2012 zoveel mogelijk wordt gecontinueerd.

De belangrijkste wijzigingen komen voort uit:

- het stopzetten van inkomenssubsidies (generiek cultuurbeleid)
- het verminderen van overlap in de regelingen van Sfa en voormalig FondsBKVB - het enten van de nieuwe regelingen op het Bijdragereglement van het Sfa

Daarnaast zijn twee regelingen, die in samenwerking met het Mediafonds worden uitgevoerd, gecontinueerd. De uitbreiding omvat in totaal vijf regelingen gericht op talentontwikkeling vormgeving en bouwkunst, vormgeving (ook internationaal), gaming en videoclips. In 2012 is voor de uitvoering van deze regeling 4.2 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Dit bedrag is in de jaarrekening opgenomen als vordering op OCW voor nog te verlenen subsidies in 2012. Voor de uitvoering van de werkzaamheden behorende bij deze regelingen zijn met ingang van 1 januari 2012 vier personeelsleden van FondsBKVB overgenomen.

In 2012 zal de werking van de verschillende regelingen worden geëvalueerd. Er zal een nieuw instrumentarium komen, rekening houdend met het gewijzigde cultuurbeleid.

Een nieuw cultuurstelsel

In juni verscheen de brief, waarin het ministerie van OCW de reeds eerder aangekondigde wijzigingen in het cultuurbeleid verder heeft uitgewerkt. Het Sfa krijgt de opdracht om een nieuw cultuurfonds op te zetten, dat opereert op het grensvlak van cultuur, maatschappij en economie. Hierdoor is het mogelijk om de werkwijze, die ontwikkeld is voor het ontwerpend onderzoek binnen de architectuur en stedenbouw, verder te verdiepen en te verbreden. In 2013 zal ook het domein van de e-cultuur deel uitmaken van het werkterrein van het nieuwe cultuurfonds, dat een spilfunctie vervult binnen de creatieve industrie.

De aankondiging van het beleid voor de creatieve industrie heeft tot veel positieve reacties geleid. Opvallend is dat het Advies van het Topteam voor de Creatieve Industrie veel meer impact heeft op de opinievorming, dan het Advies van de Raad voor Cultuur.

Ter voorbereiding van het nieuwe cultuurbeleid is in 2011 de deelregeling Meerjarige subsidies Architectuur, Vormgeving en E-cultuur geïntroduceerd. In dat kader zijn ondermeer gesprekken gevoerd met de huidige BIS-instellingen uit deze sectoren. Binnen deze regeling kunnen subsidies worden aangevraagd voor tweejarige programma's. Er zijn geen budgetten geormerkt voor de verschillende sectoren. Instellingen die in het verleden hebben bewezen een samenhangend activiteitenprogramma te kunnen uitvoeren binnen deze sectoren, op (inter-)nationaal niveau onderscheidend zijn en minimaal 20% eigen inkomsten genereren, kunnen een aanvraag indienen. De besluitvorming over de eerste ronde vindt plaats in 2012. Voor de uitvoering van deze

regeling is in de meerjarenbegroting jaarlijks een bedrag van 3 miljoen euro opgenomen.

Financiën

De uitvoering van het beleidsplan 2009-2012 verloopt conform begroting. Binnen het kader van de generieke bezuinigingen op het cultuurbeleid is het budget voor Architectuur in 2011 met een bedrag van € 48.755 verminderd en het budget van Stedenbouw met een bedrag van € 44.000. Dit heeft geen ingrijpende gevolgen voor de bedrijfsvoering. In de bespreking van de jaarrekening en het bestuursverslag over 2010 is door het ministerie van OCW aangedrongen op het terugbrengen van de overhead van 13% naar 10%. In 2011 bedroeg de overhead over de totale organisatie 10,7% (SfA 11,5% en DutchDFA 9%). Het fonds bestaat uit 12,5 fte, waarvan er 3,3 ten laste van DutchDFA komen. Een deel van de personeelskosten komt voort uit de verbreding van het werkterrein van het fonds.

De voorbereidende werkzaamheden gaan vooraf aan de jaren waarin OCW de budgetten voor de uitvoering van het beleid verleent. In de komende jaren zullen budget en werkdruk beter met elkaar overeenkomen en daalt de overhead naar verwachting naar 10%.

In december heeft het bestuur in een brief aan OCW laten weten dat in 2012 extra kosten zullen moeten worden gemaakt in verband met de opzet van het nieuwe cultuurfonds. Het bestuur vraagt om een bedrag van € 679.810 te mogen aanwenden uit het bestemmingsfonds OCW.

Kwantitatieve gegevens

Verstekte subsidies: € 5.248.494

Ingediende aanvragen: 417

In behandeling genomen aanvragen: 385

Aantal verleningen: 221

Gemiddeld bedrag : € 23.749

Gemiddelde kosten totale project: € 88.461

Gemiddelde bijdrage SfA: 27%

Totaal bedrag aan investeringen in door SfA gesubsidieerde projecten: € 19.549.802

Toelichting

Het aantal verleningen is gestegen van 198 in 2010 naar 221 in 2011. De stijging komt bijna geheel ten laste van het stimuleringsprogramma stedenbouw.

Architectuur

projecten en jaarprogramma's 156

2009-2012
verleend in 2011

14.645.096
3.370.257

Het subsidiesysteem van het SfA bestaat uit een Bijdrageregulement waarop meerdere deelregelingen geënt zijn. Deelregelingen kunnen gericht zijn op het bereiken van specifieke doelstellingen, zoals het bevorderen van ontwerpend onderzoek. Maar zij kunnen ook gericht zijn op een specifieke doelgroep, zoals de architectuurcentra. Het instrumentarium is effectief voor het realiseren van beleidsdoelstellingen. Eventueel kan het bestuur budgetten oormerken en de adviescommissies prioriteiten opleggen bij de beoordeling van aanvragen.

Deelregeling Onderzoek & Ontwerp

projecten 41

geormerkt in 2011: min.
verleend in 2011

875.000
907.531

In 2010 is een evaluatie uitgevoerd, gericht op de resultaten. Deze deelregeling trekt het hoogste percentage nieuwe aanvragers aan: ruim 60% van de gehonoreerde projecten is afkomstig van nieuwe aanvragers. Aanvragers zien graag dat het fonds nog meer de rol van coach en platform op zich neemt. Er is behoefte aan begeleiding bij het opstellen van onderzoeksplannen, feedback tijdens de uitvoering en aan de platformfunctie voor presentaties en debatten na afronding van een onderzoek. Het fondsbureau heeft de begeleiding van teams in 2011 geïntensiveerd, de platformfunctie verbeterd en een start gemaakt met het verdiepen van onderzoeksmethoden.

Deelregeling Jaarprogramma's

jaarprogramma's	39
aanvullende projecten	15

geoormerkt in 2011: max.
verleend in 2011

1.100.000
1.307.610

Het aantal aanvragen en verleningen is stabiel. De bijdrage van het fonds aan de uitvoering van de jaarprogramma's bedraagt gemiddeld 18% van de projectkosten. De centra slagen erin een stevige cofinanciering te realiseren. Volgens de adviescommissie stijgt de kwaliteit en professionaliteit van de centra. Een extern bureau heeft de werking van de deelregeling jaarprogramma's geëvalueerd, ter voorbereiding van de nieuwe beleidsperiode.

Uit het onderzoek blijkt dat de centra het fondsbureau open en servicegericht vinden, maar de adviescommissies te streng. Verder bestaat er bij een deel van de centra behoefte aan meer begeleiding en feedback vanuit het fondsbureau. Er zijn twee bijeenkomsten georganiseerd voor alle centra, ondermeer om de resultaten van het evaluerend onderzoek en de veranderingen in het cultuurbeleid te bespreken. Een grote zorg bij de meeste centra is de onzekerheid over de toekomstige financiering door gemeenten en private partijen.

Deelregeling Internationale Projecten

projecten	22
-----------	----

begroot in 2011
verleend in 2011

400.000*
329.430

In 2011 zijn de internationale projecten geëvalueerd. Hier-voor is ondermeer een druk bezochte publieke bijeenkomst georganiseerd. Met name de grote, internationaal opererende bureaus lieten weten dat deelname aan prestigieuze manifestaties nog steeds subsidie vergt. Deze dekt slechts een klein deel van de totale kosten. Deelname aan biënnales en dergelijke is alleen lonend als de activiteit is ingebed in een goed doordachte marketingstrategie die op lange termijn opdrachten oplevert. Ook kwam aan de orde dat het verrichten van internationaal onderzoek kennis en ervaring oplevert, maar dat het opzetten ervan complex is. Internationalisering wordt door de meeste bureaus niet gezien als de oplossing voor de slinkende opdrachten in eigen land. Het uitvoeren van werk in andere landen is arbeidsintensief en vergt een investering, die de meeste bureaus niet kunnen opbrengen. Er is weinig uitwisseling tussen de bureaus die al jarenlang volledig zijn geïnternationaliseerd en de overige ontwerppraktijken.

Het fonds onderschrijft dat het belangrijk is om gedurende langere tijd de aandacht te richten op nauwkeurig geselecteerde landen. In 2011 was er, binnen het kader van het samenwerkingsverband van de cultuurfondsen, speciale aandacht voor Brazilië en Turkije. Ter verkenning van de mogelijkheden in de Arabische wereld heeft het SfA bijgedragen aan een tentoonstelling over Nederlandse architectuur in Casablanca. Deze maakte deel uit van een parallelprogramma bij een tweemaaljaarlijks Afrikaans symposium over de Afrikaanse stad.

* waarvan € 270.250 uit HGIS-budget

Bestuursverslag Architectuur

Basisregeling

projecten	39
begroot in 2011: max. verleend in 2011	1.100.000 825.686

Documentaires, manifestaties, publicaties en tijdschriften zijn in 2011 met deze regeling ondersteund. Meer dan de helft van dit budget, € 491.433, is besteed aan publicaties. Daarnaast zijn tijdschriften ondersteund voor totaal € 49.500. De verkoop van publicaties neemt af, waardoor gespecialiseerde uitgeverijen gedwongen zijn te stoppen met hun werkzaamheden. Hiermee verdwijnt een belangrijke schakel in het vastleggen en overdragen van kennis; ook internationaal.

Bestuursverslag Stedenbouw

Stedenbouw

projecten programma's	59 6
begroot verleend	1.600.000 1.878.237

De samenwerking tussen ontwerp, opleidingen en praktijk is in 2011 versterkt. Het programma gericht op het ontwerpen aan de veiligheid van kust wordt gecontinueerd in samenwerking met de TU Delft. Daarnaast zijn er drie nieuwe programma's gestart in samenwerking met ontwerpopleidingen. Deze richten zich op stedenbouw voor het landelijke gebied, energietransitie en alternatieve vormen van stadsontwikkeling. Ontwerpbureaus nemen meer dan de helft van de projecten voor hun rekening. Zij nemen het voortouw in de zoektocht naar nieuwe vormen van stedelijke ontwikkeling. In haar evaluatie merkt de adviescommissie op dat de kwaliteit van de aanvragen toeneemt. Dit komt ook tot uiting in het aantal gehonoreerde aanvragen. Het jaarbudget is overschreden, maar er is voldoende budget beschikbaar binnen het driejarige stimuleringsprogramma. Opvallend is dat de gemiddelde bijdrage van het fonds ook hier laag is, namelijk 31%. De aanvragers slagen er dus in andere partijen - met name opdrachtgevers - te betrekken bij de projecten. Om de internationale kennisuitwisseling op het gebied van de stedenbouw te bevorderen heeft het fonds een open oproep uitgeschreven, waaruit drie onderzoeksprojecten zijn voortgekomen.

Bestuursverslag

Dutch Design Fashion Architecture (DutchDFA)

Voor dit tijdelijke stimuleringsprogramma (2009-2012) voor de internationalisering van Nederlands design, mode en architectuur, ontvangt SfA de opdracht van de ministeries van OCW, ELI en BZ, die het programma met totaal € 12 miljoen financieren. Partners in de ontwerpsector, verenigd in de Regiegroep DutchDFA, voeren het programma uit, hierbij ondersteund door het DutchDFA programma-bureau als tijdelijk onderdeel van de SfA organisatie. Het programma voert zijn eigen administratie. Ultimo 2011 is nog € 3,37 miljoen te besteden.

Tussentijdse evaluatie

Op verzoek van de financierende ministeries, die hiervoor de vragen formuleerden, voerde bureau Berenschot begin 2011 een midterm review uit. De belangrijkste conclusies:

- *Positionering*: de multidisciplinaire aanpak werkt, een verbindend verhaal positioneert Nederlands ontwerp onderscheidend in de focuslanden, met hogere kwaliteit en meer kennis van zaken dankzij bundeling van krachten en inhoudelijke kennis.
- *Vraaggestuurd*: het programma werkt vraaggestuurd en speelt in op urgenties in de gekozen focuslanden; hiermee draagt DutchDFA bij aan een duurzame samenwerking tussen betrokken partijen uit de DFA disciplines en de betreffende landen.
- *Samenwerking*: voor de realisatie van het programma werken sectorinstellingen, brancheverenigingen en ministeries samen; de projecten voldoen aan de crosssectorale doelstellingen en de doelstelling van samenwerking; culturele, economische en diplomatieke agenda's groeien naar elkaar toe.
- *Disciplineren*: het programma dwingt partijen binnen de culturele sector na te denken over samenwerking, zowel in het buitenland als in Nederland; van buiten naar binnen zorgt het voor krachtenbundeling, ook bij de ministeries.

Het rapport noemt als aandachtspunten voor de tweede helft van het programma:

- zorgen voor *overdracht* van kennis en netwerken tussen betrokkenen;
- *meting* van effecten en resultaten aanscherpen in meetinstrumenten en verslaglegging;
- meer nadruk op *ondernemen*, volgend op positionering en netwerkbouw;
- *thematische aanpak* verder uitwerken als verbinding tussen cultuur en ondernemen, tussen lokale vraag en Nederlands aanbod op lange termijn.

Wijzigende context

Nederlandse ontwerpers hebben het in 2011 zwaar door de voortdurende economische crisis. Kansen liggen in verre opkomende economieën, maar ontwerpers hebben minder slagkracht om hiervan gebruik te maken. Dat maakt krachtenbundeling ter versterking van hun internationale positie allen maar belangrijker. In 2011 krijgt deze zijn beslag

in nieuwe verbindingen van organisaties en budgetten. Het Nederlands Architectuurinstituut, Premisela en Virtueel Platform bereiden dat jaar hun fusie voor. De Federatie voor de Creatieve Industrie positioneert zich als vertegenwoordiger van de beroeps- en brancheorganisaties. Het (voormalige) FondsBKVB en Mondriaan Fonds dragen hun budgetten voor vormgeving, mode en architectuur eind 2011 over aan SfA. Dat jaar wordt de creatieve industrie benoemd tot een van de tien topsectoren van de Nederlandse economie. Het Topteam voor deze sector adviseert ELI voorjaar 2012 over de internationalisering van deze sector.

Activiteiten

Het jaarplan 2011 is grotendeels uitgevoerd, al kwam het programma in nieuw focusland Turkije langzaam op gang. Voor 'Internationalisering in Nederland' en overdracht van kennis en netwerken vonden evenementen, workshops en bezoekersprogramma's plaats. Hoofddijnen van het DutchDFA programma, typerend voor de gebundelde aanpak, zijn in 2011 in China, India en Duitsland goed neergezet: de reizende multidisciplinaire tentoonstelling die met aansluitende randprogramma's en zakendelegaties netwerkbouw en ondernemerschap stimuleert; het ontwerpend onderzoek dat op grond van relevante lokale thema's ontwerpers, opdrachtgevers en overheden uit meerdere landen verbindt; en de directe, dagelijkse, lokale ondersteuning van het internationaal ondernemerschap van ontwerpers in de focuslanden door Dutch Design Workspaces en Desks. Programmabureau DutchDFA besteedde extra aandacht aan aanscherping van doelstellingen en resultaatmeting bij projecten.

Bestuursverslag

Programma's, opdrachten en projecten

In het derde jaar van de vierjaarlijkse beleidscyclus is veel aandacht besteed aan evaluaties en stakeholdergesprekken ter voorbereiding van het nieuwe beleidsplan. Onder architecten, stedenbouwers en landschapsarchitecten is het vinden van goede opdrachtgevers het grootste probleem. Strategieën om uit de impasse te komen omvatten het verkennen van nieuwe niches in de markt, het uitbreiden van de dienstverlening en het verbreden van het internationale werkteerrein met name in Europa en in mindere mate Azië. In de uitvoering van het beleidsplan 2009-2012 neemt het flankerend programma van de driejarige stedenbouwregeling qua tijd en aandacht een belangrijke positie in.

Stedenbouw

Bij de uitvoering van het jaarlijkse, landelijke symposium heeft het SfA een groot aantal architectuurcentra en de stedenbouwopleidingen betrokken. Centraal thema was het veranderende opdrachtgeverschap over stad en landschap. Het druk bezochte symposium vond plaats in Amersfoort, waar de omslag van grootschalige gebiedsontwikkeling naar kleinschalige bottom-up ontwikkeling ter plekke kon worden bestudeerd. Tijdens het symposium verschenen twee publicaties, die gezamenlijk de stand van zaken in de stedenbouw in beeld hebben gebracht. MAP01 presenteert aan de hand van interviews met stedenbouwkundigen een beeld van een zeer gefragmenteerde praktijk, zonder duidelijk profiel. Bovendien ontbreekt het aan een infrastructuur voor het ontwikkelen en uitwisselen van kennis en ervaring. MAP02 is gebaseerd op onderzoek van zeventien architectuurcentra. Zij hebben in eigen stad en regio de stand van zaken in de stedenbouw beeld hebben gebracht. Een dominant thema is het ontbreken van voldoende deskundigheid en regie bij de ruimtelijke ontwikkeling in stad en regio.

In het verlengde van deze inventarisaties ligt het onderzoek naar de bijdrage van de landschapsarchitectuur aan de (toekomstige) stedenbouw. DS Landschapsarchitecten heeft een inventarisatie gemaakt van gerealiseerde plannen en negen landschapsarchitecten geïnterviewd. Ter begeleiding van het onderzoek heeft het SfA drie expertmeetings georganiseerd. Gedurende de looptijd van het onderzoek daalde de werkgelegenheid onder de landschapsarchitecten sterk, waardoor het perspectief op de toekomst snel verandert. Het onderzoek wordt in 2012 afgesloten met een symposium. Het bevorderen van de kwaliteit van de architectuurkritiek is een continu aandachtspunt van het SfA. Binnen het kader van het stedenbouwprogramma is een masterclass stedenbouwkritiek georganiseerd, waarvoor veel belangstelling was. De masters waren: Tracy Metz, Koos Bosma, Husnu Yegenoglu en Jelte Boeijenga. Zij vertegenwoordigen verschillende posities van auteurs.

Onderzoek & Ontwerp

In de publicatie van de resultaten van ontwerpend onderzoek is veel aandacht besteed aan stedenbouwkundige onderwerpen.

Modelmatige oplossingen voor het verbeteren van de regionale infrastructuur werden gepresenteerd en bediscussieerd tijdens een symposium in Arnhem. Zandbelt & Van den Berg hebben deze thematiek onderzocht in een reeks van onderling verschillende regio's, die in een halve cirkel rondom de Randstad liggen. Bij het symposium verscheen Lay-out #13 – *Mid-Size Utopia. Ontwerperconcept voor dynamische stedelijke regio's*.

In samenwerking met Fietsberaad NL is het symposium Van A naar F georganiseerd over de aanleg van fietssnelwegen ter voorkoming van files, veroorzaakt door regionaal woonwerkverkeer. Bij het symposium verscheen Lay-out #14 – *Van A naar F. Onderzoek, ontwerp en inspiratie voor snelle fietsinfrastructuur*.

Een derde symposium had betrekking op stadslandbouw, in samenwerking met Eetbaar Rotterdam en Paul de Graaf. In zijn onderzoek *Ruimte voor Stadslandbouw in Rotterdam* identificeert hij kansrijke typen van stadslandbouw en brengt hij in kaart waar de kansen liggen voor vormen van stadslandbouw in de Maasstad. Het rapport is in ontvangst genomen door Alexandra van Huffelen, wethouder Duurzaamheid, Binnenstad en Buitenruimte. Bij het symposium verscheen Lay-out # 18 – *Ruimte voor stadslandbouw. Eetbaar Rotterdam in kaart*. Tegelijk verscheen ook Lay-out # 17 – *Eiland IJsselmonde. Nieuwe vormen voor oude dijken*, een onderzoek van LOLA Landschapsarchitecten.

Talentontwikkeling

In samenwerking met de corporaties Haag Wonen, Com-Wonen, Mitros en Portaal is een prijsvraag voor jonge ontwerpteams afgerond. Doel was om het onderhoud van wijken uit de jaren zeventig en tachtig te agenderen als ontwerpogave en multidisciplinaire teams hier aan te laten werken. Bij de prijsuitreiking in Capelle aan de IJssel verscheen een publicatie.

Het fonds begeleidt actief (jonge) teams bij het opzetten van projecten en onderzoek. Regelmatig organiseert het fonds kleine meetings, waarbij teams die aan vergelijkbare thema's werken, kennis en ervaring kunnen delen.

Internationalisering

Omdat internationalisering begint in eigen land, bestaan er binnen alle regelingen mogelijkheden voor internationale uitwisseling. De regeling Internationale Projecten is vooral benut voor presentaties en manifestaties in het buitenland. Binnen het gezamenlijke fondsenprogramma gericht op Brazilië is een uitwisseling tussen Arcam en de stad Recife ondersteund. Vooruitlopend op het nieuwe cultuurbeleid heeft het fonds speciale aandacht besteed aan het opbouwen van contacten met Marokko en Turkije. Veel ontwerpers richten zich voor het vergroten van hun werkteerrein allereerst op de Europese markt. Vanuit Vlaanderen is er een continue interesse voor uitwisseling van kennis en ervaring. In voorbereiding is een programma in samenwerking met het Vlaams Architectuur Instituut.

Bestuursverslag Prestatieafspraken

Architectuur van onderwijsgebouwen.

Het SfA heeft deel uitgemaakt van het Netwerk Gebouwen voor kinderen. Tijdens de slotbijeenkomst van dit netwerk zijn de resultaten van twee onderzoeken gepresenteerd. Lay-out #15 – *Duurzame school*. Verkenning van een nieuw schooltype. Lay-out # 16 – $1+1=3$. Op zoek naar de meerwaarde van brede scholen.

Architectuur van zorggebouwen

In 2011 is de tweede ronde van de Hedy d'Ancona-prijs van start gegaan. Georganiseerd in samenwerking met TNO en ondersteund door het ARBM en het ministerie van VWS. Aan de prijs is een website gekoppeld; er zijn 101 projecten ingezonden, die heel divers van programma en karakter zijn.

Communicatie

Alle communicatieactiviteiten zijn uitgebreid. Wel is de prioriteit verschoven naar het optimaal benutten van digitale media. De nieuwsbrief verschijnt frequenter en de website omvat ondermeer een kalender met gesubsidieerde evenementen, tentoonstellingen, presentaties, debatten etc. De serviceverlening is verbeterd en de toelichtingen voor het aanvragen van subsidie zijn uitgebreid met ondermeer een instroomschema. Speciale aandacht vergt de archieffunctie van de website; alle gesubsidieerde projecten zijn hier terug te vinden. Bovendien is een begin gemaakt met de thematische ordening van projecten. Dit digitale archief draagt bij aan de kennisopbouw van de ontwerpende disciplines. Ter bevordering van de internationalisering is de Engelstalige website uitgebreid.

Aan alle prestatieafspraken is voldaan. Op de verslaglegging is controle toegepast. In het activiteitenverslag, dat op de website van het SfA wordt geplaatst, is de verslaglegging van de prestatieafspraken opgenomen.

Bestuursverslag

Organisatie

Fondsbureau

In het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode was de organisatie verjongd en tegelijk geprofessionaliseerd. Met een hands-on aanpak is in 2011 veel werk verzet ter voorbereiding van de uitvoering van het nieuwe cultuurbeleid. Het personeelsbestand van SfA is slechts lichtelijk gestegen van 9 naar 9.2 fte. De personeelslasten zijn toegenomen met ruim 74.500 euro ten opzichte van 2010.

Er is een nieuwe medewerker in dienst gekomen bij DutchDFA.

Het huurcontract, dat liep tot 1 januari 2013, is met ingang van 1 januari 2012 verlengd tot en met 31 december 2017. De gunstige bereikbaarheid van het SfA en de efficiënte kantoorinrichting zijn doorslaggevend geweest voor het verlengen van het huurcontract, waarvan de huurprijs met ingang van 2012 zal dalen met 10%.

De lichte stijging in de totale materiële beheerslasten bestaat voornamelijk uit de kosten van evaluerend onderzoek en stakeholderbijeenkomsten. In opdracht van het fonds heeft Vinken en Van Kampen een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van het fondsinstrumentarium voor het functioneren van de architectuurcentra en een algemeen onderzoek naar de tevredenheid van aanvragers. De meeste respondenten geven het fonds een 8; met inbegrip van afgewezen aanvragers een 7. De werkwijze van het fondsbureau wordt omschreven als 'zorgvuldig, prettig, transparant, goed benaderbaar, sympathiek'. Kritiek betreft vooral het vele papierwerk en de bureaucratische formulering van de adviezen.

Advisering

In totaal waren bij het toekennen van subsidies 38 adviseurs betrokken, verdeeld over vijf commissies. Adviescommissieleden worden publiek geworven op basis van vooraf door het bestuur goedgekeurde profielen. De commissieleden worden voor twee jaar benoemd, met de mogelijkheid tot herbenoeming. De adviescommissies en de voorzitter volgen bij hun werkzaamheden een protocol, waarin ondermeer het voorkomen van belangenverstrengeling is geregeld.

Cultural Governance

Het bestuur onderschrijft de code Cultural Governance en ziet toe op de naleving ervan. Het fonds legt publieke verantwoording af via de website, nieuwsbrieven en publicaties. Het digitale jaarverslag 2011 omvat een introductie (met een twintigtal uitgelichte en geïllustreerde projecten) en een compleet jaaroverzicht. Verder organiseert het fonds symposia, expertmeetings en evaluatie- en presentatiedagen, waarvoor stakeholders worden uitgenodigd. Een effect van deze intensieve communicatie is dat het percentage nieuwe aanvragers boven de 50% ligt. Met de inzet van social media hoopt het fonds haar bereik nog verder te vergroten.

De samenstelling van het bestuur is in 2011 gewijzigd.

In verband met het bereiken van de maximale benoemings-termijn zijn de voorzitter en twee van de leden vervangen.

Bij het vaststellen van de profielen voor de nieuwe, publiek

geworven bestuursleden is rekening gehouden met de positie van het fonds in het nieuwe cultuurstelsel. Bovendien zijn niet alle vacatures vervuld omdat het SfA in 2012 overstapt naar een Raad van Toezicht. Het bestuur heeft in 2011 een zelfevaluatie uitgevoerd: er is geconcludeerd dat er geen afwijkingen zijn aangetroffen ten aanzien van de Cultural Governance. De nevenfuncties van bestuur- en adviescommissieleden zijn op de website vermeld. Ook verslagen van interne en publieke evaluaties zijn met ingang van 2011 op de website geplaatst.

Het bestuur heeft in twee extra vergaderingen aandacht besteed aan de ernstige economische situatie in de ontwerp- en bouwsector en aan de toekomstige rol van het fonds. Positief is het bestuur over de verbreding van het fonds met Vormgeving en E-cultuur en de opdracht om een nieuw type cultuurfonds te ontwikkelen, dat zich beweegt op het grensvlak van cultuur, maatschappij en economie.

In een bijeenkomst van de voorzitters van de Raden van Toezicht en Besturen van alle cultuurfondsen is de invulling van de bestuurlijke en juridische bevoegdheden, met betrekking tot het toezichthoudend proces in relatie tot het ministerie van OCW, onderwerp van gesprek geweest. Op basis hiervan hebben de gezamenlijke voorzitters een brief aan de staatssecretaris gestuurd, om hierin het belang te benadrukken van een heldere verdeling van taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van de voordracht en benoeming van bestuurders/directieleden en de goedkeuring van subsidieregelingen.

Samenstelling bestuur

ir. M.A.A. Schoenmakers *voorzitter*, (benoemd tot 1 juli 2011)

ir. R.W. Bleker, *voorzitter* (benoemd vanaf 1 juli 2011)

ir. W.J. Bodewes *penningmeester* (benoemd tot 1 juli 2013)

ir. N. Jellouli-Guachati *secretaris* (benoemd tot 1 juli 2012)

ir. L. Vrolijk (benoemd tot 1 juli 2012)

ir. B. Mastenbroek (benoemd tot 1 juli 2011)

drs. R. Balk (benoemd tot 1 juli 2012)

ir. E. van Velzen (benoemd vanaf 1 juli 2011)

Directie:

drs. J. Rodermond, directeur

Rotterdam, 2 april 2012

ir. R.W. Bleker, *voorzitter* bestuur Stimuleringsfonds voor Architectuur

Prestatieafspraken

Prestatieafspraken Beleid

Prestatie (inspannings- of resultaatsafpraak)

Verantwoording 2011

INTERNATIONALISERING

1. Verhoging van het budget voor internationale kennisuitwisseling in 2009-2012 tot € 280.000.
2. Verruimen van de beoordelingscriteria zodat projecten met een internationale samenstelling of scope, die in NL plaatsvinden, voor subsidie in aanmerking komen.
3. Versterken van samenwerking met succesvolle partners, door meerjarige programma's op te zetten (indien HGIS-budget in 2010-2012 substantieel wordt verhoogd).
4. Afstemming jaarplannen met het NAI en het DDFA programma.

- Gerealiseerd.
- Gerealiseerd. Het bestuur heeft bij de Basisregeling en bij de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp internationaal spiegelen als prioriteit benoemd. Ook bij de Deelregeling Stedenbouw is internationale uitwisseling een van de doelstellingen. Om dit aan te moedigen is in 2011 een Open Oproep uitgeschreven voor internationale onderzoeksvoorstellen. In 2011 heeft het SfA projecten met een internationaal karakter geëvalueerd. De evaluatie bestond uit een kwantitatieve analyse en een publieke bijeenkomst.
- Het HGIS-budget is niet substantieel verhoogd. Het SfA heeft wel Turkije, Brazilië en Marokko als prioriteitslanden benoemd. In het kader hiervan heeft het fonds een tentoonstelling bij de conferentie African Perspectives in Casablanca/Marokko ondersteund. Via de subsidieregeling is een project van Aedes Berlijn gehonoreerd.
- Afstemming vindt plaats met de cultuurfondsen, ministeries, ambassades en architectuurinstellingen. Er zijn meerdere (sector)overleggen geweest en er is afstemming met DDFA, ondermeer via het bestuur. Daarnaast is er correspondentie met de ambassades en gaan stafmedewerkers naar terugkomdagen ambassadepersoneel.

INNOVATIE

1. Introductie van een nieuwe subsidie categorie 'best practices', bedoeld om voorbeeldig en innovatief opdrachtgeverschap te documenteren, analyseren en bekendheid te verlenen. Jaarlijks 50.000 euro beschikbaar m.i.v. 2009.
2. Instellen van een tweejaarlijkse prijs voor voorbeeldig en innovatief opdrachtgeverschap in de zorg in samenwerking met het Atelier van de Rijksbouwmeester en het Kenniscentrum Zorg en Bouw. Start 2009/uitreiking 2010.

- In 2011 is de prijsvraag 'groot onderhoud als culturele opgave' afgerond. Samen met vier corporaties heeft het SfA zich ingespannen om deze opgave te agenderen, de methoden en strategieën te verkennen en opdrachtgevers voor deze opgave te interesseren. Daarnaast komt de rol van de opdrachtgever duidelijk aan bod in de aanvragen bij de Deelregeling Stedenbouw. Dit vormde ondermeer het thema van een symposium in de ZEEP-fabriek.
- Gerealiseerd. In 2011 is de tweede editie gelanceerd met een oproep voor het inzenden van projecten. Dit heeft 101 inzendingen opgeleverd.

PARTICIPATIE

Organiseren Open Oproep om nieuwe vormen van collectief opdrachtgeverschap te organiseren, documenteren en analyseren.

– Participatie, bottom up projecten en collectief opdrachtgeverschap komt in veel aanvragen terug, vooral binnen de Deelregeling Stedenbouw.

In 2011 heeft het SfA een oproep uitgezet in het netwerk van architectuurcentra om deze opgave verder te onderzoeken en te verdiepen. Dit heeft geresulteerd in 13 geselecteerde voorstellen.

EXCELLENTIE

1. Introductie van een nieuwe deelregeling gericht op het bevorderen van innovatief onderzoek, waarvoor jaarlijks minimaal € 500.000 geoordeeld is; periode 2009-2012.

– Voor de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp is een bedrag van minimaal € 875.000 geoordeeld. In 2011 is een bedrag van € 907.531 aan subsidie in deze categorie regeling verleend. Bovendien is in 2010 de Deelregeling Stedenbouw geïntroduceerd. Hierin is nog eens een bedrag van € 1.134.584 aan onderzoek verleend.

2. Minimaal twee maal per jaar uitschrijven van een Open Oproep gericht op ontwerpend onderzoek naar urgente architectonische en ruimtelijke vraagstukken.

– In 2011 is één Open Oproep uitgeschreven bij de Deelregeling Stedenbouw om internationale spiegeling op stedenbouwkundige vraagstukken te agenderen. In totaal zijn vijf voorstellen gehonoreerd. In 2010 zijn drie open oproepen uitgeschreven.

ONDERNEMERSCHAP

1. Het organiseren van een workshop programmering, versterken samenwerkingsverbanden en uitbreiden cofinanciering voor lokale architectuurcentra.

– Gerealiseerd. Het SfA heeft een voorlichtingsbijeenkomst voor de architectuurcentra georganiseerd. Daarnaast zijn zij betrokken geweest bij een oproep voor voorstellen naar bottom-up initiatieven, waardoor ze ook nieuwe partnerships zijn aangegaan.

2. Het herijken van het subsidiesysteem met betrekking tot de publicaties van uitgeverijen.

– De prioriteit voor kennisoverdracht, bijvoorbeeld door middel van publicaties. Daarnaast hebben uitgeverijen te kampen met een afname in de vraag naar boeken. Het aantal aanvragen voor publicaties is mede hierdoor ook verder gedaald.

DIVERSITEIT

1. Het SfA monitort 'diversiteit' binnen de gehonoreerde aanvragen en voert een tweejaarlijkse analyse uit op de resultaten.

– In 2011 heeft het SfA bijgedragen aan een tentoonstelling in Casablanca. Daarbij werden de resultaten van een eerder geïnitieerd onderzoek naar migratie gepresenteerd. Verder heeft het SfA een workshop in Istanbul ondersteund.

Bij de Open Oproep uit 2010 over segregatie zijn drie voorstellen geselecteerd. Het SfA heeft geprobeerd het potentieel van aanvragen voor dit onderwerp uit te nutten. Echter, binnen onze doelgroep wordt diversiteit minder als opgave beschouwd of zo benoemd.

Prestatieafspraken Beleid

Prestatie (inspannings- of resultaatsafpraak)

DIVERSITEIT (vervolg vorige pagina)

2. Jaarlijks doen 25% nieuwe aanvragers een beroep op de architectuurregeling, waarbij het streven is dat nieuwe aanvragers gemiddeld even vaak subsidie krijgen als 'ervaren' aanvragers.
3. Het SfA streeft naar een afspiegeling van haar werkkterrein in de samenstelling van haar commissies, bestuur en bezetting van het fondsbureau, d.m.v. verscheidenheid in gehanteerde profielen.

REGIOBELEID

1. Handhaven positie professionele centra door het oormerken van de jaarlijks beschikbare budgetten voor een volwaardig jaarprogramma in 2009-2012.
2. Architectuurcentra hebben met ingang van 2009 jaarlijks eenmaal de mogelijkheid aanvullend subsidie aan te vragen voor grote unieke projecten voor een totaal bedrag van € 200.000,00.
3. Drempelverlaging voor kleine centra; deze kunnen met ingang van 2009 een jaarprogramma 'light' uitvoeren, waarbij lokaal draagvlak en organisatorische en financiële continuïteit leidende criteria zijn. De jaarlijkse budgetten zijn geoormerkt tot maximaal € 15.000 per centrum en een bedrag van € 240.000 in totaal.

RELEVANTE ONDERWERPEN EN KNOOPPUNTFUNCTIE

1. De website van het SfA wordt verbeterd waarbij het in de toekomst onder meer van groter belang wordt als portal voor ontwerpend onderzoek.
2. Het fonds handhaaft haar brede advertentiecampaagnes gericht op nieuwe doelgroepen.
3. De Lay-out (platform voor ontwerpend onderzoek) verschijnt gemiddeld vier maal per jaar. Flankerend aan de verschijning van deze onderzoeken worden in samenwerking met de onderzoekers expertmeetings georganiseerd.

Verantwoording 2011

- In 2011 was 35% van de aanvragen afkomstig van nieuwe aanvragers. Het percentage gehonoreerde voorstellen van deze organisaties is 51%, tegenover een percentage honoreringen van 60% bij organisaties die eerder bij het SfA hebben aangevraagd.
 - Gerealiseerd. Profielen worden vastgesteld door bestuur en gehanteerd door selectiecommissie.
-
- In 2011 is € 1.000.000 geoormerkt voor de centra. Hiervan was € 240.000 bestemd voor de categorie Jaarprogramma light en € 200.000 voor bijzondere, door de centra uitgevoerde projecten. In 2011 is € 1.307.610 verleend aan subsidies binnen de Deelregeling Jaarprogramma's. Daarnaast hebben meerdere architectuurcentra subsidie aangevraagd. Deze centra kregen € 20.000 aan subsidie verleend bij de Deelregeling Internationale Projecten en € 117.500 bij de Deelregeling Stedenbouw.
 - Met deze uitbreiding aan subsidiemogelijkheden komen we tegemoet aan de verscheidenheid en omvang van de centra.

Prestatieafspraken

Beleid / Bedrijfsvoering / Verantwoording en Informatie

Prestatie (inspannings- of resultaatsafpraak)

Verantwoording 2011

BEDRIJFSVOERING

DOORLOOPTIJD AANVRAAG

100% van alle ontvangen aanvragen is binnen 10 weken na ontvangst afgehandeld.

De richtlijnen voor het behandelen van aanvragen zijn vastgelegd in het Bijdragereglement. Dit betekent dat alle aanvragen binnen tien weken zijn behandeld.

DOORLOOPTIJD VERANTWOORDING

De verantwoording van aanvragen wordt binnen 2 maanden na ontvangst afgehandeld.

De richtlijnen voor het behandelen van verantwoording zijn vastgelegd in het Bijdragereglement. Dit betekent dat binnen een maand wordt gereageerd op verslagleggingen. De projecten worden doorgaans binnen twee maanden vastgesteld.

UITVOERINGSKOSTEN

Het fonds rapporteert jaarlijks over de: uitvoeringskosten per subsidieaanvraag uitvoeringskosten per FTE.

In het bestuursverslag staat vermeld hoeveel aanvragen per FTE zijn behandeld in 2011. In totaal zijn 385 aanvragen behandeld, 32 aanvragen niet in behandeling genomen en 41 voorstellen naar aanleiding van de Open Oproep ingediend. Dit waren 457 aanvragen op 9,6 FTE. Daarnaast zijn 29 concepten, die niet hebben geresulteerd in een reguliere aanvraag, aan het fondsbureau voorgelegd.

VERANTWOORDING EN INFORMATIE

CODE CULTUURFONDSEN

Het fonds werkt volgens de Code Cultuurfondsen en rapporteert hierover in het jaarverslag.

De werkwijze van het fonds conform de Code Cultural Governance is vastgelegd in handboeken en protocollen. Bestuur houdt toezicht op naleving van de Code. Publieke verantwoording wordt afgelegd d.m.v. het jaarverslag, de website, nieuwsbrieven, publicaties, symposia, expertmeetings en evaluatie- en presentatiedagen.

HORIZONTALE VERANTWOORDING

Het fonds betreft stakeholders actief bij de ontwikkeling en evaluatie van het eigen beleid. (zie voor toelichting volgende pagina).

Elk jaar voeren de verschillende adviescommissies een evaluatie uit over hun eigen functioneren en de werking van de regelingen. Bij de evaluatie is ook vooruitgeblikt naar de toekomstige beleidsperiode.

In het voorjaar hebben de Adviescommissie Stedenbouw en de Adviescommissie Jaarprogramma's hun eigen functioneren geëvalueerd. De Stedenbouwcommissie signaleerde bij tendensen en lacunes vooral het ontbreken van opdrachtgevers, een toenemende aandacht voor kleinschalige en flexibele stedenbouw en bottom-up-initiatieven. Verder zag ze dat veel jonge talentvolle ontwerpbureaus bij projecten betrokken zijn.

Prestatieafspraken

Verantwoording en Informatie

Prestatie (inspannings- of resultaatsafpraak)

HORIZONTALE VERANTWOORDING (vervolg vorige pagina)

Toelichting

Structureel voorafgaand aan een nieuwe beleidsplanperiode. Ook incidenteel kiest het SfA ervoor om stakeholders te raadplegen bijvoorbeeld over nieuwe werkwijzen, nieuwe aanvraagformulieren, het functioneren van de communicatiemiddelen van het fonds en beleidsthema's van het SfA. Hiervan worden verslagen gemaakt.

- Met betrekking tot de subsidieregelingen evalueert het fonds jaarlijks een zestal afgeronde gesubsidieerde projecten in het kader van een jaarlijks nader omschreven thema of subsidie categorie. Deze evaluatie wordt opgezet in de vorm van een expertmeeting waarin de projecten gepresenteerd worden en coreferenten kritisch reageren. Aan de hand van een slotdiscussie worden conclusies getrokken over de succes- en faalfactoren van projecten, de wijze waarop de advisering van de adviescommissie plaatsgevonden heeft. Ook van belang is de vraag of de aanvrager met het project de verwachtingen van adviescommissie en professioneel geïnteresseerden waargemaakt heeft en tenslotte worden aanbevelingen geformuleerd gericht op het functioneren van het fonds, de subsidieregelingen, de criteria op basis waarvan geoordeeld wordt en het bereiken van beoogde doelgroepen. Aanmelding vindt plaats op persoonlijke uitnodiging, waaronder leden van de Raad voor Cultuur, ambtenaren van betrokken ministeries en professioneel betrokkenen of criticasters. Van de bijeenkomsten worden verslagen gemaakt. Aanbevelingen kunnen door het bestuur worden aangegrepen voor beleidswijzigingen.
- Elke adviescommissie evalueert jaarlijks het functioneren van de commissie. Aanbevelingen worden doorgegeven aan het bestuur. Voor de buitenlandse regelingen is dit niet werkbaar; voor de binnenlandse contacten wordt dit overwogen.

Verantwoording 2011

De Adviescommissie Jaarprogramma's heeft bij de evaluatie opgemerkt dat de economische situatie ook de architectuurcentra heeft geraakt, maar dat gelukkig het netwerk van centra redelijk standhoudt. De centra vangen op verschillende wijzen de bezuinigingen op, bijvoorbeeld door nieuwe coalities aan te gaan of minder activiteiten te organiseren. Voor hun activiteiten doen ze wel een groter beroep op de middelen van het SfA.

De Adviescommissie Architectuur heeft haar eigen functioneren in het najaar geëvalueerd. Daarbij zijn algemene tendensen, het functioneren van de commissie en de beleidsthema's Ontwerp Centraal, Internationaal Spiegelen, Meer voor Minder en Talentontwikkeling besproken. De commissie zag dat met name de onderzoeksregeling goed uitgenut werd. De aanvragers dienden uitgewerkte voorstellen in die zich op actuele vraagstukken richten. Daarnaast bleek uit meerdere aanvragen de ambitie om het werkkterrein van ontwerpers verder te verdiepen of om juist nieuwe rollen in het bouwproces te verkennen. Dit is een gevolg van de huidige economische omstandigheden.

De Adviescommissie Internationale Projecten heeft ook in het najaar haar jaarlijkse evaluatie gehouden. Het opzetten van een internationaal project is complex en vereist een voorinvestering. De aanvragen zijn vooral afkomstig van internationale organisaties en minder van ontwerp bureaus, aangezien die momenteel nauwelijks speelruimte hebben voor een eigen investering in een dergelijk onderzoek. Het aantal aanvragen is sterk afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. De commissie onderschrijft het belang van internationale projecten: door uitwisseling en het meten aan wat toonaangevend is, is Nederlands ontwerp zichtbaar en wordt de opgedane kennis weer teruggekoppeld naar de Nederlandse ontwerp praktijk.

Het verslag van de evaluatie van de internationale projecten is onder de doelgroep verspreid.

In september 2011 heeft het SfA een dag over internationale projecten georganiseerd. 's Ochtends was een besloten bijeenkomst waar de geselecteerde voorstellen naar aanleiding van de Open Oproep zijn gepresenteerd. 's Middags was de presentatie van vier internationale onderzoeksprojecten en 3 internationaal opererende ontwerp bureaus hebben hun kennis, ervaring en visie gepresenteerd. De doelgroep was de Adviescommissie Onderzoek en Ontwerp, de Adviescommissie Stedenbouw, het bestuur, leden van de Raad voor Cultuur, ministerie van OCW en van VROM, ontwerpers en onderzoekers.

HORIZONTALE VERANTWOORDING (vervolg vorige pagina)

In 2011 heeft een extern bureau een evaluatie naar de architectuurcentra uitgevoerd. Wat is hun positie? Hoe ontwikkelen zij zich? En, hoe ervaren zij de ondersteuning en werkwijze van het SfA?

De evaluatie architectuurcentra is vastgelegd in verslagen en een rapport. Het verslag van de evaluatie van de architectuurcentra is gepubliceerd op de website en opgenomen in de nieuwsbrief.

Daarnaast heeft het SfA meerdere stakeholdersbijeenkomsten georganiseerd met externe stakeholders die werkzaam zijn in architectuur, stedenbouw of landschap, met architectuurinstellingen en met e-cultuurinstellingen.

GEBRUIKERSONDERZOEK

Het fonds doet minimaal eenmaal in de subsidieperiode een onafhankelijk tevredenheidsonderzoek onder de klanten van het fonds.

Een gebruikersonderzoek heeft in 2011 plaatsgevonden. Dit is uitgevoerd door Vinken en Van Kampen. Bevindingen zijn vastgelegd in een rapport.

BELEIDSINFORMATIE

Per regeling (of onderwerp) verstrekt het fonds informatie over:

- besteed budget
- aantal activiteiten

Zie bijlage voor de behandeling van de aanvragen en de activiteiten over 2011.

Het fonds rapporteert jaarlijks via het jaarverslag onderstaande gegevens:

- aantal ontvangen aanvragen
- aantal honoreringen
- aantal afwijzingen
- regio vestiging aanvrager dan wel regio waar activiteit plaatsvindt (in geval van festivals en Friese aanvragen)
- bedrag gevraagd (in geval van Nederlandse aanvragers)
- bedrag toegekend
- aantal adviseurs
- regio adviseurs
- aantal nieuw benoemde adviseurs
- aantal bezwaarschriften
- aantal beroepschriften
- aantal klachten

Jaarrekening

Jaarrekening 2011
Balans per 31 december 2011

	2011 EUR	2010 EUR
Vaste activa		
1 Materiële vaste activa	74.954	122.307
	74.954	122.307
Vlottende activa		
2 Vorderingen	13.718.917	18.657.765
3 Liquide middelen	6.322.249	6.805.551
Som der vlottende activa	20.041.166	25.463.316
	20.116.120	25.585.623
Eigen vermogen		
4 Algemene reserve	429.945	429.945
Bestemmingsfonds OCW	556.999	347.419
Overige (bestemmings-)reserves	1.052.607	1.052.607
	2.039.551	1.829.971
5 Langlopende schulden		
6 Schulden aan subsidieontvangers	282.636	604.751
7 Nog te verlenen subsidies (2013)	-	8.257.664
8 Nog te realiseren beheerslasten (2013)	-	1.638.042
	282.636	10.500.457
Kortlopende Schulden		
9 Schulden aan subsidieontvangers	2.780.202	2.603.909
7 Nog te verlenen subsidies (2012)	11.043.515	7.856.637
8 Nog te realiseren beheerslasten (2012)	2.391.328	1.197.767
10 Overige kortlopende schulden	1.578.888	1.596.882
	17.793.933	13.255.195
	20.116.120	25.585.623

Jaarrekening 2011
Staat van baten en lasten over 2011

	Begroting 2011 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Baten			
Directe opbrengsten			
11 Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies	–	–	–
Indirecte opbrengsten	–	132.075	68.728
Totale opbrengsten			
12 Subsidie OCW	10.211.274	9.685.818	8.652.308
13 Overige subsidies/bijdragen	50.000	51.572	477.409
Totale bijdragen	10.261.274	9.869.465	9.198.445
Totale baten	10.261.274	9.869.465	9.198.445
Lasten			
14 Beheerslasten personeel	706.500	437.632	625.429
15 Beheerslasten materieel	540.750	608.672	553.876
Totale beheerslasten	1.247.250	1.046.304	1.179.305
16 Verleende subsidies	4.671.524	5.248.494	4.372.086
17 Overige activiteitenlasten	4.362.500	3.442.592	3.614.523
Totale activiteitenlasten	9.034.024	8.691.086	7.986.609
Totale lasten	10.281.274	9.737.390	9.165.914
18 Rentebaten	–	77.505	33.546
Saldo	-20.000	209.580	66.077

Jaarrekening 2011

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2011

Algemeen

Omschrijvingen van begrippen

Een aanvraag is een inhoudelijk gemotiveerd verzoek van een belanghebbende aan het bestuur om een subsidie te verlenen.

Een verlening is een positieve beschikking van het bestuur op een subsidieaanvraag voor een project.

Regelingen

Het Stimuleringsfonds voor Architectuur (SfA) voert haar werkzaamheden wat betreft de subsidieverleningen uit op basis van het Bijdragereglement Stimuleringsfonds voor Architectuur.

De bepalingen in dit reglement zijn van toepassing op het aanvragen, beoordelen, verlenen en vaststellen van een bijdrage voor een project. Dit reglement geldt naast de statuten, het huishoudelijk reglement en de Algemene wet bestuursrecht. In deelregelingen kan het SfA nadere formele, financiële, kwalitatieve of kwantitatieve vereisten stellen en hiervoor bedragen oormerken. In 2011 betreft het de deelregelingen Onderzoek en Ontwerp, Jaarprogramma Architectuurcentra, Belvedere, Stedenbouw en Internationale Projecten. Tenslotte is het SfA financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma DutchDFA 2009-2012. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het programma DutchDFA ligt bij de Regiegroep DutchDFA op basis van het Instellingsbesluit Regiegroep DutchDFA.

Handboek financiële verantwoording Cultuursubsidies

De jaarrekening van de stichting wordt opgesteld met inachtneming van de voorschriften van het Ministerie van OCW opgenomen in het Handboek financiële verantwoording cultuursubsidies fondsen. Genoemd handboek is ingevolge het Bekostigingsbesluit cultuuruiting van toepassing voor de Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur.

Door middel van specifieke voorschriften en regels voor de presentatie van de financiële verantwoording streeft het Ministerie van OCW naar een uniforme jaarverslaggeving voor de instellingen waarop genoemd bekostigingsbesluit van toepassing is.

Vergelijkende cijfers

De cijfers 2010 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2011 mogelijk te maken.

Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen, bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingen zijn, eventueel rekening houdend met een restwaarde, lineair berekend en bedragen een percentage van de verkrijgingsprijs.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn tegen nominale waarden opgenomen.

Grondslagen van resultaatbepaling

Ministerie van OCW is namens een aantal ministeries penvoerder wat betreft de subsidies aan SfA die als baten worden verantwoord onder Subsidies OCW.

Subsidies OCW worden als baten verantwoord op hetzelfde moment als de bijbehorende activiteitenlasten.

De door het bestuur van de stichting verleende subsidies worden in het jaar van verlening volledig ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies, zijnde verschillen tussen verleende subsidiebedragen en de uiteindelijke vaststelling, worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar van vaststelling.

Overige baten en lasten worden aan het jaar toegekend waarop zij betrekking hebben.

Jaarrekening 2011

Balans per 31 december 2011 / Vaste Activa

1. Materiële vaste activa

	computers / software EUR	kantoorinventaris EUR	verbouwing / inrichting EUR	totaal EUR
Boekwaarde 1 januari 2011	38.964	22.768	60.575	122.307
Bij: Investerings 2011	–	11.462	–	11.462
Af: Afschrijvingen 2011	25.360	6.662	26.793	58.815
Boekwaarde 31 december 2011	13.604	27.568	33.782	74.954
Cumulatieve afschrijvingen ultimo 2011	175.308	20.246	314.455	510.009

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

computers/software	: 33,33
kantoorinventaris	: 20
inrichting	: 10

Jaarrekening 2011
Balans per 31 december 2011 / Vlottende activa

2. Vorderingen

	2011 EUR	2010 EUR
Vordering subsidies OCW	13.230.418	18.176.311
Voorwaardelijke vordering OCW	408.140	408.140
Overige vorderingen	80.359	73.314
	13.718.917	18.657.765

Vordering subsidies OCW

	2011 EUR	2010 EUR
Vordering subsidie OCW CuNo	7.976.418	7.536.311
Vordering subsidie OCW inzake Internationale Projecten	320.000	640.000
Vordering subsidie OCW inzake Stedenbouw	1.956.000	4.000.000
Vordering subsidie OCW inzake Dutch DFA	2.978.000	6.000.000
	13.230.418	18.176.311

Vordering subsidie OCW CuNo

	2011 EUR	2010 EUR
Stand 1 januari	7.536.311	11.304.466
Toegekende subsidie	4.200.000	-
Mutatie OVA	85.307	-
Subsidiekorting	-48.755	-
Ontvangen voorschotten	-3.796.445	-3.768.155
Stand 31 december	7.976.418	7.536.311

Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 13 januari 2009 met kenmerk DK/I&I/85287 is voor de periode 2009-2012 een subsidie toegekend van € 14.645.096.
 Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 12 september 2011 met kenmerk 323775 is met ingang van 1 januari 2012 de subsidie verhoogd met € 4.200.000.
 De subsidieregelingen op het gebied van Architectuur, Vormgeving en Nieuwe Media worden overgenomen van het Fonds BKVB en van de Mondriaan Stichting.
 Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 31 mei 2011 met kenmerk 303394 is een korting doorgevoerd van € 48.755.

Vordering subsidie OCW inzake Internationale Projecten

	2011 EUR	2010 EUR
Stand 1 januari	640.000	960.000
Toegekende subsidie	-	-
Ontvangen voorschotten	-320.000	-320.000
Stand 31 december	320.000	640.000

Conform de brief van het Ministerie van OCW, van 16 september 2008, betreffende Internationale Projecten subsidie 2009 met kenmerk DK/I&I/38688, is € 320.000 toegekend aan subsidie voor de uitvoering van de regeling Internationale Projecten voor het jaar 2009.
 Conform de brief van het Ministerie van OCW, van 9 juli 2009, met kenmerk DK/2009/129683, is het bedrag ad € 320.000 aan subsidie voor de uitvoering van de regeling Internationale Projecten ook voor de jaren 2010, 2011 en 2012 toegekend.

Jaarrekening 2011

Balans per 31 december 2011 / Vlottende activa

Vordering subsidie OCW inzake Stedenbouw

	2011 EUR	2010 EUR
Stand 1 januari	4.000.000	–
Toegekende subsidie	–	6.000.000
Ontvangen voorschotten	-2.000.000	-2.000.000
Subsidiekorting	-44.000	–
Stand 31 december	1.956.000	4.000.000

Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 8 april 2010 met kenmerk DK/I&I/198141 is voor de periode 2010-2012 een subsidie toegekend van € 6.000.000.
Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 31 mei 2011 met kenmerk 303394 is een korting doorgevoerd van € 44.000.

Vordering subsidie OCW inzake Dutch DFA

	2011 EUR	2010 EUR
Stand 1 januari	6.000.000	9.000.000
Ontvangen voorschotten	-3.000.000	-3.000.000
Subsidiekorting 2012	-22.000	–
Stand 31 december	2.978.000	9.000.000

Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 20 maart 2009 met kenmerk DK/I&I/111427 is voor de periode 2009-2012 een subsidie toegekend van € 12.000.000.
Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 8 juli 2011 met kenmerk 312844 is voor 2012 een korting doorgevoerd van € 22.000.

Voorwaardelijke vordering OCW

Dit betreft de geclausuleerde vordering op OCW (CK/BO/2006/24751) van € 408.140.

Overige vorderingen

	2011 EUR	2010 EUR
Vooruitbetaalde huur	28.685	30.533
Nog te ontvangen rente	16.794	11.880
Vooruitbetaalde kosten	2.337	8.330
Vooruitbetaald pensioen	3.880	4.175
Nog te ontvangen van subsidieontvangers	4.300	2.937
Overige DutchDFA	23.511	12.397
Overige	852	3.062
	80.359	73.314

3. Liquide middelen

	2011 EUR	2010 EUR
Ministerie van Financiën, tegoeden in rekening-courant	5.322.249	4.805.388
Ministerie van Financiën, deposito	1.000.000	2.000.000
Kas	–	163
	6.322.249	6.805.551

De onder de liquide middelen opgenomen deposito's bij het Ministerie van Financiën zijn als volgt samengesteld::

Looptijd	Rente %	Bedrag EUR
Van 26-10-2011 tot 27-02-2012	1,64	1.000.000

Jaarrekening 2011
Balans per 31 december 2011 / Vlottende activa

4. Eigen vermogen

De verloopstaat van het eigen vermogen 2010 en 2011 is als volgt:

	algemene reserve	bestemmingsfonds OCW	overige (bestemmings-)reserves	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2010	429.945	245.144	1.088.805	1.763.894
Saldo van baten en lasten	-	102.275	-36.198	66.077
Stand per 31 december 2010	429.945	347.419	1.052.607	1.829.971
Saldo van baten en lasten	-	209.580	-	209.580
Stand per 31 december 2011	429.945	556.999	1.052.607	2.039.551

Algemene reserve

De algemene reserve betreft het restant van de door het Ministerie van OCW opgelegde blokkade (€ 21.805) en de geclausuleerde vordering op OCW (CK/BO/2006/24751, € 408.140).

Bestemmingsfonds OCW

	2011 EUR	2010 EUR
Stand per 1 januari	347.419	245.144
Mutaties:		
Rentebaten	77.505	33.547
Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies Architectuur	23.485	40.694
Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies Belvedere	102.609	28.034
Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies Stedenbouw	5.981	-
Stand per 31 december	556.999	347.419

Overige bestemmingsreserves

	bestemmings- reserve Architectuur	bestemmings- reserve Belvedere	bestemmings- reserve Dutch DFA	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2010	1.024.666	36.198	27.941	1.088.805
Saldo van baten en lasten 2010	-	-36.198	-	-36.198
Stand per 1 januari 2011	1.024.666	-	27.941	1.052.607
Saldo van baten en lasten 2011	-	-	-	-
Stand per 31 december 2011	1.024.666	-	27.941	1.052.607

Jaarrekening 2011

Balans per 31 december 2011 / Langlopende schulden / Kortlopende schulden

5. Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn als volgt te splitsen naar het verwachte jaar van betaalbaarstelling:

	2013 EUR	2014 EUR	totaal EUR
Architectuur	138.022	38.000	176.022
Internationale Projecten	720	-	720
Stedenbouw	105.894	-	105.894
	244.636	38.000	282.636
Nog te verlenen subsidies	-	-	-
Nog te realiseren beheerslasten	-	-	-
	244.636	38.000	282.636

6. Schulden aan subsidieontvangers

Een specificatie van de schulden aan subsidieontvangers is opgenomen onder de kortlopende schulden (pagina 210-211).

7. Nog te verlenen subsidies

	2011 EUR	2010 EUR
Stand 1 januari	16.114.300	18.288.525
Toegekende subsidie	3.738.000	5.467.500
Subsidiekorting CuNo	-48.755	-
Subsidiekorting Stedenbouw	-44.000	-
Subsidiekorting 2012 (DutchDFA)	-22.000	-
Onttrekking boekjaar	8.694.030	7.641.725
Totaal nog te verlenen subsidies op 31 december	11.043.515	16.114.300
Hiervan opgenomen onder kortlopende schulden	11.043.515	7.856.637
Langlopend deel op 31 december	-	8.257.664

De totaal nog te verlenen subsidies zijn als volgt te verdelen over de regelingen:

	2011 EUR	2010 EUR
Architectuur	6.201.590	5.839.937
Internationale Projecten	196.871	510.861
Stedenbouw	1.558.609	3.921.913
DutchDFA	3.086.445	5.841.589
Totaal nog te verlenen subsidies op 31 december	11.043.515	16.114.300

Jaarrekening 2011
Balans per 31 december 2011 / Kortlopende schulden

8. Nog te realiseren beheerslasten

	2011 EUR	2010 EUR
Stand 1 januari	2.835.809	3.313.891
Toegekend	462.000	532.500
Mutatie OVA	85.307	-
Onttrekking boekjaar	-991.788	1.010.582
Totaal nog realiseren beheerslasten op 31 december	2.391.328	2.835.809
Hiervan opgenomen onder kortlopende schulden	2.391.328	1.197.767
Langlopend deel op 31 december	-	1.638.042

De totaal nog te realiseren beheerslasten zijn als volgt te verdelen over de regelingen:

	2011 EUR	2010 EUR
Architectuur	1.821.632	1.872.811
Internationale Projecten	43.199	88.384
Stedenbouw	271.132	398.968
DutchDFA	255.365	475.646
Totaal nog te realiseren beheerslasten op 31 december	2.391.328	2.835.809

9. Schulden aan subsidieontvangers

De schulden aan subsidieontvangers zijn per verleend jaar als volgt te splitsen naar langlopend en kortlopend:

	2011 EUR Kortlopend	2011 EUR Langlopend	2011 EUR Totaal	2010 EUR Totaal
Architectuur, inzake verleningen uit				
2007	-	-	-	13.603
2008	19.000	-	19.000	80.094
2009	118.639	-	118.639	484.943
2010	404.402	-	404.402	1.339.169
2011	1.136.187	176.022	1.312.209	-
	1.678.228	176.022	1.854.250	1.917.809
Belvedere, inzake verleningen uit				
2007	-	-	-	12.355
2008	32.896	-	32.896	128.663
2009	170.605	-	170.605	331.618
	203.501	-	203.501	472.636
Internationale Projecten, inzake verleningen uit				
2008	9.000	-	9.000	10.600
2009	5.800	-	5.800	10.900
2010	19.049	-	19.049	65.024
2011	93.574	720	94.294	-
	127.423	720	128.143	86.524
Stedenbouw inzake verleningen uit				
2010	209.989	43.900	253.889	731.691
2011	561.061	61.994	623.055	-
	771.050	105.894	876.944	731.691
	2.780.202	282.636	3.062.838	3.746.922

Jaarrekening 2011

Balans per 31 december 2011 / Kortlopende schulden

	Verleend	Betaald	Vrijval	Saldo 2011	Saldo 2010
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Architectuur					
2007	2.678	2.646	32	-	14
2008	2.794	2.727	48	19	80
2009	3.210	3.072	19	119	485
2010	2.633	2.227	2	404	1.339
2011	3.041	1.729	-	1.312	-
	14.356	12.401	101	1.854	1.918
Belvedere					
2007	1.127	1.044	83	-	12
2008	1.341	1.196	112	33	129
2009	1.897	1.696	30	171	332
	4.365	3.936	225	204	473
Internationale Projecten					
2008	556	529	18	9	10
2009	323	312	5	6	11
2010	296	277	-	19	65
2011	329	235	-	94	-
	1.504	1.353	23	128	86
Stedenbouw					
2010	1.458	1.198	6	254	732
2011	1.878	1.255	-	623	-
	3.336	2.453	6	877	732
	23.561	20.143	355	3.063	3.209

Recapitulatie schulden aan subsidieontvangers:

	Verleend	Betaald	Vrijval	Saldo 2011	Saldo 2010
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
2007	3.805	3.690	115	-	26
2008	4.691	4.452	178	61	219
2009	5.430	5.080	54	296	828
2010	4.387	3.702	8	677	2.136
2011	5.248	3.219	-	2.029	-
	23.561	20.143	355	3.063	3.209

Ingevolge het Bijdragereglement Stimuleringsfonds voor Architectuur wordt gewoonlijk 80% van het verleende subsidie als voorschot uitgekeerd.

De verwachte uitputting voor de komende jaren wordt als volgt ingeschat:

Verwachte uitputting in	Saldo 2011	2012	2013	2014
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
2008	16	61	-	-
2009	296	296	-	-
2010	677	633	44	-
2011	2.029	1.791	200	38
	3.063	2.781	244	38

Jaarrekening 2011

Balans per 31 december 2011 / Kortlopende schulden

10. Overige kortlopende schulden

	2011	2010
	EUR	EUR
Nog te betalen opdrachten en projecten Architectuur	605	30.763
Nog te betalen opdrachten en projecten Stedenbouw	21.800	10.876
Nog te betalen opdrachten en projecten Dutch DFA	1.122.486	1.175.534
Nog te betalen projecten en opdrachten	1.144.891	1.217.173
Vooruitontvangen subsidie inzake eenmalige kosten Belvedere	22.505	47.074
Overige DutchDFA	335.884	211.378
Overige	75.608	121.257
Overige	433.997	379.709
	<hr/>	<hr/>
	1.578.888	1.596.882

Overige schulden en overlopende passiva

In 2002 is door het ministerie van OCW een subsidie inzake eenmalige kosten Belvedere van € 405.445 ontvangen. De eenmalige kosten Belvedere bedragen in 2011 € 24.570 (tot en met 2010 € 358.370). Derhalve is onder de overige schulden een bedrag van € 22.505 opgenomen als vooruitontvangen subsidie inzake eenmalige kosten Belvedere. Dit bedrag zal gelijkelijk vrijvallen met de afschrijvingslasten van de Belvedere investeringen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De kantoorruimte in het Groothandelsgebouw op de Weena 723 te Rotterdam is met ingang van 1 november 2002 gehuurd tot 1 januari 2018.

De huur bedraagt voor 2012 circa € 90.000.

Door de ING Bank N.V. is een bankgarantie voor onbepaalde looptijd verstrekt voor de waarborgsom van € 29.041 voor de gehuurde kantoorruimte.

Jaarrekening 2011

Staat van baten en lasten over 2011 / Baten

11. Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies

	Begroting 2011 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Architectuur	–	23.485	40.694
Belvedere	–	102.609	28.034
Internationale Projecten	–	–	–
		5.981	–
	–	132.075	68.728

Onder lager vastgestelde en ingetrokken subsidies worden verstaan de verschillen tussen verleende subsidiebedragen en de uiteindelijke vaststelling. Deze verschillen worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar van vaststelling.

12. Subsidie OCW

	Begroting 2011 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Architectuur	3.661.274	3.926.079	3.452.499
Internationale Projecten	320.000	359.174	360.422
Stedenbouw	2.000.000	2.447.140	1.679.118
Dutch DFA	4.230.000	2.953.425	3.160.269
	10.211.274	9.685.818	8.652.308

13. Overige subsidies / bijdragen

	Begroting 2011 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Subsidie EVD inzake 'Open Minds China 2009-2010'	–	–	244.000
Bijdragen derden Dutch DFA	50.000	50.522	138.500
Bijdragen Masterclass Stedenbouwkritiek	–	1.050	79.909
Bijdrage Hedy d'Ancona prijs	–	–	15.000
	50.000	51.572	477.409

Jaarrekening 2011

Staat van baten en lasten over 2011 / Lasten

14. Beheerslasten personeel

	Begroting 2011 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Salarissen	-	679.360	604.799
Sociale lasten	-	45.116	51.894
Premie ziekengeldverzekering en ZVW	-	41.104	43.502
Uitkering ziekteverzuim	-	-2.544	-13.943
Vakantietoelage	-	38.333	44.452
Pensioenpremie	-	47.046	52.935
Uitzendkrachten	-	42.634	76.812
Overige	-	34.851	28.101
	-	925.900	888.552
Doorbelast aan opdrachten en projecten Architectuur (overige activiteitenlasten)	-	-133.467	-52.687
Doorbelast aan opdrachten en projecten Belvedere (overige activiteitenlasten)	-	-	-23.210
Doorbelast aan opdrachten en projecten Internationale Projecten (overige activiteitenlasten)	-	-23.541	-21.860
Doorbelast aan opdrachten en projecten Stedenbouw (overige activiteitenlasten)	-	-171.854	-118.221
Doorbelast aan opdrachten en projecten Dutch DFA (overige activiteitenlasten)	-	-159.406	-47.145
	706.500	437.632	625.429

De beheerslasten personeel zijn als volgt verdeeld over de regelingen:

	Begroting EUR	Realisatie EUR
Architectuur		
Belvedere	385.000	184.990
Internationale Projecten	20.000	4.549
Stedenbouw	24.000	29.435
Dutch DFA	137.500	87.834
	140.000	130.824
	706.500	437.632

Gedurende 2011 waren bij de stichting gemiddeld 12,5 (2010: 11,9) personen in dienst, te weten:

	Begroting 2011 FTE	Realisatie 2011 FTE	Realisatie 2010 FTE
Directeur SfA	1,0	1,0	1,0
Secretariaat SfA	1,0	1,1	1,1
Algemene zaken SfA	5,7	7,1	6,9
Algemene zaken Dutch DFA	3,0	3,3	2,9
Totaal	10,7	12,5	11,9

Van het totaal aan FTE's is 4,2 FTE (2010: 2,0) doorbelast aan overige activiteitenlasten.

1 FTE is een fulltime baan van 36 uur per week.

In het kader van de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) zijn er geen lonen of salarissen uitgekeerd die het gemiddelde belastbare loon per jaar van een minister te boven gaan (EUR 193.000).

Jaarrekening 2011
Staat van baten en lasten over 2011 / Lasten

15. Beheerslasten materieel

	Begroting 2011 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Bestuur en Adviescommissies:			
Vacaties, bijeenkomsten en leesgelden adviescommissies en bestuur	-	84.140	81.179
Aansprakelijkheidsverzekering	-	1.613	1.613
Overige	-	4.922	2.580
	-	90.675	85.372
Huisvestingskosten:			
Huur pand	-	67.296	67.553
Service- en schoonmaakkosten	-	37.783	37.126
Elektra	-	3.040	10.178
OZB, gebruikersdeel	-	2.046	1.945
Onderhoud/reparaties	-	4.871	5.509
Beveiliging	-	874	924
	-	115.910	123.235
Afschrijvingskosten:			
Verbouwing / inrichting	-	26.434	26.180
Computers en software	-	21.668	21.824
Kantoorinventaris	-	4.853	4.824
	-	52.955	52.828
Incidentele subsidie (eenmalig Belvedere)	-	-24.570	-24.570
	-	28.385	28.258
Automatisering:			
Onderhouds- en abonnementskosten	-	20.804	25.867
Internet	-	5.697	4.297
Software	-	2.252	2.318
	-	28.753	32.482
Horizontale en verticale verantwoording:			
Jaarverslag	-	14.160	15.556
Presentatie en evaluatie	-	5.543	5.233
Visitatie	-	4.540	3.088
	-	24.243	23.877
Kosten voorbereiding reorganisatie	-	60.496	23.155
Overige:			
Accountantscontrole	-	30.340	21.950
Bureaunkosten	-	62.888	71.358
Advies- en administratiekosten	-	27.554	18.196
	-	120.782	111.504
Materiële lasten DutchDFA			
Huisvestingskosten	-	32.204	31.777
Accountantskosten	-	9.630	12.090
Bureaunkosten	-	80.358	57.656
Overige	-	17.236	24.470
	-	139.428	125.993
	540.750	608.672	553.876

De beheerslasten materieel zijn als volgt verdeeld over de regelingen:

	Begroting EUR	Realisatie EUR
Architectuur	315.000	413.496
Internationale Projecten	15.750	15.750
Stedenbouw	40.000	40.000
DutchDFA	170.000	139.426
	540.750	608.672

Jaarrekening 2011
Staat van baten en lasten over 2011 / Lasten

16. Verleende subsidies

	Begroting 2011 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Verleende subsidies Architectuur:			
Basisregeling	–	825.686	734.346
Jaarprogramma	–	1.307.610	1.101.466
Onderzoek en ontwerp	–	907.531	797.376
Internationale Projecten	–	59.180	25.871
	2.801.274	3.100.007	2.659.059
Verleende subsidies Belvedere:			
Lokaal			
Kennis	–	329.430	296.121
	–	-59.180	-25.871
Verleende subsidies Internationale Projecten:			
Verleende subsidies Internationale Projecten	–	296.121	323.450
Ten laste van de Architectuur regeling	–	-25.871	–
	270.250	270.250	270.250
Verleende subsidies Stedenbouw			
Verleende subsidies	1.600.000	1.878.237	1.442.777
	4.671.524	5.248.494	4.372.086

17. Overige activiteitenlasten

	Begroting 2011 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Communicatie	–	20.890	22.001
Oprachten en projecten Architectuur	160.000	202.147	182.505
Oprachten en projecten Belvedere	–	–	-5.026
Oprachten en projecten Internationale Projecten	10.000	43.740	59.305
Oprachten en projecten Stedenbouw	222.500	442.119	182.719
	392.500	708.896	441.504
Oprachten en projecten Dutch DFA:			
Personeelslasten meerjarenprogramma	205.000	197.722	281.644
China	955.000	808.476	1.272.228
India	875.000	500.362	464.128
Duitsland	435.000	229.687	522.090
Turkije	550.000	165.954	–
Nederland	415.000	301.016	–
Communicatie en website	275.000	258.923	193.803
Flankerend programma	260.000	271.556	439.126
	3.970.000	2.733.696	3.173.019
	4.362.500	3.442.592	3.614.523

In de lasten van opdrachten en projecten van DutchDFA is € 2.290.308 (2010: € 1.279.320) verantwoord inzake verleende projectbijdragen.

18. Rentebaten

	Begroting 2010 EUR	Realisatie 2011 EUR	Realisatie 2010 EUR
Deposito	–	31.849	10.263
Rekening-courant bankier	–	45.656	23.283
	–	77.505	33.546

Jaarrekening 2011 Controleverklaring

Aan:

Het Bestuur van Stichting Stimuleringsfonds voor
Architectuur

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in de financiële verantwoording opgenomen jaarrekening van Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 en staat van baten en lasten over 2011, met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies fondsen 2009-2012 en artikel 6 van de WOPT. Tevens is het bestuur van Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Controleprotocol cultuursubsidies fondsen. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Stimuleringsfonds voor Architectuur. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies fondsen 2009-2012 en artikel 6 van de WOPT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2011 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in de subsidiebeschikkingen en het Controleprotocol cultuursubsidies fondsen zijn vermeld.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek Verantwoording cultuursubsidies fondsen 2009-2012 is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder g en h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 5 juni 2012

KPMG Accountants N.V.

J.L.C. van Sabben RA

Jaarrekening 2011

A Vergelijking realisatie met begroting Architectuur 2011

	Realisatie 2010	Begroting 2011	Realisatie 2011	Realisatie 2011 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten				
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	41	-	23	23
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totale opbrengsten	41	-	23	23
Subsidie OCW CuNo	3.452	3.661	3.922	261
Overige subsidies/bijdragen	15	-	-	-
Totale bijdragen	3.467	3.661	3.922	261
Totale baten	3.508	3.661	3.945	284
Lasten				
Beheerslasten personeel	235	385	185	-200
Beheerslasten materieel	369	315	413	98
Totale beheerslasten	604	700	598	-102
Verleende subsidies	2.659	2.801	3.100	299
Overige activiteitenlasten	204	160	223	63
Totale activiteitenlasten	2.863	2.961	3.323	362
Totale lasten	3.467	3.661	3.921	260
Rentebaten	28	-	62	62
Saldo	69	-	86	86

Toelichting Architectuur

Subsidie OCW CuNo

Subsidies OCW worden als bate verantwoord op hetzelfde moment als de bijbehorende activiteitenlasten.

Personeelskosten

In de begroting is uitgegaan van 6,1 FTE, werkelijk is in 2011 4,8 FTE toegerekend aan Architectuur.

Rentebaten

Bij het opstellen van de begroting 2011 zijn de rentebaten buiten beschouwing gelaten, aangezien de rentebaten toegevoegd dienen te worden aan het bestemmingsfonds OCW.

Jaarrekening 2011

B Vergelijking realisatie met begroting Belvedere 2011

	Realisatie 2010	Begroting 2011	Realisatie 2011	Realisatie 2011 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten				
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	28	-	103	103
Indirecte opbrengsten				
Totale opbrengsten	28	-	103	103
Subsidie OCW CuNo	-	-	4	4
Overige subsidies/bijdragen	-	-	-	-
Totale bijdragen	-	-	4	4
Totale baten	28	-	107	107
Lasten				
Beheerslasten personeel	41	20	4	-16
Beheerslasten materieel	-	-	-	-
Totale beheerslasten	41	20	4	-16
Verleende subsidies	-	-	-	-
Overige activiteitenlasten	-5	-	-	-
Totale activiteitenlasten	-5	-	-	-
Totale lasten	36	20	4	-16
Rentebaten	-	-	-	-
Saldo	-8	-20	103	123

Toelichting Belvedere

Subsidie OCW CuNo

De subsidie verantwoord in 2011 wordt onttrokken aan de subsidie voor de architectuurregeling.

Personeelskosten

In de begroting is uitgegaan van 0,5 FTE voor Belvedere, werkelijk is in 2011 0,1 FTE toegerekend aan Belvedere.

Jaarrekening 2011

C Vergelijking realisatie met begroting Internationale Projecten 2011

	Realisatie 2010	Begroting 2011	Realisatie 2011	Realisatie 2011 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten				
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	-	-	-	-
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totale opbrengsten	-	-	-	-
Subsidie OCW CuNo	360	320	359	39
Overige subsidies/bijdragen	-	-	-	-
Totale bijdragen	360	320	359	39
Totale baten	360	320	359	39
Lasten				
Beheerslasten personeel	15	24	29	5
Beheerslasten materieel	16	16	16	-
Totale beheerslasten	31	40	45	5
Verleende subsidies	270	270	270	-
Overige activiteitenlasten	59	10	44	34
Totale activiteitenlasten	329	280	314	34
Totale lasten	360	320	359	39
Rentebaten	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-

Toelichting Internationale Projecten

Personeelskosten

In de begroting is uitgegaan van 0,4 FTE voor Internationale Projecten, werkelijk is in 2011 0,8 FTE toegerekend aan Internationale Projecten.

Jaarrekening 2011

D Vergelijking realisatie met begroting Stedenbouw 2011

	Realisatie 2010	Begroting 2011	Realisatie 2011	Realisatie 2011 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten				
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	-	-	6	6
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totale opbrengsten	-	-	6	6
Subsidie OCW CuNo	1.679	2.000	2.447	447
Overige subsidies/bijdragen	80	-	1	1
Totale bijdragen	1.759	2.000	2.448	448
Totale baten	1.759	2.000	2.454	454
Lasten				
Beheerslasten personeel	91	138	88	-50
Beheerslasten materieel	43	40	40	
Totale beheerslasten	134	178	128	-50
Verleende subsidies	1.442	1.600	1.878	278
Overige activiteitenlasten	183	222	442	220
Totale activiteitenlasten	1.625	1.822	2.320	498
Totale lasten	1.759	2.000	2.448	448
Rentebaten	-	-	-	-
Saldo	-	-	6	6

Toelichting Stedenbouw

Personeelskosten

In de begroting is uitgegaan van 2,5 FTE voor Stedenbouw, werkelijk is in 2011 3,6 FTE toegerekend aan Stedenbouw.

Jaarrekening 2011
E Vergelijking realisatie met begroting DutchDFA 2011

	Realisatie 2010	Begroting 2011	Realisatie 2011	Realisatie 2011 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten	-	-	-	-
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	-	-	-	-
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totale opbrengsten	-	-	-	-
Subsidie OCW CuNo	3.160	4.230	2.953	-1.277
Overige subsidies/bijdragen	383	50	51	1
Totale bijdragen	3.543	4.280	3.004	-1.276
Totale baten	3.543	4.280	3.004	-1.276
Lasten				
Beheerslasten personeel	244	140	131	-9
Beheerslasten materieel	126	170	139	-31
Totale beheerslasten	370	310	270	-40
Verleende subsidies	-	-	-	-
Overige activiteitenlasten	3.173	3.970	2.734	-1.236
Totale activiteitenlasten	3.173	3.970	2.734	-1.236
Totale lasten	3.543	4.280	3.004	-1.276
Rentebaten	6	-	16	16
Saldo	6	-	16	16

Jaarrekening 2011

Kwantitatieve gegevens

Subsidies in aantallen en bedragen 2011

	Begroting 2011	Realisatie 2011	Verleend Aantal	EUR 1.000	Verleend Aantal	EUR 1.000	Realisatie 2010	Verleend Aantal	Verleend EUR 1.000
	Verleend EUR 1.000	Aanvraag Aantal					Aanvraag Aantal		
Subsidie project Architectuur									
Basisregeling	–	74	1.693	39	826	85	35	734	
Jaarprogramma	–	86	2.350	54	1.308	76	45	1.102	
Onderzoek en ontwerp	–	76	2.228	41	907	95	46	797	
Internationale Projecten	–	–	–	–	59	–	–	26	
	3.205	236	6.271	134	3.100	256	126	2.659	
Subsidie Internationale Projecten	–	30	616	22	270	46	24	270	
Subsidie project Stedenbouw	–	119	4.287	65	1.878	105	48	1.443	
	1.600	119	4.287	65	1.878	105	48	1.443	
	5.075	385	11.174	221	5.248	407	198	4.372	

Subsidieafhandeling per 31 december 2011

Subsidiejaar	Verleend	Nog vast te stellen	Vastgesteld totaal	Vastgesteld geheel besteed	Vastgesteld gedeeltelijk niet besteed	Vastgesteld volledig niet besteed	Vastgesteld meer dan volledig besteed
1993	43	–	43	32	9	2	–
1994	104	–	104	83	19	1	1
1995	91	–	91	75	12	4	–
1996	119	–	119	97	17	4	1
1997	104	–	104	72	24	6	2
1998	114	–	114	75	33	6	–
1999	136	–	136	110	23	3	–
2000	172	–	172	138	31	3	–
2001	70	–	70	57	12	1	–
2002	200	–	200	155	43	2	–
2003	198	–	198	155	41	2	–
2004	188	–	188	148	38	2	–
2005	176	–	176	152	21	3	–
2006	156	–	156	120	31	5	–
2007	176	–	176	153	21	2	–
2008	183	7	176	146	30	–	–
2009	213	47	166	147	18	1	–
2010	198	122	76	71	5	–	–
2011	221	202	19	19	–	–	–
	2.862	378	2.484	2.005	428	47	4

De looptijd van door het SfA gehonoreerde projecten is maximaal 24 maanden.

Colofon

Tekst

medewerkers Stimuleringsfonds voor Architectuur

Redactie

Bo Jansen, Anneloes van der Leun

Ontwerp en DTP

Marjolein Delhaas m.m.v. Yvonne van Versendaal

Uitgave

Stimuleringsfonds voor Architectuur

Postbus 29066

3001 GB Rotterdam

Tel: 010-4361600

sfa@architectuurfonds.nl

www.architectuurfonds.nl

www.issuu.com

De redactie heeft getracht haar wettelijke verplichtingen jegens auteursrechthebbenden van illustraties na te komen. Degenen die desondanks menen rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht contact op te nemen met Stimuleringsfonds voor Architectuur, Postbus 29066, 3001 GB Rotterdam, sfa@architectuurfonds.nl

©2012 Stimuleringsfonds voor Architectuur

[<< naar inhoudsopgave](#)